

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KENTSEL KİMYİ DOLGU ALANLARI KULLANIM
ÇERÇEVESİNDE YALOVA 17 AĞUSTOS KİMYİ PARKININ
PEYZAJ PLANLAMA VE TASARIM AÇISINDAN İRDELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şehir Plancısı: Erkin MUSAYEV

Anabilim Dalı : ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA

Program : PEYZAJ PLANLAMA

OCAK 2003

**KENTSEL KİMYA DOLGU ALANLARI KULLANIMI
ÇERÇEVESİNDE YALOVA 17 AĞUSTOS KİMYA PARKI NIN
PEYZAJ PLANLAMA VE TASARIMAMAÇISINDAN İRDELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şehir Hancısı: Erkin MUSAYEV
(502981249)

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 24 Aralık 2002
Tezin Savunulduğu Tarih: 13 Ocak 2003

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Vedat DÖKMECİ
Diğer Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Ahmet Cengiz YILDIZCI (İ. T. Ü.)
Prof. Dr. Semra ATABAY (Y. T. Ü.)
Araş. Gör. Mine TOPÇUBAŞI

OCAK 2003

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tezi süresince,engin bilgi ve deneyimlerinden yararlanma fırsatını bulduğum danışman hocam Prof. Dr. Vedia DÖKMECİ başta olmak üzere, ilgi ve yardımları ile bana destek olan Prof. Dr. Ahmet Cengiz Yıldızlı'ya ve Prof. Dr. Semra Atabay'a en içten teşekkürlerimi sunarım

Ocak, 2003
İstanbul

Erkin MUSAYEV
Şehir Hancısı

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	ii
TABLO LİSTESİ	vi
ŞEKİL LİSTESİ	vii
ÖZET	x
SUMMARY	xii
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Konusu ve Önemi	1
1.2 Araştırmanın Amacı ve Yöntemi	2
1.3 Çalışmanın Kapsamı	3
2. KAVRAMLAR	4
2.1 Kıyı Mekânı Kavramı	4
2.2 Hukuk Sisteminde Kıyı Kavramı	6
2.2.1 1982 Anayasa'sı ve Kıyılar	6
2.2.2 Kıyı Kanunu ve Tarihsel Gelişimi	6
2.2.3 Çevre Kanunu ve Kıyılar	10
2.2.4 Turizm Teşvik Kanunu ve Kıyılar	10
2.3 Kıyılarının Önemi	11
2.4 Kıyı Kullanımları	11
2.4.1 Yerleşme Amaçlı Kıyı Kullanımları	12
2.4.2 Endüstri ve Ticari Amaçlı Kıyı Kullanımları	13
2.4.3 Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Kıyı Kullanımları	13
2.4.4 Ulaşım Amaçlı Kıyı Kullanımları	14
2.5 Kıyı Kentlerinin Genel Sorunları	15
2.5.1 Yerleşme Amaçlı Yapılaşmalar	15
2.5.2 Endüstriyel Tesisler	17
2.5.3 Düzensiz ve Plansız Rekreasyonel ve Turistik Tesisler	17
2.5.4 Kıyıya Çok Yakın Geçirilen Karayolları	18
2.6 Kıyı Dolgu Alanları	18
2.6.1 Kıyı Dolgu Alanı Tanımı	18
2.6.2 Kıyı Dolgu Alanları ile İlgili Yasal Düzenlemeler	18
2.6.3 Kıyı Dolgu Alanlarının Yapım Teknikleri	19

2.6.4 Kıyı Dolgu Alanlarının Rekreatif Amaçla Değerlendirilmesi	21
2.6.4.1 Planlama Esasları	21
2.6.4.2 Fonksiyon Alanları	23
2.6.4.3 Donatı Elemanları	24
2.6.4.4 Bitkisel Elemanlar	25
3. YALOVA HAKKINDA GENEL BİLGİLER	26
3.1 Coğrafi Konumu	26
3.2 Tarihçe	27
3.3 Yalova'nın Genel Özellikleri	27
3.4 Deprem ve Yalova	28
3.5 Fiziksel Yapı	28
3.6 Demografik Yapı	29
3.7 Sosyo-Ekonomik Yapı	30
3.8 Ulaşım Erişebilirlik	30
4. YALOVA'DA KİMY KULLANIM VE YEŞİL ALANLAR	32
4.1 Yakın Tarihte Yapılan Planlama Çerçevesinde Alan Kullanımları	32
4.2 Yalova Merkez Kıyı Alan Kullanımı	35
4.2.1 Atatürk Araştırma Enstitüsü	36
4.2.2 Feribot Terminali	36
4.2.3 Otobüs ve Minibüs Terminali	37
4.2.4 Panjin Parkı	37
4.2.5 Barış Mınço Açık Hava Tiyatrosu	38
4.2.6 Vapur İskelesi, Tören Alanı Ve Otopark	38
4.2.7 Bad Codesberg Parkı	39
4.2.8 Lunapark Ve Çocuk Oyun Bahçeleri	40
4.2.9 Plaj ve Çay Bahçeleri	40
4.2.10 17 Ağustos Parkı	41
4.3 Yalova Merkez İlçede Yer Alan Diğer Yeşil Alanlar	41
4.3.1 Arboretum	41
4.3.2 Moğaçkale Parkı	42
4.3.3 Abdullah Baştürk Parkı	42
4.3.4 Cevdet Aydın Parkı	43
4.4 Bölüm Sonucu	43
5. YALOVA 17 AĞUSTOS KİMY PARKI'NIN PLANLAMA AÇISINDAN İNCELENMESİ	47
5.1 Parkın Bulunduğu Yer ve Konumu	47

5.2	Park ın Tari hçesi	48
5.3	Park ın Yak ın Çevre ile İlişkisi	49
5.4	Parka Uaşı m	50
5.4.1	Parka Taşı t Uaşı m	50
5.4.2	Parka Yaya Uaşı m	51
5.4.3	Parka Bsi klet Uaşı m	51
5.5	Park ın Tasarı m İl keleri ve Mekan sal Dağı lı mlar	52
5.6	Park Bri mleri Arası Yaya Sı rkül asyonu	65
5.7	Park ın Plan l a m Açı sı ndan Değer l endiril mesi	66
6.	YALOVA 17 AĞUSTOS KI YI PARKI NDA	
	ANKET ÇALI Ş MALAR I	75
7.	SONUÇ VE ÖNERİ LER	86
7.1	Kı yı Dol gu Alan lar ın Yasal Düzenle neleri iç in Sonuç ve Öneriler	87
7.2	Yal ova Kı yı Rekreasyon Alan ı iç in Sonuç ve Öneriler	88
7.3	Yal ova 17 Ağı stos Park Alan ı iç in Sonuç ve Öneriler	90
	KAYNAKLAR	94
	EKLER	98
EK A	Al anda Uygul anan Anket Ö neğ i	98
EK B	Al anda Uygul anan Anket Sorular ı nı n Çapraz Tablo ve Ş ek illeri	100
EK C	3621 sayılı Kı yı Kanunu ve Uygul a m Yönet meliğ i	113
EK D	Yal ova M erkez Revi zy on İ nar Plan ı	132
EK E	Yal ova 17 Ağı stos Kı yı Park ı Yerleş i m Plan ı	134
	ÖZGEÇ Mİ Ş	135

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 2 1	Kullanılan malzeme cinsinden dolgu kıyıları 21
Tablo 4 1	Revizyon i mar planı nda arazi kullanı mal anları..... 33
Tablo 4 2	2001 yılı itibarıyla Yal ova merkez rekreasyon alanları..... 34
Tablo 4 3	Yal ova çocuk oyun alanları ve spor alanları dağılımı 34
Tablo 5 1	Çocuk oyun alanları nın dağılı m..... 56
Tablo 5 2	Dinlenme alanları nın dağılı m..... 58
Tablo 5 3	Tesis alanları nın (doğu kanadı) donatılar dağılı m..... 60
Tablo 5 4	Tesis alanları nın (batı kanadı) donatılar dağılı m..... 62
Tablo 5 5	Spor alanları nın dağılı m..... 64
Tablo 5 6	Park Uygulaması ndan önce(1999) ve sonra(2001) Yal ova’da yeşil alan miktarları..... 67
Tablo B 1	Park kullanıcıları nın cinsiyete göre parka geliş amaçları nın dağılı m..... 100
Tablo B 2	Park Kullanıcıları nın cinsiyete göre parka istenilen farklı kullanı mal anları nın dağılı m..... 101
Tablo B 3	Park kullanıcıları nın cinsiyete göre parka istenilen donatılar nın dağılı m..... 102
Tablo B 4	Park kullanıcıları nın yaş grupları na göre parka geliş amaçları nın dağılı m..... 103
Tablo B 5	Park kullanıcıları nın yaş grupları na göre parka istenilen farklı kullanı mal anları nın dağılı m..... 104
Tablo B 6	Park kullanıcıları nın yaş grupları na göre parka istenilen donatılar nın dağılı m..... 105
Tablo B 7	Park kullanıcıları nın eğitim durumları na göre parka geliş amaçları nın dağılı m..... 106
Tablo B 8	Park kullanıcıları nın eğitim durumları na göre parka istenilen farklı kullanı mal anları nın dağılı m..... 107
Tablo B 9	Park kullanıcıları nın eğitim durumları na göre parka istenilen donatılar nın dağılı m..... 108
Tablo B 10	Park kullanıcıları nın neslek grupları na göre parka geliş amaçları nın dağılı m..... 109
Tablo B 11	Park kullanıcıları nın neslek grupları na göre parka istenilen farklı kullanı mal anları nın dağılı m..... 110
Tablo B 12	Park kullanıcıları nın neslek grupları na göre parka istenilen donatılar nın dağılı m..... 111
Tablo B 13	Anket Soruları nın Karşılaştırmalı Değerleri..... 112

ŞEKİL LİSTESİ

		<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1	Kıyı alanı kumsal profili.....	5
Şekil 2.2	3830 sayılı kanuna göre kıyı kenar çizgileri ve onlarla ilgili kıyı şeritleri.....	9
Şekil 2.3	Kıyı alanlarında yoğun yapılaşma ve etkiler.....	16
Şekil 2.4	Kıyı alanlarında yüksek katlı yapılaşma ve etkiler.....	16
Şekil 2.5	Beton kıyı perdeleri.....	20
Şekil 2.6	Çelik kıyı perdeleri.....	20
Şekil 2.7	Düşey Kıyı Perdeleri.....	21
Şekil 3.1	Yalova'nın coğrafi konumu.....	26
Şekil 3.2	Yalova şehirden görüşler.....	27
Şekil 3.3	Yalova merkez yıllara göre nüfus değişimi.....	29
Şekil 4.1	Kıyı alanındaki fonksiyonlar ve kıyı profili.....	35
Şekil 4.2	Atatürk araştırma enstitüsü.....	36
Şekil 4.3	Feribot iskelesi.....	36
Şekil 4.4	Ötobüs terminal alanı.....	37
Şekil 4.5	Panjin parkı.....	37
Şekil 4.6	Barış Manço açık hava tiyatrosu.....	38
Şekil 4.7	Tören alanı, vapur iskelesi ve otopark alanı.....	39
Şekil 4.8	Bad Godesberg Parkı.....	39
Şekil 4.9	Lunapark ve çocuk oyun bahçesi.....	40
Şekil 4.10	Plaj alanı ve çay bahçeleri.....	40
Şekil 4.11	Arboretum.....	41
Şekil 4.12	Mohaçkale parkı.....	42
Şekil 4.13	Abdullah Baştürk parkı.....	42
Şekil 4.14	Cevdet Aydın parkı.....	43
Şekil 4.15	Yalova'da çocuk oyun alanları ve erişme mesafeleri.....	44
Şekil 4.16	Yalova park alanlarının dağılımı.....	44
Şekil 4.17	Yalova kıyı alanı kullanımı.....	45
Şekil 4.18	Rekreatif amaçlı kıyı alanları erişme mesafeleri.....	45
Şekil 4.19	Yalova'daki park alanlarının yer seçimi ve erişme mesafeleri.....	46
Şekil 4.20	Yalova'daki spor alanları.....	46
Şekil 5.1	17 Ağustos Parkı'nın genel yerleşim planı.....	48
Şekil 5.2	17 Ağustos Parkı'nın yakın çevresi ile ilişkisi.....	50
Şekil 5.3	17 Ağustos Parkı otoparkı.....	51
Şekil 5.4	17 Ağustos Park alanına ulaşım yolu.....	51
Şekil 5.5	Fonksiyon alan dağılımları.....	53
Şekil 5.6	17 Ağustos Parkı, Anıt bölgesi alanı.....	53
Şekil 5.7	Anıt bölgesi alanı, donatılar.....	54
Şekil 5.8	Anıt.....	54
Şekil 5.9	17 Ağustos Parkı, çocuk oyun alanları bölgesi.....	55

Şekil 5 10	Çocuk Oyun Alanları.....	56
Şekil 5 11	Çocuk oyun alanları, donatılar.....	56
Şekil 5 12	17 Ağustos Parkı, dinlenme alanları bölgesi.....	57
Şekil 5 13	Dinlenme alanı.....	57
Şekil 5 14	Dinlenme alanları bölgesi, donatılar.....	58
Şekil 5 15	17 Ağustos Parkı, tesis ve işletmeler bölgesi.....	59
Şekil 5 16	Tesis ve işletmeler bölgesi (doğu kanadı), donatılar.....	60
Şekil 5 17	Tesis ve işletmeler (doğu kanadı).....	60
Şekil 5 18	Tesis ve işletmeler bölgesi (batı kanadı), donatılar.....	61
Şekil 5 19	Kafe.....	61
Şekil 5 20	17 Ağustos Parkı, spor ve idare alanı.....	62
Şekil 5 21	Spor ve idare alanı, donatılar.....	63
Şekil 5 22	Spor alanları.....	63
Şekil 5 23	17 Ağustos Parkı, kültürel faaliyet alanı, anfiteatro.....	64
Şekil 5 24	Anfiteatro.....	64
Şekil 5 25	17 Ağustos parkı, yaya sirkülasyon aksları.....	65
Şekil 5 26	Park alanına erişme mesafeleri.....	66
Şekil 5 27	Yayalştırılan alan.....	67
Şekil 5 28	Parktaki fonksiyonlarının yer seçimleri.....	69
Şekil 5 29	17 Ağustos parkı, Ana Giriş.....	70
Şekil 5 30	Parkta uygulanan donatı elemanları.....	74
Şekil 5 31	Tasarlanan ve uygulanan zemin kaplama elemanları.....	74
Şekil 6 1	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların cinsiyetleri.....	75
Şekil 6 2	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların yaş grupları.....	76
Şekil 6 3	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların nedeni durumları.....	76
Şekil 6 4	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların doğum yerleri.....	77
Şekil 6 5	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların eğitim durumları.....	77
Şekil 6 6	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların meslek durumları.....	78
Şekil 6 7	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların gelir durumları.....	78
Şekil 6 8	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların Yalova'da ikamet ettikleri süre.....	79
Şekil 6 9	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların oturdukları sentler.....	79
Şekil 6 10	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların alana ulaşımı.....	80
Şekil 6 11	17 Ağustos Parkı'na özel oto ile gelen kullanıcıların araçlarını park ettikleri yer.....	80
Şekil 6 12	17 Ağustos Parkı'nın kullanıma amaçları.....	81
Şekil 6 13	17 Ağustos Parkı'nın seçilme sebepleri.....	81
Şekil 6 14	17 Ağustos Parkı kullanıcılarının istedikleri farklı kullanımları.....	82
Şekil 6 15	17 Ağustos Parkı alanında şehir mobilyalarının durumu.....	82
Şekil 6 16	17 Ağustos Parkı alanında eksikliği duyulan şehir mobilyaları.....	83
Şekil 6 17	17 Ağustos Parkı alanında yeşil alan durumu.....	83
Şekil 6 18	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların rahatsız olduğu faktörler.....	84
Şekil 6 19	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların parka geliş sıklığı.....	84
Şekil 6 20	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların gelmeyi tercih ettikleri mevsimi.....	85
Şekil 6 21	17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların parka en sık geldiği günler.....	85
Şekil B 1	Park kullanıcılarının cinsiyete göre parka geliş amaçlarının dağılımı.....	100

Şekil B2	Park kullanıcılarının cinsiyete göre parka istenilen farklı kullanı malanlarının dağılı mı yagra m.....	101
Şekil B3	Park kullanıcılarının cinsiyete göre parka istenilen donatıların dağılı mı yagra m.....	102
Şekil B4	Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka geliş a maçlarının dağılı mı yagra m.....	103
Şekil B5	Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka istenilen farklı kullanı malanlarının dağılı mı yagra m.....	104
Şekil B6	Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka istenilen donatıların dağılı mı yagra m.....	105
Şekil B7	Park kullanıcılarının eğitim durumlarına göre parka geliş a maçlarının dağılı mı yagra m.....	106
Şekil B8	Park kullanıcılarının eğitim durumlarına göre parka istenilen farklı kullanı malanlarının dağılı mı yagra m.....	107
Şekil B9	Park kullanıcılarının eğitim durumlarına göre parka istenilen donatıların dağılı mı yagra m.....	108
Şekil B10	Park kullanıcılarının neslek gruplarına göre parka geliş a maçlarının dağılı mı yagra m.....	110
Şekil B11	Park kullanıcılarının neslek gruplarına göre parka istenilen farklı kullanı malanlarının dağılı mı yagra m.....	110
Şekil B12	Park kullanıcılarının neslek gruplarına göre parka istenilen donatıların dağılı mı yagra m.....	111
Şekil D1	Yal ova Merkez Nâzı mîmar Planı Revi zyonu (1/2).....	132
Şekil D2	Yal ova Merkez Nâzı mîmar Planı Revi zyonu (2/2).....	133
Şekil E1	Yal ova 17 Ağust os Parkı Yerleş i m Planı.....	134

KENTSEL Kİ YI DOLGU ALANLARI KULLANIMI ÇERÇEVESİNDE YALOVA 17 AĞUSTOS Kİ YI PARKININ PEYZAJ PLANLAMA VE TASARIM AÇISINDAN İRDELENMESİ

ÖZET

Kentlerimizde insanların açık alanlara olan ihtiyaçları her dönemde kendini göstermiştir. Kıyı kentlerimizin en çekici ve en zayıf bölgesi olarak bilinen kıyı şeritlerinde bu tür fonksiyonlara yer verilmesi ve kentsel yeşil sistemiyle bütünleştirilmesi önemlidir.

Kıyı kentlerimizde rekreasyon alanları için yeterli arazilerin bulunmaması, kıyıların yeniden yapılanmasına ve geniş dolgu alanlarının oluşmasına neden olmaktadır. Kent içinde azalan açık ve yeşil alanların etkisiyle kıyı alanlarında bu açıkları kapatmak için yeni düzenlemelere gidilmektedir.

Kıyılarda yapılan dolgu çalışmaları ekolojik açıdan doğal dengesine zarar vermesine rağmen günümüzün kıyı kentlerimizde bu alanın rasyonel bir şekilde aktif ve pasif rekreasyonel amaçlarına hizmet edecek şekilde planlanması ve tasarlanması kentlerimize sağladıkları yarar açısından önemlidir.

Tezin amacı, kıyı yerleşmelerinin, dolgu kıyı rekreasyon alanlarının gelişmesinde yapılan uygulamaların kente sunduğu katkılarını ve bu alanlarda uygulanan projelerin peyzaj planlama, tasarım açısından ve kullanıcı kitlesinin benimsenmesi açısından araştırması ve irdelenmesidir.

Araştırma alanı olarak Yalova merkez ilçesinde yer alan kıyı rekreasyon alanları ve bu çerçevede 17 Ağustos kıyı parkı seçildi. Kıyı kentlerimizden olan Yalova son yıllarda yaşadığı politik, yönetimsel ve doğa olaylarıyla önem kazanmıştır. Yeşil alan miktarının standartların çok altında bulunması, yapı yoğunluğunun çok yüksek olması, kent içinde açık alanlarının yok denecek kadar az olması ve bu durumda kentsel kıyı alanının hem estetik hem de fonksiyon açısından ne kadar önem kazandığı ve ne derecede etkili ve doğru kullanıldığı araştırması yapılmıştır.

Konuyla ilgili kavram, yasa, yönetmelik verilerin incelenmesi ve seçilen alanda mevcut proje ve görsel tespitler doğrultusunda bir araştırma yapılmıştır. Ayrıca kullanıcı memnuniyetleri alanda bir anket çalışması yöntemi aracılığı ile incelenmiştir.

Tez yedi bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde çalışmanın konusu, önemi, amacı ve seçilen bölgenin kısaca sorunlarına değinilmektedir.

İkinci bölümde, kıyı ile ilgili temel ve güncel kavramlardan bahsedilmektedir. Burada kıyı tanımları, kullanımları, kıyı dolgu alanları, sorunları ve planlanması, yasal kavram ve düzenlemeler açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde, seçilen bölgenin - Yalova şehri hakkında bilgiler verilmektedir. Burada kent hakkında esas bilgiler, yöre özellikleri, tarihsel gelişim fiziksel durum vb. bilgileri açıklanmaktadır.

Dördüncü bölümde, Yalova'nın mevcut planlama ilkeleri çerçevesinde araştırma yapılmıştır. Geçerli olan İmar Planı kararları, bu kararlar çerçevesinde kıyı kullanımı ve rekreasyon alanları incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Beşinci bölümde, detaylı olarak 2001 yılında kıyı dolgu alanı üzerinde inşa edilen 17 Ağustos parkı peyzaj planlama ve tasarımı açısından incelenmiş ve irdelenmiştir.

Altıncı bölümde, alanda yapılan anket uygulaması değerlendirilmiştir. Buradaki amaç planlama-uygulama-kullanım ilişkilerinin saptanması ve yoğun kullanıcı kitlesi tarafından benimsenip benimsenmediğinin tespit edilmesidir.

Yedinci bölümde ise, araştırma sonuçları özetlenmiş, bazı öneriler sunulmuştur.

Tez kapsamında yapılan incelemeler sonucunda Yalova kıyı kentlinin rekreasyon ihtiyaçlarının karşılayacak alanın yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Toplam 248.100 m² yeşil alana ve 2000 yılı nüfus sayımlarına göre 69.568 nüfusuna sahip olan Yalova'da kişi başına düşen yeşil alan miktarı 3.56 m²'dir. İmar Kanunu ve Mevzuatı'na göre kişi başına 10.0 m² yeşil alan standardını karşılamaktadır.

Yoğun kentleşme, Yalova'daki rekreasyon alanlarının kıyı bandında yer almasına neden olmuştur. Kıyıda yer alan park alanlarının toplam Yalova rekreasyon alanına oranı %65.5 olarak saptanmıştır. Dolgu alan yapım tekniklerinden yararlanarak kazanılmış olan yeşil alan miktarı 110.000 m²'dir. Yalova'da kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının 3.56 m² olduğu düşünülürse 1.58 m²'lik miktarı ile dolgu alanların Yalova yeşil alan sistemi içindeki önemi anlaşılmaktadır.

Kentleşmenin bir sonucu olan kıyı dolgu alanları ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Burada talep doğrultusunda uygulanması gereken rekreasyon ve kumya açık düzenlemeler, sahil alanında mikroklimayı olumlu değiştirmekte, kıyı peyzajı oluşturarak kıyı kimliği açısından bütünlük yaratmakta ve biçimsel olarak kıyı plastikliğini bozmayacak şekilde planlandığında kullanımlarını arttırmaktadır.

Bu nedenle kıyı dolgu alanlardaki peyzaj planlama, kentlinin boş vakitlerini geçirebileceği sakin, doğala yakın dinlenmek olanakları bulabileceği mekanlar şeklinde yapılmalıdır. Bu planlamada hedef doğayla insanın uyum içinde oluşturduğu güzellik kazanmış kültür peyzajının korunması ve düzenlenmesidir.

Sonuç olarak, Yalova kıyı mekanı geniş halk kitlelerinin kullanımına açılacak şekilde düzenlenmelidir. Mevcut dolgu alanı ve yapılacak dolgu alanı bu düzenlemelere kaynak oluşturacak niteliktedir. Yalova kıyıları herkesin kullanabileceği, ilgi çekici bir alan haline getirmek yalnızca bu dolgu alanı üzerinde olanaklıdır. Bu nedenle dolgu, fonksiyonel bir şekilde planlanarak, bir çok eyleme hizmet veren kentsel yeşil alan niteliğinde değerlendirilmelidir.

EVALUATION OF YALOVA 17 AĞUSTOS SHORE PARK IN TERMS OF LANDSCAPE PLANNING AND DESIGN IN THE FRAME OF UTILIZATION OF URBAN SHORE FILLING AREAS

SUMMARY

In our cities, need of people for open areas has been observed in every term. It is important to include such functions in the coastal lines, which are known to be the most attractive and the weakest parts of our coastal cities and to integrate them with the urban green system.

Lack of sufficient area for recreational areas in our coastal cities causes the formation of wide filled areas along the coasts. With the effect of the decreasing open and green areas in the city, new arrangements are being made for compensating such insufficiencies.

Although the fill works made on the shores damage the natural balance in ecological point of view, it is important to plan and design such areas in our coastal cities of today rationally so as to serve for active and passive recreational purposes, in terms of the benefit they bring to our cities.

The purpose of this thesis is to search and examine the contributions of the applications made for the development of filled coastal areas and the projects being applied in that area to the coastal settlement in terms of landscape design and adoption by the user group.

As the research area, the coastal recreational areas in Yalova central district and in this frame, 17 Ağustos coast park has been selected. Yalova, which is one of our coastal cities, has gained importance in recent years with the political, managerial and natural events it has encountered. The amount of the green areas is very low, the building density is very high, the open areas in the city are almost none and the research is made on how important the urban coastal areas are in both aesthetical and functional points of view and how effective and correct they are used.

A research is carried out in order to examine the concepts, laws, regulations and data related with the issue and the existing design and visual determinations in the selected area. Furthermore, the user satisfaction is also examined by performing a questionnaire study in the area.

The thesis consists of seven parts.

In the introduction part, the subject, importance, purpose of the study and the problems of the selected region are briefly explained.

In the second part, basic and current concepts related with the coast are mentioned. Here, the definition of coast, utilization of coasts, coastal filled areas, problems and planning, legal concepts and regulations are explained.

In the third part, information related with the selected region – the city of Yalova – is given. Here, the main information about the city, regional characteristics, historical development, physical condition etc. information is given.

In the fourth part, a research is made in the frame of the existing planning principles of Yalova. The current Improvement Plan decisions and the coastal utilization and recreation areas in the frame of these decisions are examined and evaluated.

In the fifth part, 17 Ağustos Part, which is constructed on the coastal filled area in 2001 is examined in terms of landscape planning and design.

In the sixth part, the questionnaire study performed in the area is assessed. The purpose here is to determine the planning – application – utilization relationships and to determine whether they are adopted by the intense user group.

In the seventh part, the results of the research are summarized and some recommendations are submitted.

As the result of the examinations made in the scope of the thesis, it has been determined that the area to meet the recreational needs of Yalova coastal city is insufficient. The amount of green area per capita in Yalova, which has a total green area of 248.100 m² and a population of 69.568 people in accordance with the census made in 2000, is 3.56 m². It does not comply with the green area standard, which is 10.0 m² in accordance with the Improvement Law and Legislation.

Intense urbanization has caused the recreational areas of Yalova to be placed on the coastal line. The ratio of the park areas on the coast to the total recreational areas of Yalova has been determined to be 65.5%. The amount of green areas that are gained making use of the filled area techniques is 110.000 m². Taking into account that the active green area amount per capita in Yalova is 3.56 m², the importance of the filled areas, which amounts to 1.58 m², in the green area system of Yalova is understood.

Filled coastal areas, which are the result of urbanization, have occurred as the result of the needs. Here, the recreation and the arrangements that are open to the public that must be applied in line with the demand change the micro – climate in the coastal area in a positive way, create a coastal layout and for maintain integrity in terms of the coastal identity and when planned so as not to destroy the plastics of the coast, increase the efficiency of utilization.

Therefore, the layout planning in the coastal fill areas must be made so that these areas become quiet, close – to – natural resting opportunities for the public of the city, where they can spend their spare time. In this planning the target is the protection and arrangement of the cultural layout that has gained beauty and that is formed by the nature and the man in an harmony.

Consequently, Yalova coastal area must be so arranged that it will be opened to the use by a large population. The existing filled area and the filled area that will be constructed have the qualifications to provide a source for such arrangements. It is possible to turn the Yalova coasts into an interesting area that can be used by everyone only on this filled area. Therefore, the fill must be planned in a functional way and evaluated as an urban green area serving for many actions.

1. GİRİŞ

1.1. Çalışmanın Konusu ve Önemi

Sanayi devri miyle birlikte hızla artan kentleşme, insan ihtiyaçlarını karşılanmasında büyük sıkıntılar yaratmaktadır. Planlı, sağlıklı bir toplum yaşamını sürdürmek için insanların dinlenme, eğlenme, boş zaman değerlendirme ihtiyaçlarına yönelik kültürel ve rekreatif alanları sağlamak zorundadır.

Kentlerin plansız gelişmesi, doğal kaynakların tükenmesine yol açmaktadır. Kıyı bölgelerinde doğal kaynaklarının çokluğu, bu bölgelerdeki nüfus artışına, sanayi ve hizmet sektörlerinin yayılmasına, konut ihtiyaçlarının büyümesine neden olmaktadır. Bu durum artan arazi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kıyıların doldurulmasına ve doğal görünümünün bozulmasına sebebiyet vermektedir.

Su, her dönemde toplumlar için hayati öneme sahiptir. Birçok nedeneyle, sahip olduğu özellikleri nedeniyle kıyı alanlarında yerleşmiş ve gelişmiştir. Ülkemizde de kıyı alanlarında yer alan kentlerimizin nüfusları diğer kentlere oranla daha fazladır ve bu kentlerde büyük bir nüfus yoğunluğu yaşanmaktadır. Sahil, göl kenarları, nehir kenarları gibi insanlar tarafından her zaman tercih edilen yerleşim yerlerinin hatalı kullanımı, su kirliliğine, eko-sistemin bozulmasına, bölgenin doğal dengesini yitirmesine ve şeklini değiştirmesine neden olmuştur.

Kentlerde insanların açık alanlara olan ihtiyacı her dönemde kendini göstermiştir. Aktif ve pasif rekreatif amaçlarla kent içinde organize edilen dinlenme, eğlence ve spor merkezleri insanlara hizmet vermektedir. Kıyı alanları, turizm endüstri, iskan, turizm ve rekreasyon öğelerini içeren karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu bölgelerinin en çekici ve en zayıf bölgesi olarak bilinen kıyı şeritlerinde daha fazla kültürel ve rekreatif fonksiyon içermesi ve kentsel yeşil sistemiyle bütünleşmesi gerekmektedir. Bu nedenle üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde kıyılarımızla ilgili bütün planlama, uygulama ve denetim çalışmaları son derecede önem kazanmaktadır.

Amaç ve hedeflere yönelik planlama aracı olarak yapılan projelerin kalitesi ve verimliliği son yıllarda önem kazanan konulardır.

1.2 Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu tezin amacı, kıyı yerleşmelerinin dolgu kıyı rekreasyon alanlarının gelişmesinde gerçekleştirilen uygulamaların kente sunduğu katkılarını ve bu alanlarda uygulanan projelerin peyzaj planlama, tasarımı açısından ve kullanıcı kitlesinin benimsenmesi açısından araştırılması ve irdelenmesidir.

Son dönemlerde kıyı kentlerimizde, çarpık kentleşme nedeniyle kent içi rekreasyon alanlarına yönelik araziler bulunmamaktadır. Bu nedenle rekreatif amaçlı alanlar daha çok kıyı ve dolgu alanlarında yer almaktadır. Bu alanlarda uygulanan projelerin hem mekan organizasyonu açısından, hem de kullanıcı kitlesinin benimsenmesi açısından son derece etkili olması gerekmektedir.

Çalışmada, araştırma alanı olarak Yalova Merkez İlçesinde yer alan 17 Ağustos Kıyı Parkı seçilmiştir. Kıyı kentlerimizden olan Yalova son yıllarda politik, yönetsel, ve doğa olaylarıyla önem kazanmıştır. Standartların çok altında yeşil alana sahip olduğu, yapı yoğunluğunun çok yüksek olduğu, kent içindeki yeşil alanların yok denecek kadar az olduğu gözlenmiştir. Bu durumda kentsel kıyı alanının hem estetik, hem de fonksiyon açısından önem kazandığı görülmüş ve ne derecede etkili ve doğru kullanıldığına araştırması yapılmıştır. Sahil parkı incelemesi sonucunda sosyal, ekonomik ve çevresel faktörler göz önünde bulundurularak rekreasyon kıyı kullanımı profilinin çıkarılması amaçlanmıştır.

Konuyla ilgili kavram, yasa ve yönetmelikler incelenmiş, seçilen alanda mevcut projeler ve görsel tespitler doğrultusunda bir araştırma yapılmıştır. Ayrıca kullanıcı memnuniyetleri, alanda bir anket çalışması aracılığı ile değerlendirilmiştir. Çizim, resmi ve anket değerlendirilmeleri AutoCad, Photoshop, Excel programları vasıtasıyla derlenmiştir.

1.3 Çalışmanın Kapsamı

Giriş bölümünde çalışmanın konusu, önemi ve amacı açıklanmış, seçilen bölgenin sorunlarına kısaca değinilmiştir.

İkinci bölümde, kıyı ile ilgili temel ve güncel kavramlardan bahsedilmiştir. Bölümde kıyı, kıyı dolgu alanı tanımı, kullanımları, sorunları ve planlaması, yasal kavram ve düzenlemeler açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde, seçilen bölge (Yalova şehri) ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu yöre özellikleri, tarihsel gelişim, fiziksel durum ve benzeri bilgiler verilmiştir.

Dördüncü bölümde, Yalova'nın mevcut planlama ilkeleri çerçevesinde yapılan araştırma açıklanmıştır. Geçerli olan İmar Planı kararları, bu kararlar çerçevesinde kıyı kullanımı ve rekreasyon alanları incelenmiştir.

Beşinci bölümde, 2001 yılında kıyı dolgu alanı üzerinde inşa edilen 17 Ağustos Parkı peyzaj planlama ve tasarımı açısından detaylı olarak incelenmiştir.

Altıncı bölümde, alanda yapılan anket uygulaması değerlendirilmiştir.

Yedinci bölümde ise, araştırma sonuçları özetlenmiş, bazı öneriler sunulmuştur.

2 KAVRAMLAR

Bu bölümde, günümüzde çeşitli disiplinlerdeki kıyılarla ilgili kavramlar, hukuk sisteminde yasal düzenlemeler, kıyı kullanımları, bu kullanımlardan doğan sorunlar ve kıyı rekreasyon alanlarının planlanması konusunda ilke ve yaklaşımlar açıklanacaktır.

2.1. Kıyı Mekan Kavramı

Kara ile deniz arasında geçiş sağlayan, karasal ve denize ait sistemler arasında arayüzey olan kıyı; çeşitli görünümeler halinde kendini göstermektedir. Kıyılar, toplumdaki yaşayış biçimlerindeki gelişmelere paralel olarak, önce ürünlerinden yararlanma ve ulaşım ardından da nüfusun ve teknolojik gelişmelerin artmasıyla yeni kullanım biçimlerini gündeme getirmiştir [1].

Kıyı, değişken ve geometrik bir alandır (Şekil 2.1). Bunu belirleyen sözcüklerin değişkenliği bu alanı tam olarak tanımlamanın güçlüğü göstermektedir.

Coğrafi olarak:

Kıyı: Deniz, göl ya da geniş akarsular boyunca uzanan kara şerhidir.

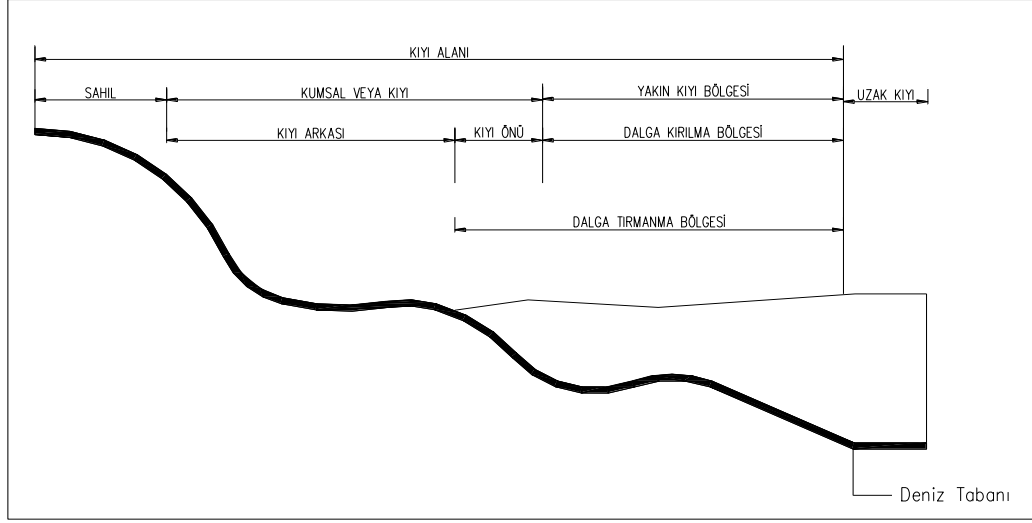
Kıyı Bölgesi: Kıyılarının gelgit akıntıları, kıyı boyu akıntıları ve kırılan dalgaların etkisi altında kalan kesimidir [2].

Kıyı Şeridi: Deniz yada göl sularının en alçak oldukları zaman çekildikleri sınır ile falezlerintabanı arasında kalan şerittir. Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara ve deniz yönünde yaşamkoşullarına olumsuz etkiler yapmayacak genişlikte bir şerittir [3].

Kıyı Çizgisi: Herhangi bir anda, kara ile denizi ayıran sabit olmayan sınır çizgisi.

Ön Kıyı: Kıyı çizgisiyle sularının en fazla çekildiği sınır arasındaki şerit.

Arol Kıyı: Herhangi bir anda kıyı çizgisiyle suların en çok ilerlediği sınır arasındaki şerit [4].

Şekil 2.1. Kıyı Alanı Kumsal Profili [5].

Peyzaj ögesi olarak kıyı kavramı; peyzaj yaklaşım, mekanın sahip olduğu rengi, dokunun, formun ve ölçeğinin insan organizma ve psikolojisinde yarattığı olumlu ve olumsuz etkilerin ortaya konması açısından önemlidir [6].

Kıyı; denizde ufuk çizgisine, karada silüet çizgisine dayanan, karasal ve aquatik ekosistemin birleştiği noktada üçüncü boyutta havaya ve sualtına doğru devam eden bir bütündür. Kıyı, bu yapısı yönünden bir çizgi ya da yüzey değil derinlikli üç boyutlu bir geometrik mekandır. Doğal yapıların değişik olması yüzünden her kıyı parçası kendi özelliklerini taşıyan bir sit, kıyı mekanı ise bir silüet dizisidir.

Jeomorfolojik olarak kıyı kavramı; zamana bağlı evrimini, erozyona bağlı yapı değişikliğini, karasal ya da denizsel bir alanı ilgilendiren olayları incelemektedir. Deniz kıyısı, zamana bağlı olarak, çok değişik görünümlere bürünmektedir [7].

Çevre bilimi açısından kıyı kavramı; korunacak biyolojik bir zenginliktir. Kıyı, kara ile deniz arasındaki nitelik ve yoğunluğu kontrol eden bir alandır.

Kıyı alanları ekolojik bakımdan hassas bölgeler olmalarına rağmen tarım endüstri, yerleşim turizm ve rekreasyon gibi faaliyetlerin bütününi içeren karmaşık bir yapıya sahiptir.

2.2 Hukuk Sisteminde Kıyı kavramı

Türkiye’de deniz ve kıyı alanları ile ilgili mevzuat gözden geçirildiğinde, konu ile doğrudan ve dolaylı olarak ilgili bir dizi kanun, yönetmelik ve tüzük bulunmaktadır. Bu yasal düzenlemelerin verdiği yetki çerçevesinde, çeşitli kurum ve kuruluşların görev üstlendikleri görülmektedir.

Kıyı alanları ile ilgili mevzuat; 1982 Anayasası, kanunlar, yönetmelikler ve tüzükler çerçevesinde aşağıda belirtilen yasal düzenlemeler ile şekillenmiştir:

2.2.1. 1982 Anayasa’sı ve Kıyılar

1982 Anayasası’nın 43. Maddesinde kıyılar, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyıları çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarda sahil şeritlerinin kullanış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkanı ve şartları kanunla düzenlenir denilmektedir [8].

2.2.2. Kıyı Kanunu ve Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de deniz, göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devam niteliğinde bulunan sahil şeritlerinde planlama ve yapılaşmaya ilişkin ilk yasal düzenleme, 11.7.1972 tarih ve 1605 sayılı kanunla 6785 sayılı İmar Kanunu’na eklenen 7-8. maddelerle olmuş ve bu şekilde kıyı alanları da imar düzenine dahil edilmiştir. Söz konusu kanun ve ilgili maddelerle sahil şeridi şu şekilde tanımlanmıştır [5,9].

Sahil şeridi genişliği;

- İmar planının kapsadığı yerlerde, plandaki deniz kenarından az olmaksızın en az 10 m,
- İmar planı dışındaki köy ve kasabaların nüfus alanlarında en az 30 m,
- Diğer yerlerde en az 100 m olarak tanımlanmıştır.

1.12.1984 tarih, 18590 sayılı resmî gazetede yayımlanan 3086 sayılı Kıyı Kanunu ve bu kanuna ilişkin 18.5.1985 tarih, 18758 sayılı resmî gazetede yayımlanan Uygulama

Yönetmeliği'ne göre, deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda; i mar planlı alanlarda en az 10 m dışı yerlerde en az 30 m genişliğinde sahil şeridi tanımlanmıştır. [9]

15.7.1987 tarih ve 110 sayılı Genelge ile sahil şeridinde yeni tanımlamalara gidilmiştir. Buna göre, deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda;

- Uygulama i mar planı olan alanlarda en az 10 m
- Uygulama i mar planı bulunmayan belediyeler ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki köy ve mezraların yerleşik alanlarında en az 30 m
- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında planı bulunmayan alanlarda uygulanacak i mar yönetmeliğinin 6. maddesine göre yapı yapılabilecek alanlarda en az 100 m'lik sahil şeridi genişliği belirlenmiştir.

17.4.1990 tarih, 20495 sayılı resmî gazetede yayımlanan 3621 sayılı Kıy Kanunu ve bu kanunun uygulanmasına dair 3.8.1990 tarih 20594 sayılı resmî gazetede yayımlanan Uygulama Yönetmeliğinin amacı, deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devam niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek olup; deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve bu yerlerden kamu yararına yararlanma imkanı ve şartlarının ait esasları kapsamaktadır. Bu kanun, kıyı bölgelerinin açık ve kesin bir tanımını yapmak, bu bölgelerin kullanıma ilişkin yöntemlerle korunmasına yönelik araçları belirtmek, kıyı bölgelerinde yapılabilecek fiziksel değişikliklere ilişkin sınırları saptamak konusunda önemli bir adımdır [9, 10].

Bu kanuna göre deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda;

- Uygulama i mar planı yapılacak alanlarda yatay olarak en az 20 m
- Uygulama i mar planı bulunmayan belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki yerleşik alanlarda çevre düzeni veya nazım i mar planı bulunsun veya bulunması yatay olarak en az 50 m

- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki iskan dışı alanlarda çevre düzeni veya nazı mimar planı bulunsun veya bulunması yatay olarak en az 100 m'lik sahil şeridi tanımlanmıştır.

11.7.1992 tarih, 21281 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3830 sayılı Kıyı Kanunu'nun en önemli özelliği, kıyının toplum yararına kullanılması için yapılaşmaya kısıtlamalar getirilmesi ve kıyı kenar çizgisinden itibaren ilk 50 m'lik bölüme yapı yapılmasına izin verilmesidir.

Bu kanuna göre deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda; sahil şeridi, kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 m genişliğindeki alandır ve bu alan iki kısımdan oluşmuştur.

- Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 50 m genişlik sahil şeridinin birinci bölümünü,
- Sahil şeridinin birinci bölümünden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 50 m genişlik ise, sahil şeridinin ikinci bölümünü oluşturmaktadır [11].

3830 sayılı kanun, bu kanunun 13.10.1992 tarih, 21374 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan Uygulama Yönetmeliği ve söz konusu kanun ve yönetmeliğe ilişkin 30.3.1994 tarih 21890 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan değişikliğe göre;

- Kıyı çizgisi, kıyı, kıyı kenar çizgisi ve sahil şeridi ne ilişkin çeşitli tanımlamalar yapılmıştır, (Şekil 2.2)
- Sahil şeridinin ilk 50 m'lik kısmında kıyıda yapılabilecek yapılarla birlikte yaya yolları, gezeri ve dinlenme alanları, seyir teras alanları ve rekreatif alanların yer alabileceği belirtilmiştir,
- Sahil şeridinin ikinci 50 m'lik bölümünde; kıyıyı doldurma ve kurutma yolu ile kazanılan arazilerde yapılacak yapılarla birlikte toplumun yararlanmasına açık olma şartı ile kamping ve konaklama ünitelerini içermeyen duş, gölgelik, soyunma kabini, wc, kafe-bar, pastane, lokanta, çay bahçesi, açık spor alanları, spor tesisleri, açık gösteri ve eğlence alanları, lunapark, fuar alanı, el sanatları ürünlerinin satılabildiği alanı 20 m²'yi geçmeyen sergi ve satış ünitelerinin bulunduğu günübirlik turizm tesisleri ve kıyı ve deniz güvenliğini sağlamak

amacı ile lojman, konaklama vb. tesisler içermek üzere inşa edilebilecek karakol ve bu gibi güvenlik yapılarının yer alabileceği belirtilmiştir. [12]

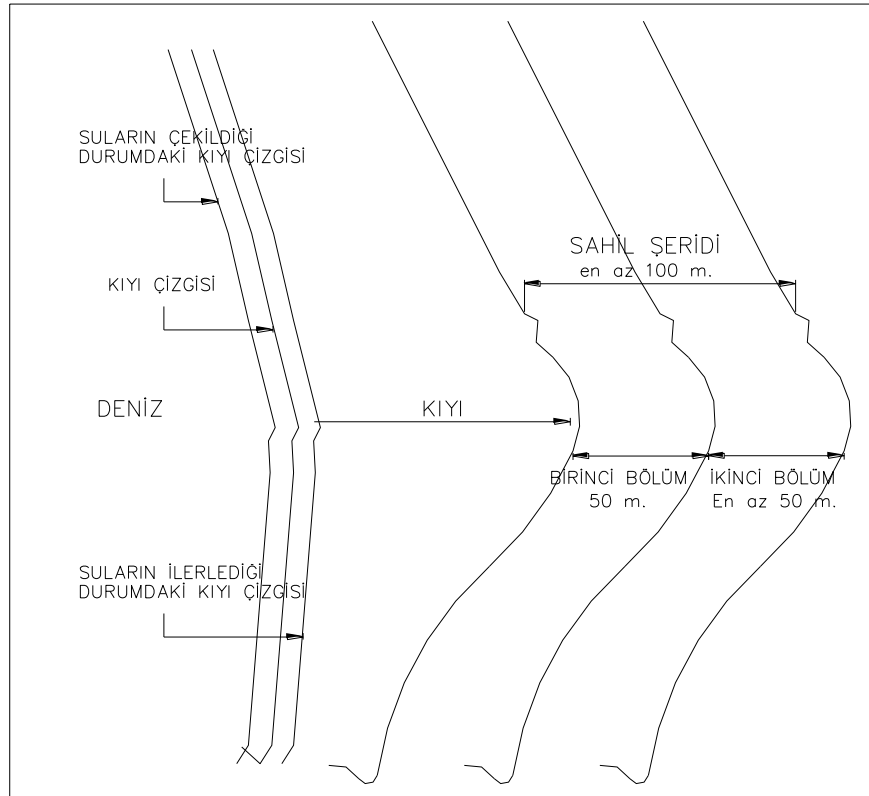
Bu yönetmeliğe göre kıyı ile ilgili tanımlar şöyledir;

Kıyı çizgisi: Deniz, doğal ve yapay göl ve sürekli akan akarsularda en düşük su düzeyi sırasında suyun karaya değdiği noktaların birleşmesinde oluşan çizgidir.

Kıyı kenar çizgisi: Deniz kıyı çizgisi güncel dalga hareketleri etkisiyle oluşan ve kıyı çizgisinden deniz yönünde devam eden kumlu, çakıllı ve benzeri sualtı alanlarının doğal sınırıdır.

Kıyı: Kıyı çizgisine göre kara yönündeki karasal kıyı kenar çizgisi ve deniz yönündeki denizsel kıyı kenar çizgileri arasındaki alandır.

Sahil Şeridi: Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara ve deniz yönünde kıyı kuşağındaki yaşam koşullarına uygunuz etkiler yapmayacak genişlikte bir şerittir.

Şekil 2.2 3830 sayılı kanuna göre kıyı kenar çizgileri ve onlarla ilgili kıyı şeritleri.

2.2.3 Çevre Kanunu ve Kılar

1983 yılında çıkarılan 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun amacı, bütün vatandaşların ortak varlığı olan çevrenin korunması, iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun şekilde kullanılmasıdır. Su, toprak ve hava kirlenmesinin önlenmesi, ülkenin bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel zenginliklerinin korunarak, bugünkü ve gelecek kuşakların sağlık, uygarlık ve yaşam düzeyinin geliştirilmesi, ekonomik ve sosyal kalkınma hedefiyle uyumlu olarak belirli hukuki ve teknik esaslara göre düzenlenmesi diğer amaçlarıdır. Bu kanunun 9. maddesi ile ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanların ve doğal güzelliklerin gelecek kuşaklara ulaşmasını sağlamak amacı ile “Özel Çevre Koruma Bölgesi” belirleme yetkisi Bakanlar Kurulu’na verilmiştir [13].

Yönetmelikte, su ortamlarının kullanım esaslarına ve kalitelerine göre sınıflandırılması; deniz ve kıyı sularındaki kalite sınıflaması ve bu sınıfların öngördüğü kalite özelliklerine uyum sağlanması esasında, su ürünleri üretim alanlarında 1380 sayılı Su Ürünleri Yasası’nın ve eklerinin öngördüğü esaslar gözetilmektedir. Bunun dışında plaj ve diğer rekreasyon amaçlı kullanımlarla deniz yatağından maden ve petrol çıkarılması gibi amaçlar için deniz suyunun özelliklerini neler olacağı esasa bağlanmaktadır [14].

2.2.4 Turizm Teşvik Kanunu ve Kılar

2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu’nun amacı; turizm sektörünü düzenleyecek geliştirecek dinamik bir yapı ve işleyişi kavuşturacak tertip ve tedbirlerin alınmasını sağlamaktır [15].

Bu Kanun ile Turizm Bakanlığı’na kıyı boyunca belli arazileri turistik amaçlar için ayırma ve yönetme yetkisi verilmekte ve bu bölgelerde turistik tesis kuran özel yapılara mali teşvikler verilmesi mümkün kılınmaktadır. Bu yolla Turizm Bakanlığı, kıyı boyunca yer alan geniş bir bölgeyi, turizm bölgesi ve turizm merkezi olarak ilan etmiştir. Turizm Teşvik Kanunu ile deniz, göl, akarsu ve kıyılar; özelliklerini bozucu ve yıpratıcı şekilde kullanılmayacağı hükme bağlanmıştır.

2.3 Kıyılarının Önemi

Kıyılar, tarihin her döneminde uygarlıkların başlangıç noktalarını oluşturmuş, yerleşme ve kullanım amaçları açısından sosyal bir önem kazanmıştır. Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkeyi 8.333 km²'yi aşan deniz kıyısı bulunmaktadır. Kıyı bölgeleriimiz ve kıyı şehirlerimiz, son yıllarda turizm sektörüne verilen önem ve teşvike paralel olarak hem yerli hem de yabancı turistlerin akınına uğramaktadır. Sanayileşme ve kentleşmenin yoğunlaşması ile birlikte artan turizm ve dinlenme ihtiyacı, kıyılardan yararlanma isteğinin artmasıyla karşılanmaktadır. Türkiye Avrupa Ülkeleri içinde en uzun kıyı şeridine sahip ülkelerden biridir. Bunun 6.480 km'sini Anadolu Kıyısı, 786 km'sini Trakya kıyısı, 1.067 km'sini de Adalar kıyısı oluşturmaktadır. Ülke nüfusunun % 51 kıyı illerinde yaşamaktadır. Kentsel kıyı alanlarda yaşayan nüfus ülke nüfusunun %30'dur. Kıyı bölgelerinin yaşayan nüfusu:

Mar mara Denizi Kıyısı	13.2	Milyon kişi
Ege Denizi Kıyısı	4.1	Milyon kişi
Akdeniz Kıyısı	5.5	Milyon kişi

Kıyı bölgelerinde hassas çevre ve doğal kaynaklar üstünde ekonomik faaliyetlerin yoğunluk ve çeşitliliğinin önemli etkisi vardır [16].

Bu anlamda, su ile karanın buluştuğu kıyıların, doğal yaşam çeşitliliğinin en zengin yerleri olduğu da unutulmamalıdır. Ülkeyi üç tarafının denizlerle çevrili oluşu ve akarsu açısından da zengin bir potansiyele sahip oluşu “kıyı” kavramını bizler için daha da önemli kılmaktadır. Kıyı denince sadece tanımlanarak betimlenen anlamda kıyıyı değil, bunun yanındaki sahil şeridi ve akarsu yataklarını da bu kavram içinde değerlendirmek gerekir [17].

2.4 Kıyının Kullanılması

Kıyılarının önemli bir kesimini insan yerleşmeleri için elverişli koşullar ve özellikler taşımaktadır. Özellikle yerleşmeler arası bağlantıların sağlanmasında, deniz ulaşımının tarihsel gelişmesiyle, kıyıların elverişli kesimleri (liman-ticaret ve hizmetler) önemli kentsel yerleşme alanlarına dönüşmüştür [18].

Teknolojinin gelişme, arz-talep dengeleri bazı özel sanayi ürünlerinin en çok kıyıda yerleşebileceğini ortaya koymuştur. Kültür değeri olarak da kıyılar insanlar için çekici yerleşme yönleri olmuştur.

Kentsel kıyı alanlarında “su kaynağının” sağladıkları işlevler arasında; kentsel estetiğin sağlanması, su yolu nakliyatı için altyapının oluşturması, turizm ve rekreasyon aktiviteleri için çekim alanların yaratılması, endüstriyel faaliyetlerin yerleşimi ve gelişimi, kullanılmış suyun uzaklaştırılması, balıkçılığın gelişimi ve içme suyunun problemi yaşayan kentlerde içme suyunu temini dir [19].

Kıyılar denince akla hemen deniz kıyıları gelmektedir. Genel “kıyı” tanımından özellikleri ve benzerlikleri itibarıyla akarsu ve göl kıyılarını da ayırt edemeyiz. En önemli kıyı kullanımları aşağıdaki gibidir.

2.4.1. Yerleşme amaçlı kıyı kullanımları

Kıyılarda ki ilk küçük yerleşmeler ya tarımsal amaçla ya da balıkçılık amacı ile kullanılmakta idi. Ancak kentleşme ve sanayileşmenin gelişmesiyle birlikte doğal varlıkların, özellikle kıyıların kullanışı hatta tahribi söz konusu olmuştur [20].

Kıyı alanlarında görülen en belirgin ve hızlı gelişmeler ikinci konutlarda yaşanmaktadır. İkinci konutlar iş zamanları dışında dinlenme amaçlı kullanılan, kentsel yaşam alanlarının dışında yer alan özel emlak yatırımlardır.

İkinci Konut, sürekli oturulan konuttan uzaklıkları yerleşmenin büyüklüğü ve kullanım zamanına göre değişiklik gösterir. Hafta sonu kullanılan ikinci konutlar küçük yerleşim bölgelerinde 100 km ile sınırlanmış halde büyük yerleşmelerde bu 150-200 km'ye kadar uzanmaktadır. Yıllık ve mevsimik tatillerde ikinci konut kullanımları, genelde bir su kıyısında ve daha küçük yerleşmelerde yer alırlar [21].

Son beş yıl içinde tatil siteleri ya da yazlık evler inşaatında büyük bir gelişme olmuştur. Tahminlere göre bu siteler, kıyının yaklaşık %36'sını kaplamaktadır. Bu olgunun arkasında birçok neden yatmaktadır. Öncelikle deniz kıyısının yarattığı doğal çekicilikten ve tatil yapma isteği ile bunu elde edebilecek ekonomik olanaklara sahip olmanın yarattığı toplumsal çekicilikten söz edilebilir. Bu etkenin tüm kıyı bölgeleri için geçerli olduğu söylenebilirse de yazlık ev inşaatını hızlandıran ikinci

bir et men büyük ölçüde Türkiye'ye özgü bir nitelik göstermektedir. Süregelen yüksek enflasyon, kısıtlı arazi kaynakları ile gayri menkule yapılan yatırım paramının değerini koruyan bir seçenek olarak görülmektedir.

Yazlık ev sitelerinin bir bölümünün, kentsel arazi fiyatlarının yüksekliğinden ve bir ölçüde de planlama ve imar mevzuatının yeterince uygulanmasından ötürü Belediye sınırları dışında yer seçmesi, bu bölgelere hizmet götürülmesini güçleştirir ve maliyeti arttırmakla kalmamış, bölgenin görünümünü de büyük ölçüde tahrip etmiştir [22].

2.4.2. Endüstri ve ticari amaçlı kıyı kullanımları

Kıyılar, kara ile deniz arasında bir geçiş şeridi olmaları dolayısıyla endüstriyel faaliyetler için oldukça cazip alanlar olmuştur. Endüstriyel faaliyetler sonucunda ortaya çıkan atıkların hiçbir arıtmaya tabii tutmadan denize deşarj edilmesi, hammadde kaynağına (kum çakıl, deniz bitkileri vs.) rahatça ulaşılabilirlik açısından bu alanlar tercih edilmektedir.

Kıyıda yer alan endüstri faaliyetleri; maden/çıkarım endüstrisi, ağır endüstri kuruluşları, enerji santralleridir. Maden/çıkarım endüstrisi petrol, doğal gaz, kum çakıl, tuz, fosfat ve katı minerallerin hammadde olarak kullanıldığı faaliyetlerdir. Ağır sanayi pazar alanına deniz yolu üzerinden kolayca ulaşılabilir ve deniz suyuna duyulan gereksiniminden dolayı tercih edilir. Aynı şekilde enerji santralleri için de soğutucu olarak kullanılacak su potansiyellerinin varlığı, alan maliyetinin düşük olmasından dolayı kıyı bölgelerinde tercih edilen faaliyettir [23].

Kıyılardaki tüm endüstriyel faaliyetler sonucu toprak kaymaları, doğal su akış yönünün değişmesi, ekolojik dengenin bozulması gibi zararlar ortaya çıkmaktadır. Deniz suyunun sıcaklığının artışı na da neden olan endüstriyel faaliyetler canlıların da ölmesine neden olmaktadır.

2.4.3. Turizm ve Rekreasyon amaçlı kıyı kullanımları

İnsanların turizm ve rekreasyon faaliyetleri bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Kıyılar bu amaçları gerçekleştirmek için en uygun ve en çok talep gören yerlerdir. Bir alanın rekreasyon değerini, o alanın sahip olduğu doğal, ekolojik ve kültürel değerleri

belirlenmektedir. Bunlar, su ve su yaşamı, bitki örtüsü, topoğrafya, jeoloji ve toprak iklim tarihi özellikler, konut, endüstri dir.

Bugün kıyıları mızda rekreasyon amaçlı kullanımlar, yer aldıkları mekanın parçaları ile ilişkili olarak yerleşme bakımından farklılık gösterirler. Bunlar şu şekilde sınıflanabilir.

- Kıyılarda yer alan büyük şehirler çevresindeki rekreasyonel yerleşimler
- Tatil köyleri ve çeşitli kamu ve özel kuruluşların dinlenme tesisleri
- Rekreasyonel faaliyetler için gelişen kıyı kasabaları [24, 25]

Kıyılarının en çekici unsuru sudur. Yüzme, balık tutma, güneşlenme, su kıyılarındaki dinlenme, su altı ve üstü sporları yapma, tekne gezintileri gibi faaliyetler kıyıların rekreasyon etkinliklerini belirler.

Bunlara ilave olarak insanların iyi bir manzaraya sahip olmak ve kıyıda yaşamak arzusu, ekolojik açıdan değeri çok yüksek, ancak estetik açıdan o kadar şanslı görülmeyen sulak alanların ve bataklıklarının tamamen değişikliğe uğratılması ve bunların yerine dip taranması, genişletme veya doldurma yapılarak, kanallar, rekreasyon alanları, marinalar, hatta yerleşim alanları yapılmasına yol açmıştır.

Turizmin gelişmesiyle, tarımsal faaliyetlerin yanı sıra, balıkçılık ticaret, el sanatları gibi aktiviteler de giderek yerini doğrudan turizmle ilgili faaliyetlere bırakmaktadır. Bu durum o yöreyi tek bir sektöre bağlı hale getirmekle çok hassas ve dinamik bir yapıya sahip olan bu sektördeki dalgalanmalarla, yöre insanı doğrudan ve çok çarpıcı bir şekilde etkilenmektedir. Ayrıca toprak ve diğer taşınmaz mallar, turizm yatırımları tarafından cazip bedellerle satın alınmakta, yörede arsa fiyatları ve buna paralel olarak arsa/arazi spekülasyonu hızla artmakta, yöre halkına önceleri çekici gelen bu alış-veriş sonucu elde edilen maddi olanaklar, eğer çok verimli yatırımlarla değerlendirilmezse, kısa zamanda yok olmaktadır.

2.4.4 Ulaşım amaçlı kıyı kullanımları

Kıyılar yüzyıllar boyu ulaşım için en önemli buluşma merkezleri olma özelliği taşımışlardır. Kara ulaşımının zorluklarına karşı deniz ulaşımı daha kolay olmaktadır.

Bu yüzden gerek ulusal gerekse uluslararası yerleşmeler arası bağlantıların kurulmasında kıyıların uygun yerleri önemli kentsel yerleşme alanlarına dönüşmüştür. Kıyı alanlarında en önemli ulaşım bağlantıları limanlardır. Limanların kıyı bölgelerinde varlığı nedeniyle beraberinde endüstriyel gelişmeler de getirmektedir. Bulundukları bölgenin hem ekonomik hem de sosyal açıdan birçok yarar sağlayan limanlar ulaşım tesislerinin ve olanaklarının gelişmesine neden olmaktadır [26].

Limanların kıyı ekosistemi üzerinde yarattığı en önemli sorun kirliliktir. Kirlenme gemilerden ve liman üzerinde bulunan yapılardan kaynaklanır.

Sahil yolları da ulaşımın bir diğer önemli faktörüdür. Sahil yolları yerleşmeler ile deniz arasında bir engel oluşturarak doğal kıyıyı ortadan kaldırır ve bağlantıyı keser. Yol bir çekim merkezi haline gelir. Hıfında yola bağlantılı olarak yeni gelişmeler başlar.

2.5 Kıy Kentlerinin Genel Sorunları

Kıyılarda bozulmayı etkileyen nedenler;

- a) Yerleşim amaçlı yapılaşmalar,
- b) Endüstriyel tesisler,
- c) Düzensiz ve plansız yapılan rekreasyonel ve turistik tesisler,
- d) Kıylara çok yakın ve paralel geçirilen karayolları

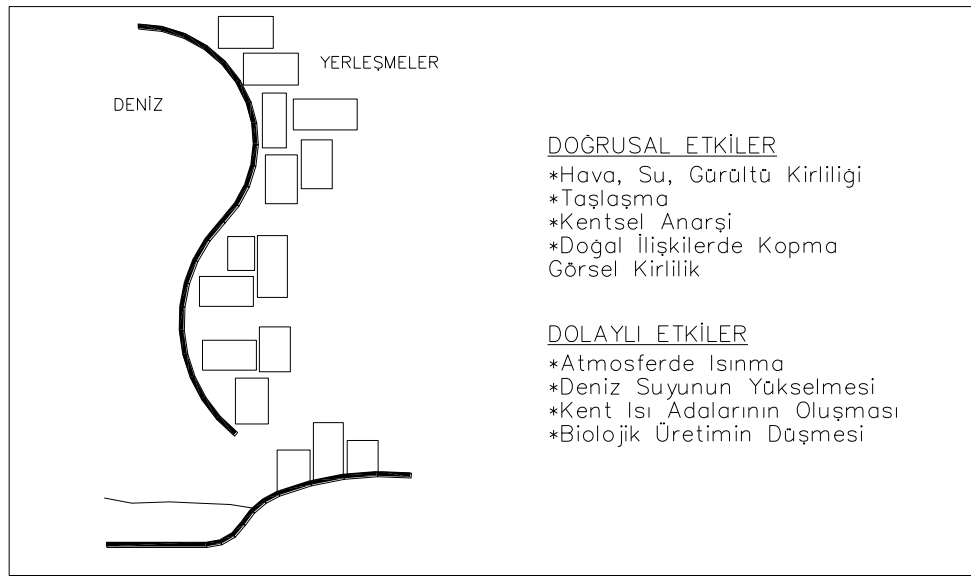
olmak üzere dört kısımda toplanabilir [18, 26].

2.5.1. Yerleşim amaçlı yapılaşmalar

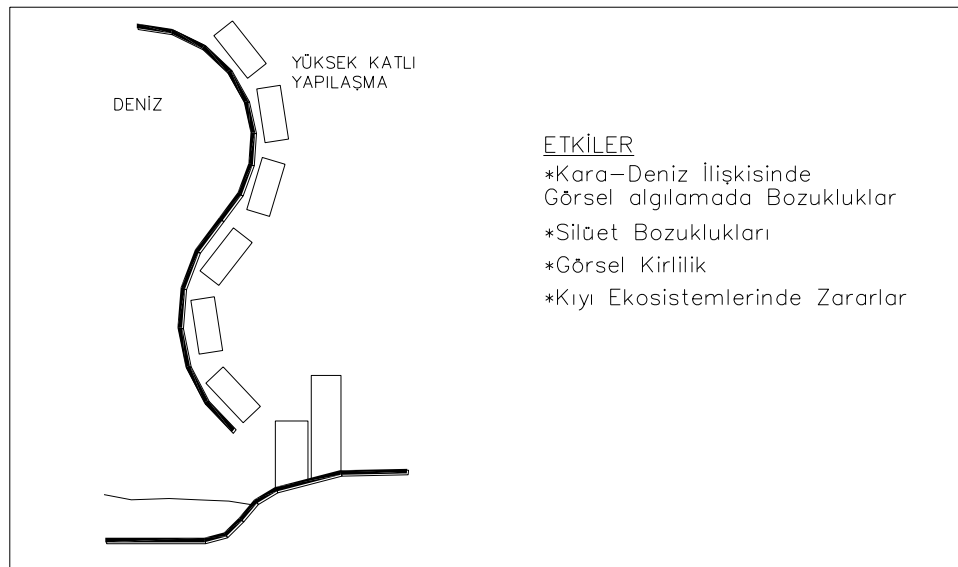
Yerleşim amaçlı yapılaşmalar, kıyıların doğal görünümünün bozulmasının en önemli nedenlerinden birisidir. Yasaların yetersizliklerinde ve boşluklarından yararlanılarak yapılan konutlar nedeniyle kıyıların zeminleşmiştir. Kıyıda ikinci bir konut sahibi olma eğilimi, orta ve dar gelirli toplum katmanlarına da aşılanmıştır. Bu durum düşük standartlı ve yoğun bir yerleşmeyi amaçlayan çok katlı blok yapılaşmalar sonucunu doğurmuştur. Böylece, rekreasyonel değeri yüksek olan kıyı

alanları, çirkin yapı kitleleri tarafından istila edilmiştir. Sonuç olarak kırsal nitelikte olması gereken kıyılar giderek sağlıklı bir yarı kentsel, hatta kentsel bir görünüme baya başlamıştır [27].

Kıyı alanlarında yoğun yerleşmeler, kıyı ekosistemleri üzerine mevcut kıyı alanlarının kentsel kullanımlar sonucunda bozulmasıyla; görsel kirlilik, hava, su ve toprak kirliliği ortaya çıkmaktadır. Ulaşım yolları ile kıyı ve yerleşmelerin birbirinden ayrılması, kıyılarda dalga hareketlerinin değişmesine neden olan dolguların yapılması yerleşmelerin olumsuz etkilerindendir. Bu etkiler doğrusal ve dolaylı olarak ekosistemlerinde etki gösterirler (Şekil 2.3 ve 2.4).

Şekil 2.3. Kıyı alanlarında yoğun yapılaşma ve etkiler

Şekil 2.4. Kıyı alanlarında yüksek katlı yapılaşma ve etkiler

Kıyı alanlarının kullanımı ile ilgili yasaların çok sık değişmesi, kaçak yapıların İmar Affı Kanunu ile yasallaştırılması, yerel yönetimlerin yetki sınırları içinde kalan hazine arazilerinin ikinci konutlara tahsis edilmesi ve ikinci konutlara kredi verilmesi, bu konutların hızla gelişmesine neden olmuştur [9].

İkinci konutların neden olduğu diğer önemli bir sorun da, yaz-kış nüfusları arasında yaratılan büyük farklılıktır. Yazın, kıyı kentlerinin nüfusu kış nüfusunun yaklaşık 5 kat fazlasına ulaşmakta ve bu da belediyelerin hizmetlerinde zorluklar yaşanmasına neden olmaktadır.

2.5.2. Endüstriyel tesisler

Ülkemizde endüstriyel tesislerin özellikle kıyılar boyunca yoğunlaşması birçok çevre sorununu da birlikte getirmektedir. Bunlar arasında; tarımsal alanların ve doğa peyzajının bozulması, yöreye özgü bitki örtüsü ve faunanın yok olması, köy ve kasabalarda geleneksel mimarinin kaybolması, deniz ve kumsalların kirlenmesiyle yörenin rekreasyonel ve turizm değeri nin azalması sayılabilir [27].

2.5.3. Dzensiz ve plansız yapılan rekreasyonel ve turistik tesisler

Kıyıs al alanlardaki yerel halk, turizmi kolay ve ucuz bir kar amacı olarak benimsemiş; böyle olunca da, konaklama ve rekreasyon tesislerinin en düşük standartlarını uygulamaktan kaçınmıştır. Bu konuda fırsatçı iş adamları da önemli rol oynamıştır. Böylece gecekondu görünüşlü otel, motel, kamping ve plaj tesisleri sözde rekreasyonel ve turistik tesisler olarak kıyılar boyunca yer almışlardır. Halka açık olması gereken kıyılar, bu tesislerin çoğunda tel örgüleri, tahta perdeler ve duvarlar ile genel kullanıma kapatılmışlardır [28].

Bu kıyı yağmalanmasına özel teşebbüs kadar, bazı kamu kuruluşlarının da katıldığı gözlenmektedir. Çeşitli kamu kuruluşları dinlenme tesisleri, lojmanlar, eğitim tesisleri vb. yapılarını en değerli kıyıs al alanlara sıralamakta bir sakınca görmemişlerdir. Her ne kadar, son yıllarda bazı kontrol mekanizmaları kıyı yağmacılığı içinişletilmeye başlanmışsa da bu yeterli olmamıştır.

2.5.4 Kıyıya çok yakın geçirilen karayolları

Gerek kamulaştırma ve yapım masraflarını en aza indirme, gerekse turizmin gelişmesine katkıda bulunma amacıyla karayollarının kıyı boyunca geçirilmesi çalışmaları özellikle 60'lı yıllardan itibaren hız kazanmıştır. Kazı ve dolgularla bozulmuş yaşıllıklar, molozlarla doldurulan kumsallar doğal görünümlerinin önemli bir bölümünü kaybetmişlerdir [18, 27].

Sahil yolları, yerleşimlerle deniz arasında bir engel oluşturarak doğal kıyıyı ortadan kaldırır ve bağlantıyı keser. Sahil yolunun güzergahı ile birlikte çevredeki yapı dokusu da değişikliğe uğrar. Yol bir çekim merkezi haline gelir. Hıfında yola bağlantılı olarak yeni gelişmeler başlar.

2.6 Kıyı Dolgu Alanları

2.6.1. Kıyı Dolgu Alan Tanımı

Kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında alan kaplayan, her türlü kalıcı yapıyı taşıyan alana kıyı dolgu alanı denir [29].

2.6.2. Kıyı Dolgu Alanları ile İlgili Yasal Düzenlemeler

1990 yılında çıkarılan 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nda doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanma ve bu araziler üzerinde yapılacak yapılar belirtilmiştir. 01.07.1992 tarihinde kabul edilen 3830 sayılı yeni Kanun değişiklikleri ile kıyıda ve doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilerde yapılabilecek yapılar tekrar belirlenmiştir.

Dolgu ve kurutma suretiyle kazanılan alanlarda ve sahil şeritlerinde yapı yapılabilmenin ilk şartı Uygulama İmar Planı yapılması ve kanun hükümlerine göre onaylanmasıdır. Kıyı Kanunu'nun 7. maddesi ile kamu yararının söz konusu olduğu durumlarda Uygulama İmar Planı kararıyla ekolojik özellikler dikkate alınarak deniz, göl ve akarsularda doldurma ve kurutma suretiyle arazi elde edilebileceği açıklanmıştır [11].

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki, kurutma ve doldurma yoluyla kazanılan arazilerde, Kanun'un 6. Maddesinde belirtilen, iskele, liman, barınak, tersane, gemi

sökümyeri, sabit olmaayan, duş, gölgelik soyunma kabini, 6 m²'yi geçmeyen büfe, kirlatici etkisi olmaayan foseptik yapımmı gerektirmeyen seyyar tuvalet, ahşap iskeleler, kara, deniz, hava ulaşımına yönelik altyapı ve tesisler, park, çocuk bahçesi, açık spor alanları ve açık alan ağırlıklı olmaak üzere ve enmalı aynı amaçla ayrılan alanın %3'nü yüksekliğı 5.50 m'yi aşmaayan takılıp sökülebilir elemanlarla, inşa edilen lokanta, gazino, çay bahçesi, sergi üniteleri ve idare binalarını içeren fuar, piknik, eğlence alanları yapılabilir [11].

2.6.3 Kıyı Dolgu Alanların Yapım Teknikleri

Kıyı dolgu alanlarının yapılmasında öncelikle kıyı hareketleri ve su derinlikleri tespit edilmelidir. Sondaj ve zemin araştırma testlerinin de yapılması gerekmektedir. Ayrıca dalga tesisleri ile ilgili olarak projeye esas alınacak dalga yüksekliğı ve uzunluğu, dalgaların düşey duvar ve dalgakıranların üzerindeki etkileri araştırılmalıdır. Ayrıca hakim rüzgar yönü ve şiddeti, fırtınaların tekrarları, yüksek ve alçak su seviyesinin, hakim su cereyanlarının yön ve hızları, kum hareketleri gibi olgular incelenmelidir.

Deniz suyunun dolgu kıyı tesisinde kullanılacak malzemeye olan etkisi de önemlidir. Bu etkiler dinamik, organik ve kimyasal olmaak üzere üç grupta toplanabilir. Dinamik etkiler, dalgalar, cereyanlar ve buzlardan meydana gelir. Bu etkilere dayanabilecek sertlikteki malzemeler gerekir. Organik etkiler ise deniz suyunda yaşayan kurtların ahşap kazıklar üzerinde yaptığı etkilerdir. Bu etkiler, ahşap kazıklara kimyevi maddelerle uygulananak karın netotlarıyla giderilebilir [30].

Kıyı çizgisine paralel olarak inşa edilen fonksiyonları farklı üç tür yapı vardır.

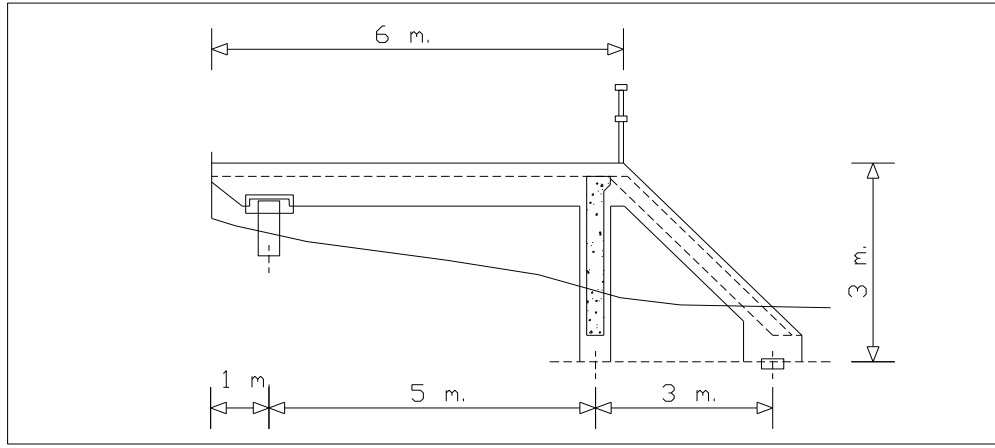
1- Kıyı Duvarları

2- Kıyı Perdeleri

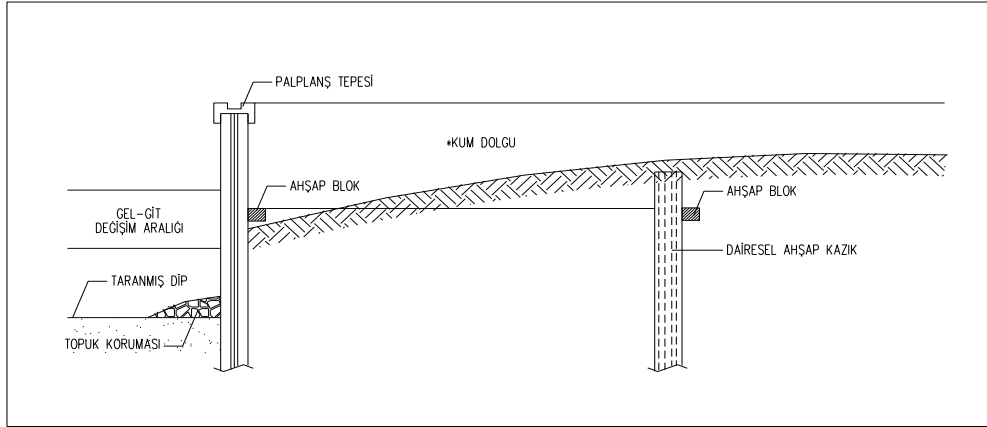
3- Kaplama Yapıları

Genel olarak kıyı duvarları diğerlerine göre daha ağır yapılardır ve fırtınalı deniz durumunda oluşan dalga etkilerine karşı korunak amacıyla inşa edilir. Bu yapılar, beton ve dökme taştan şevli olarak yapılabilirler. Beton kıyı duvarları eğri yüzeyli ya da basamaklı olarak inşa edilebilirler. Kıyı perdeleri ise yapı boyutları olarak ikinci

sıradadırlar ve kıyı gerisindeki dolgunun tutulması amacıyla inşa edilirler. Bununla beraber, perdeler bölgedeki dalga ikliminde oluşabilecek orta şiddette dalgalara karşı dayanıklı olmalıdır. Kıyı perdeleri beton, çelik perde ve gergili çelik perde olarak oluşturulabilirler (Şekil 2.5 ve 2.6). Diğer iki tip kıyı perdesi eğer sert kaya tabakası kıyı çizgisine çok yakınsa yapılır. Kaplamalar ise en hafif yapılardır. Sadece akıntı ve hafif dalga etkilerine karşı kıyı çizgisini koruma altına almak amacıyla inşa edilirler. Genel olarak iki tip kaplama söz konusudur Rijit bir yapı olarak yerinde dökme betondan inşa edilen kaplamalar çok iyi koruma sağlarlar, daha esnek bir kaplama olan dökme taş ve hazır beton elemanlarından oluşturulabilir.

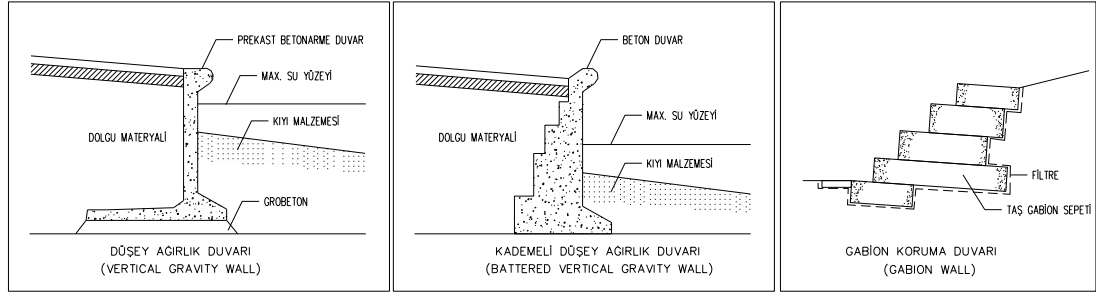

Şekil 2.5 Beton Kıyı Perdeleri [31].

Şekil 2.6 Çelik Kıyı Perdeleri [31].

Kıyı gerisindeki dolgunun tutulması için yapılan kıyı perdeleri şevli veya düşey yüzü olarak inşa edilirler (Şekil 2.7). Perdeler düşey yüzü yapıldıklarında yapı önündeki su derinliği eğer proje dalga yüksekliğini iki katından az ise topuk noktası anlaşılan ve koruma altına alınmalıdır [31].

Şekil 2.7 Düşey Kıyı Perdeleri [32]

Kıyı dolgu alanı yapmakta kullanılan, her türlü kaya ve kaya bazlı maddeler kıyı dolgu materyali olarak adlandırılırlar. Bu materyallerin tane çaplarına göre sınıflandırılması şu şekildedir.

Tablo 2.1 Kullanılan Malzeme Grubundan Dolgu Kırıları

Şevli Kıyı Perdeleri	Tabii Kaya (Anroşman)
	Sunî Bloklar
Düşey yüzü kıyı perdeleri	Beton Bloklar
	Beton, betonarme ve çelik kesonlar
	Selüler palplanşlar
	Taşla doldurulmuş ahşap kafesler
	Çelik veya betonarme palplanşlar

2.6.4 Kıyı Dolgu Alanlarının Rekreatif Amaçla Değerlendirilmesi

2.6.4.1 Planlama Esasları

Kıyılar, üretilip çoğaltılamayan, fakat sınırlı kullanıma sürekliliği sağlanabilen, aşırı kullanıma zarar görebilen ve yenilenebilir hale dönüşebilen kaynaklardır. Doğal, ekonomik, kültürel nitelikleri, ekolojisi, yerleşme düzeni ile bir bütün halinde değerlendirilmesi gereken kıyı alanlarında, planlama çalışmaları kıyı kaynaklarının kullanıma olan uygunluğu ve duyarlılığı ilkelerine dayanır. Kıyı planlamasında temel amaç kıyı kaynaklarının koruma-kullanımdengesi ni sağlayarak sürdürülebilir kalkınma politikası çerçevesinde kullanımdır [24,30].

Kıyı planlamasında, çok amaçlı kıyı ve ilişkili aktiviteleri sağlamak amacıyla; kıyı odak noktalarının yaratılması, insan ölçeğini sağlanması, topoğrafik düzenlemelerin

yapılması, tasarlanan alanlarda ilgi ve çekim gücünün yaratılması, kimlik oluşturmaları, kullanışlı ve emniyetli tasarım çözümleri gerçekleştirilmelidir [17].

Kıyı planlamasında, pasif ve aktif kullanımlar göz önünde bulundurulmalı ve kullanıcıların farklı yaş gruplarında olabileceği düşünülerek, düzenlemeler yapılmalıdır. İyi bir peyzaj düzenlemesi için tampon bölgeleri oluşturularak kullanımlararası uygun uzaklıklar bırakılmalıdır.

Kıyı kentlerini zinin sahil şeritleri rekreasyon ihtiyaçlarına cevap verecek en önemli kentsel açık mekanlardan biridir. Rekreasyon alanlarının bu bölgede yer alması ve bu alanlarda tasarım çalışmaları nın dikkatle yapılması gerekmektedir.

Kıyılardaki bakış koridorları ve görüş açılarını korumak ve oluşturmak kadar, kentin mevcut kimliğini yansıtan karakteristikleri ve çeşitliliği kıyı düzenlemelerinde korumak şarttır. Kıyılar genellikle kentin en eski yerleşim yerleridir. Ve mevcut mimari mirasa sahip olabilirler. Bunlar, kıyı planlaması içinde düşünülerek tasarıma dahil edilmelidir [30].

Planlama Yapılmadan önce alanın konumu, bağlantılı olduğu diğer mekanlar ve kentin yapısı düşünülmelidir. Planlamaya başlamadan önce yapılması gerekenler:

- Master Plan'a göre alanın yeri ve konumu ve işlevi saptanmalıdır.
- Kentin genel görünümünü ve yayılımı, mevcut açık ve yeşil alanların tespiti, bu alanlarla planlama yapılacak alanın bağlantıları ve konumu saptanmalıdır.
- İklimsel veriler toplanmalıdır.
- Alanın ve çevresindeki nüfus verileri elde edilmelidir.
- Alanın boyutları, özellikleri ve sınırları tespit edilmelidir.
- Kullanıcı, tasarımcı grup ve yerel otoritenin kararları belirlenmelidir.
- Fonksiyon alanları belirlenmelidir.
- Donatı elemanları, sert zemin elemanları, kent mobilyaları gibi elemanların renk, doku, ölçek gibi özellikleri seçilmelidir.

- Kullanılacak bitkisel malzemenin iklim ve çevre koşullarına uygun ve estetik olma özellikleri saptanmalıdır [33].

Peyzaj projelendirme çalışmalarında ilk aşama amacın saptanmasıdır. Bu amaca yanıt verecek fonksiyonların en uygun işlevsel ve estetik bir biçimde yerleştirilmesi durumudur.

Planlama yapılacak alan bir kent bütünü olarak ele alınmalıdır. Burada yapılacak fonksiyonlar kentin diğer fonksiyon alanlarıyla uyumluluk ve etkileşimi içerisinde olmalıdır. Kıyı peyzaj projesinde getirilecek fonksiyon alanları ile ulaşım maksatlarının, donatılarının ve bitkilerin sahil bandı boyunca süregelen oluşuma uyumu, akıcı ve işlevsel oluşumlar göstermesi önemlidir. Bu çalışmada, kıyı silüeti kent kimliğini oluşturan unsurlardan biridir.

Kıyı mekanının en önemli kaynaklardan biri su kaynağıdır. Bu kaynaktan en iyi ve en rasyonel şekilde yararlanması için planlama alternatifleri ve fonksiyonları düşünülmelidir. Deniz sporları kulübü, deniz müzesi, akvaryum gibi büyük çaplı fonksiyonların yanında, küçük ölçekli park kullanıcılarına hitap edecek sandal ve deniz bisikleti kiralama birimleri, balık tutma yerleri, maket gemi koyu, manzara terasları, giyinme kabinleri, duş kabinleri, gölgelik gibi donatılara yer verilebilir.

2.6.4.2 Fonksiyon Alanları

Kıyı alanlarına getirilecek olan fonksiyon alanları esas olarak bir kent parkı içine getirilmesi uygun olan mekanların tümünü içerir.

Tasarım ve planda getirilecek fonksiyon alanları yerinde morfolojik yapısı; yaş, cinsiyet, meslek grupları dağılımı vb., sosyo-kültürel koşullar; eğitim ve alışkanlıklar, ekonomik yapı; gelir durumları, alan büyüklüğü, konum iklimsel özellikler; yağış durumu, güneşlenme durumu, vb., mevcut bitki dokusu ve karakterine göre belirlenmektedir.

Bu donatı alanlarının bazıları; sahil gezinti yolu, ana ve ara ulaşım arterleri, bisiklet ve koşu yolları, ottopark alanları, anfiler, üstü açık ve kapalı dinlenme mekanları, meydanlar, çocuk oyun alanları, spor alanları, sergi satış birimleri, çay bahçeleri, seyir terasları, piknik alanları ve görsel su öğeleri şeklinde tanımlanabilir. Burada

dikkat edilmesi gereken nokta, bu fonksiyon alanlarının dağılım yapılırken, kullanıcıların deniz ile bütünleşmesini sağlamak için, deniz manzarasına açık kısımlarda meydan anfi, dinlenme alanı ve çay bahçesi gibi oluşumlara yer vermek gerektiği, aynı şekilde kıyı silüetinde yapılaşmaya sebep olacak spor alanı, otopark gibi oluşumlara ise sahil hattının olabildiği ölçüde gerisinde yer verilmesinin gerektiğidir. Rüzgar, yağmur ve dalga için korunaklı alanlar düşünülmelidir [34].

Kullanıcıları kıyıya çekmek amacıyla, kafeterya, spor alanları, marina, deniz feneri, köprü gibi elemanlarla odak noktaları oluşturulabilir. Renk kullanımı, kalıcı nitelikli yönlendirme işaretleri ve benzeri elemanlar, insan ölçeğinde mekanlar yaratma mekanı oluşturur. Yapay çevre ile su arasında yapılacak düzenlemeler, görsel ve fiziksel bağlantıları sağlamalıdır. Bakış noktalarının oluşturulması ve korunması ayrı bir önem kazanmaktadır.

2.6.4.3. Donatı Elemanları

Kentin ortak yaşam mekanları olan ve çağdaş yaşam bilgisi/kültürün yansıması olan sokak, yol, cadde ve meydanlar ile rekreasyon amaçlı genel ya da özel kullanım alanlarında yer verilen, konforun ve çevre kalitesinin göstergesi olan; ulaşım, toplanma, oturma, barınma, korunma, güvenlik, kuşatma, iletişim, tanıtım, danışma, aydınlatma, oyun ve spor gibi temel fonksiyonları destekleyip güçlendiren ve toplumsal yaşamı kolaylaştırarak, kullanıcılarının beğenisini kazanan, peyzaj elemanlarına ihtiyaç duyulur [34].

Konumları itibarıyla kıyı dolgu alanlarında donatı seçimi titizlikle yapılmalıdır. İklim koşullarına uygun, özellikle rüzgar, tuzlu su etkisi ve nem gibi etkilerine donatılar dayanıklı olmalıdırlar. Spor alanları, çocuk oyun alanları, aydınlatma, çöp kutusu birimleri, yönlendirme panoları gibi metal konstrüksiyon olması alışagelmış oluşumlarda ise standartlara uygun metal elemanların kullanılması gereklidir.

Planlamada yer alacak donatıların estetik açıdan tasarımı güçlendirilmesi ve işlev kazandırması gerekmektedir. Projenin fonksiyon ve mekan organizasyonuna göre kullanılacak donatılar arasında; masa, sehpa, sandalye, mobil bank, oturma bankı, bitki kasaları, şemsiye, çöp kutusu ve bidonları, döşeme sınırlayıcı ve kuşatıcı elemanlar, ağaç altlık ve koruyucuları, telefon kulüpleri, tanıtıcı, uyarıcı ve yön gösterici levhalar, aydınlatma elemanları, saat, heykel, su gösterileri ve çeşmeler,

rögar kapakları, çadır, pergola, büfe, otobüs durağı, danışma birimleri kullanılmaktadır. Bütün bu donatıların yer aldıkları kullanım alanlarında ve birbirlerine estetik açıdan uyumluluk göstermesi önemlidir.

2.6.4.4 Bitkisel Elemanlar

Kıyı peyzaj çalışmalarının genel olarak en başarısız olduğu bölüm yumuşak peyzaj uygulamasıdır. Bu anlamda kıyı dolgu alanlarında yetişmeye uygun bitki türlerinin bilinçli bir şekilde düzenleme alanında kullanılması gerekmektedir. Tuzlu su etkisiyle dolgu toprak koşuluna dayanıklı bitki türlerinin denize en yakın kısımlarda kullanılarak, ikinci derecede dayanıklı olan türlerin kıyının arka kısımlarında kullanılmasına dikkat edilmelidir [35].

Tür seçimi yanı sıra uygulamaya sonrası yapılacak periyodik bakımla dikilen bitkinin ömrü uzatılmalı ve oluşabilecek zararlı etkilerden korunmalıdır.

Ön kıyı alanına uygun ağaç ve ağaçcıklar: Acer sp., Alnus altissima, Albizia julibrissin, Eleagnus angustifolia, Fraxinus excelsior, Gleditsia trichantos, Palatanius orientalis, Populus alba, Robinia pseudoacacia, Robinia pseudoacacia “Umbraculifera”, Salix alba, Salix babylonica.

Ön kıyı alanına uygun çalılar: Atriplex halimus, Baccharis halimifolia, Cotoneaster franchetii, Pittosporum tobira, Pittosporum tobira “nana”, Pryacantha coccinea, Tamaria pentandra.

Arka kıyı alanına uygun ağaç ve ağaçcıklar: Cercis siliquastrum, Cupressus sempervirens, Cupressus macrocarpa, Hibiscus syriacus, Laburnum alpinum, Lagerstroemia indica, Malus floribunda, Pinus halepensis, Pinus brutia, Pinus pinea, Prunus spinosa, Thuja sp.

Arka kıyı alanına uygun çalılar: Berberis thunbergii “atropurpurea”, Berberis veitchii, Gneria maritima, Cotoneaster dammeri, Cotoneaster horizontalis, Cydonia japonica, Eonymus japonica, Forsythia viridissima, Ligustrum sp., Lonicera nitida, Mahonia aquifolium, Rosa sp., Spirea bumalda, Sparteanjuncum, Philadelphus sp., Viburnum opulus, Viburnum tinus, Veronica sp., Yucca filamentosa.

3. YALOVA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Bu bölümde çalışma alanı Yalova ile ilgili coğrafi, tarihsel, fiziksel v.s. genel bilgiler verilecektir.

3.1. Coğrafi Konumu

Yalova, Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara Bölgesi'nin güneydoğu kesiminde yer almaktadır (Şekil 3.1). İlin kuzeyinde ve batısında Marmara Denizi, doğusunda Kocaeli, güneyinde Bursa (Orhangazi-Gemlik) ve Gemlik körfezi yer almaktadır. Yalova 39°-40° Kuzey enlemi, 29°-31° Doğu boyları arasında yer almaktadır. Denizden yüksekliği 2 metre, en yüksek noktası 987 metredir. 83.900 km²'lik alanı ile ülke yüzölçümünün %0.11'lik bölümünü kaplamaktadır. İdari bölünüşüne göre merkez ilçeyle birlikte altı ilçeden oluşmaktadır. İlçeleri; Altınova, Armutlu, Çınarcık, Çiftlikköy ve Termal'dır. Yalova'da, altı İlçe Belediyesi ile birlikte toplam 12 Belediye bulunmaktadır. Merkez ilçede 1 (Kadıköy), Altınova'da 2 (Kaytazdere ve Subaşı), Çınarcıkta 2 (Koruköy ve Esenköy) ve Çiftlikköy'de 1 (Taşköprü) Belde Belediyesi bulunmaktadır. Yalova doğu kıyılarındaki düzlükler dışında, dağlık bir araziye sahiptir. Bölgenin güneyi, batıdan doğuya doğru İzmit-Sapanca arasında Kocaeli sıradağları ile birleşen Samanlı dağlarıyla kaplanmış durumdadır [36].

Şekil 3.1 Yalova'nın Coğrafi Konumu

Yalova ilinin kuzeyinden güneybatısına kadar olan sınırları Marmara Denizi ile çevrilmiştir. Kıyılar girintili çıkıntılı bir özellik gösterir. İlin bitki örtüsünü makiler ve ormanlar oluşturmaktadır.

3.2 Tarihçe

Yalova'nın adı; 17. Yüzyılda bu bölgeye uğradığını belirten Evliya Çelebi, yöreyi Kara Yalavaçoğlu fethettiğinden dolayı adının Kara Yalovaç olduğunu söylemektedir. Araştırmacılar 19. Yüzyılda yöreye Karayalovaç yahut Jailakabad veya Yalıova'da denildiğini yazmaktadır. Bölgeye MÖ 700 yıllarında Bitlynler, MÖ 1200 yılında Frigler egemen olmuşlardır. Bizanslılardan sonra bir süre Selçukluların yönetimine giren kasaba, Haçlı seferleri sırasında yakılıp yıkılmıştır. 1867'de Bursa Merkez Sancağına bağlı bir kaza iken, 1901'de bağımsız İzmit Sancağına bağlanmıştır. Atatürk'ün isteği üzerine 1930'da İstanbul ilçeleri arasına katılan Yalova, 5 Haziran 1995 tarihli, 550 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 6 Haziran 1995 tarih ve 22305 sayılı Resmî Gazetede yayınlanması ile il yapılmış, Bursa - Gemlik ilçesine bağlı Armutlu beldesi ve Kocaeli - Karamürsel'e bağlı Altınova, Subaşı ve Kaytazdere beldeleleri de sınırları içine alınmıştır.

3.3 Yalova'nın Genel Özellikleri

Çok uzun zamandan beri yerleşimyeri olan Yalova'da birçok tarih ve kültür izleriyle karşılaşmak mümkündür. Yalova'nın en önemli özelliklerinden biri çiçekçilik tir. Ayrıca zeytincilik, sebzecilik, bağcılık ve meyvecilik yaygınlaşmaktadır.

Şekil 3.2 Yalova şehri nden gör ünüşler.

Yalova'da gezi ve piknik alanları olarak Hasanbaba Korusu, Paşaköy ve Üvezpınar köyüne bağlı Sudüşen şelalesi il dışından gelenlerin dikkatini çekmektedir. Şehire 12 km uzaklığında olan Yalova-Termal kaplıcaları Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun sağlık, şifa ve dinlence merkezi haline gelmiştir. Yalova merkez ilçesinden fotoğraflar Şekil 3.2'de verilmiştir [37, 38].

3.4 Deprem ve Yalova

17 Ağustos 1999 tarihinde Marmara Bölgesi'nde meydana gelen depremden sonra gerek Yalova il merkez yerleşiminde, gerekse bağlı diğer yerleşim birimlerinde büyük çaplı hasarlar meydana gelmiştir. Deprem karada İzmit Körfezi ve Düzce'nin güneybatısı arasında yaklaşık 120 km uzunluğunda bir yüzey kırığı oluşturmuş, bu kırığın yakınında yer alan ve özellikle suya doymun zeminlerde kurulan başta Adapazarı, İzmit, Gölçük Yalova ve Akyazı olmak üzere birçok yerleşim biriminde aşırı yıkımlara neden olmuştur.

Yalova'da konutların %18'i'nin bu depremde yıkıldığı veya ağır hasar gördüğü tespit edilmiştir. Depremden etkilenen toplam nüfus 33.820 kişi, yıkık/hasarlı hane sayısı 3.805, bu hanelerde yaşayan kişi sayısı ise 14.687'dir. Bu nüfusun Yalova ili toplam kentsel nüfusuna oranı ise yaklaşık %13.3'tür. Yalova İl merkeziinde konutların %16'sı yıkık/ağır hasarlı, %14'ü orta hasarlı, %25'i az hasarlı ve %45'i hasarsızdır[39].

3.5 Fiziksel Yapı

Yalova, doğu kıyılarındaki düzlükler dışında dağlık bir araziye sahiptir. Yörenin güneyi, batıdan doğuya doğru ve kuzeyden güneye doğru İzmit Sapanca arasında Kocaeli sıradağları ile birleşen Samanlı Dağlarıyla çevrilidir. Merkez İlçe, denizden 1 m ile 15 m arasında değişen yüksekliklerde kuruludur. Batıdaki dik kıyılar, Çınarcık çevresine doğru yerini genişleyen bir kıyı ovasına, Yalova'nın doğusunda ise denize doğru çıkıntı yapmış olan delta alanlarına bırakır. Yalova İl sınırları içerisindeki morfolojik ünitelerden bir diğeri de kıyı ovası ve deltalarıdır. Samanlı dağlarının yüksek yamaçlarının denizle ilişkiye geçen bölümlerinde yüksek kıyılar oluşmuş, bazılarında falezler gelişmiştir. Yalova İli, Türkiye'nin belli başlı fay

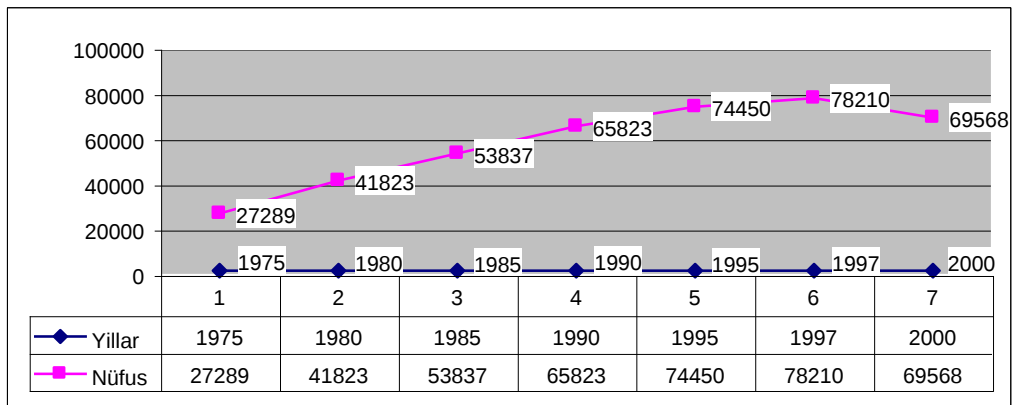
çizgilerinden biri olan (Sakarya-Sapanca-İznit) körfez çizgisi üzerinde bulunmaktadır. Yalova merkez ilçe topraklarında; Samanlı Deresi, Balaban deresi, Yalova deresi olmak üzere üç akarsu bulunmaktadır [40].

Yalova, iklim olarak Karadeniz ve Akdeniz iklimi özelliklerini gösterir. Kışları ılık ve yağışlı, yazları ise sıcak ve kurak geçer. Kışın yağışlar daha çok yağmur biçiminde olur. Kar biçiminde yağışlar çok az görülür. İstatistiklere göre yıllık toplam yağış miktarı 742 mm'dir. Yağış en fazla Aralık ayında, en az da Ağustos ayında olur. Yıllık sıcaklık ortalaması 14.0 derecedir. İlde en sıcak ay Temmuz ayı, en soğuk ay ise Şubat ayıdır [41].

Hakim rüzgar verileri incelendiğinde, esme sayıları toplam açısından Kuzey Batı rüzgarlarının 1280 esme sayısı ile birinci sırada olduğu görülür. Rüzgarın hızı açısından da Güney- Güneybatı rüzgarları, 22.8 m/s ile en hızlı rüzgarlar olarak belirginleşmektedir. Esme sayısı toplam en düşük olan (113) yön ise Batı-Güneybatı yönüdür. Ortalama hızı 1.3 m/s ile en düşük olan rüzgar yönü ise Güney yönüdür[41].

3.6 Demografik Yapı

Yalova'nın merkezi ve köyleri ile birlikte toplam nüfusu 22 Ekim 2000 sayımına göre 170.259'dur. 1997 Nüfus sayımına göre İl merkezi nüfusu 78.210, köylerin nüfusu 31.896 kişidir. Yalova ilinin nüfus yoğunluğu çok yüksektir. Çevre İl ve İlçelerden çok sık göçlerin olması nedeniyle nüfus artış hızı da yüksektir. Deprem sonrası yapılan son nüfus sayımına göre il merkezi nüfusu 69.568 olarak belirlenmiştir. Yerleşmenin 1975-2000 arası nüfus gelişimi Şekil 3.4'te verilmiştir.

Şekil 3.3 Yalova Merkez Yıllara Göre Nüfus Değişimi.

Yalova'da deprem sonrası, depreme bağlı göçlerin de etkisiyle nüfusta bir azalma söz konusu olmuştur. 1980-2000 yılları nüfus değerleri baz alınarak yapılan projeksiyonlar sonucunda 2015 yılı nüfusu 98.500 kişi olarak tahmin edilmektedir[42].

3.7. Sosyo- Ekonomik Yapı

Daha önce, İstanbul'a bağlı bir yerleşme olan Yalova, İstanbul'a yakın olması nın getirdiği etkilene den dolayı ekonomisinde İstanbul'a bağlı bir gelişme göstermiştir. İl ekonomisinde İstanbul'la ilişkili gelişen imalat sanayi yanı sıra tarım seracılık ve çiçekçilik önemli sektörlerdir. Bunun yanı sıra turizm ve hizmet sektörleri de önemli iş kollarıdır. İl merkezinde en önemli sektör imalat sektörü olup ticaret, hizmet ve tarım sektörü onu izlemektedir. Bunun yanı sıra inşaat sektörü de önemli sektörler arasında sayılabilir. Merkez İlçe nüfusunun büyük bölümü ticaret ve zanaatla uğraşmaktadır.

3.8. Ulaşım Erişebilirlik

Yalova, Coğrafi konumu itibarıyla İstanbul, İzmit ve Bursa illerine yakın bir ildir. Karayolu, deniz yolu ve havayolu ile diğer illere bağlı olan Yalova, coğrafi konumu ve büyük merkezlere olan yakınlık gibi birçok avantaja sahiptir.

Karayolu Ulaşım; Yalova, Karayolu bağlantıları ile komşuları olan Bursa ve Kocaeli illerine bağlıdır. Yalova'da gerek ilçeleriyle, gerekse komşu illerle olan bütün bağlantılar asfalt yollarla sağlanmaktadır.

Yalova'nın güneyinde yer alan Bursa ili ile olan karayolu bağlantısı, Şamanlı Dağları nın üzerinden geçmesi sebebiyle hemvirajlı hemde inişli çıkışlıdır. Yalova – Bursa bağlantısıyla, Yalova'dan İç Anadolu, Ege ve Akdeniz bölgelerine de ulaşmak mümkündür. Yalova – Kocaeli karayolu bağlantısı ise, Yalova'nın aynı zamanda İstanbul'a ve İç Anadolu'ya açılan diğer önemli bağlantılarıdır.

Deniz yolu Ulaşım; Yalova bir kıyı ili olması sebebiyle, deniz yolu ulaşımına açık olup, deniz yolu ile genellikle İstanbul- Yalova arasında yolcu ve yük taşımacılığı yapılmaktadır. Yalova-İstanbul arasında, şehir hatları ve deniz otobüsleri ile sadece

yolcu taşımacılığı gerçekleştirilirken, arabalı vapurlarla araç ve yolcu taşımacılığı, feribot seferleri ile yük, yolcu ve araç taşımacılığı yapılmaktadır.

Yalova'dan İstanbul ve Kartal'a düzenli ekspres ve deniz otobüsü seferleri yapılmaktadır. Ayrıca Yalova'dan Yeni kapı'ya arabalı deniz otobüsü ve Topçular'dan Eski hisar'a arabalı vapur seferleri yapılmaktadır.

4. YALOVA’ DA Kİ Yİ KULLANIM VE YEŞİL ALANLAR

Bu bölümde Yalova Merkez İlçesi kıyı kullanım, şehir içinde yer alan rekreatif amaçlı alanlar ve İmar Planı çerçevesinde yapılan planlama hakkında bilgi verilmiştir.

4.1. Yakın Tarihte Yapılan Planlama Çerçevesinde Alan Kullanımları

17 Ağustos 1999 Depremi, bilimsel araştırma ve tespitlere dayalı bir planlama ve uygulama bütünlüğü olması, kentsel yerleşmeler bazında gerek planlamadaki gerekse yerel yönetimlerdeki hatalı kararlar, uygulamalar ve denetimler sonucu büyük felakete yol açmıştır. Bu tür doğal afetlerin neden olduğu zararların en aza indirilmesi amacıyla mevcut İmar Planı’nın revizyona uğranması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Bu kapsamda kentsel kullanım alanlarına ait yer seçimlerini yapıldığı, ulaşımın oluşturulduğu, konut, sanayi ve benzeri alanların gelişim kararlarının verildiği revizyon planı hazırlanmıştır. Bu çalışma “revizyon” şeklinde ele alınmış ve özellikle kamu kurumlarıyla diğer sosyal ve rekreasyon alanları için alan ayrılması ön planda tutulmuştur. Planlama toplam 1.500 ha’lık bir alan kapsamaktadır. Üç tip yoğunluk önerisi getirilmiş ve 2015 yılı projeksiyon nüfusun 130.000 olarak hesaplanmıştır.

Deprem sonrası Yalova’da yıkımların ve kayıpların bu denli yüksek olmasıının en büyük nedenleri yer seçimlerinin hatalı yapılması ve yapılaşmanın zemin şartlarına uygun planlanmasıdır. Bu nedenle detaylı olarak hazırlanan jeolojik etüt çalışmaları neticesinde ortaya çıkan sonuçların imar planlarına yansıtılması zorunlu olmuştur. Rapor sonuçlarına göre konut alanlarında yapılaşma 2 kat ile sınırlandırılmıştır. Yapılan revizyon kapsamında meskun ve planlı bölgelerde genelde plan ana kararlarında bir değişikliğe gidilme miş, yapılan değişiklikler büyük oranda kat adedi konusundaki sınırlamaların planlamaya yansıtılması şeklinde olmuştur. Mevcut İmar Planına göre revizyonda yoğunluk azaltılması söz konusudur.

Kat adetleri 2-4 arasında değişmektedir. MAA ve ticaret alanlarında 4 kata kadar yapılaşma önerisi getirilmiştir. Atatürk Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü, sahil ve batıda Balaban deresi arasında kalan bölge Merkezi İş Alanı olarak önerilmiştir. Bu bölge Yalova'nın ticaret, hizmet ve yönetim fonksiyonlarının yoğunlaştığı bir bölgedir. Yapılan revizyon çerçevesinde hedeflenen alan kullanımları Tablo 4.1'dedir [42].

Tablo 4.1 Revizyon İmar Planı'nda hedeflenen arazi kullanımları.

Alan Kullanım	Planlanan m ²	m ² /kişi	Toplam Alan %
Konut Alanı	6.498.500	49.99	30.31
Resmî/İdari	125.600	0.97	0.59
Belediye Hizmet	248.800	1.91	1.16
İlköğretim	135.700	1.04	0.63
Ortaöğretim	63.500	0.49	0.30
Meslek/ Teknik Eğitim	48.200	0.37	0.22
Spor	110.950	0.85	0.52
Sosyal/ Kültürel	53.600	0.41	0.25
Diğer Tesis	44.950	0.35	0.21
Yeşil Alan	1.435.600	11.04	6.70
Üniversite	1.725.200	13.27	8.05
Ağaçlandırılacak alan	38.720	0.30	0.18
Ticaret	38.720	0.30	0.18
Toptan Ticaret	25.300	0.19	0.12
Pazarlama Alanları	34.800	0.27	0.16
Akaryakıt ist.	10.970	0.08	0.05
Sanayi Alanı	1.268.350	9.76	5.92
Depolama	3.685	0.03	0.02
Askeri Alan	5.340	0.04	0.02
Arboretum	72.595	0.56	0.34
Bahçe Kültürleri Araştırma Merkezi	792.500	6.10	3.70
Fuar	59.050	0.45	0.28
Turizm Tesis Alanı	2500	0.02	0.01
Günübirlik Alan	135.200	1.04	0.63
KDKÇA	212.350	1.63	0.99
Feribot Terminali	1500	0.01	0.01
Kamu Eğitim Dinlenme Alanı	38260	0.29	0.18
Küçük Sanayi	182.500	1.40	0.85
TNKA	193.440	1.49	0.90
Kanal	233.620	1.80	1.09
Teknik Atıyapı	17.800	0.14	0.08
Yol - Otopark	7.532.000	56.55	34.30
Ötörünal	8.500	0.07	0.04
Minibüs Terminali	3.900	0.03	0.02
Garajlar	6.500	0.05	0.03
TOPLAM	21.436.900	164.90	100.00

Revizyon İmar Planı çerçevesinde Atatürk Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü ile Yükseköğretim Tesis Alanları arasında kalan sahil bandının doldurulması gerekli

düzenlemelerin yapılacağı düşünülmüştür. Bu bölgede yaya ve vasıta ulaşım ağları yeniden düşünülmüştür. Sahil bandında park, dinlenme alanları, oyun alanları, spor alanları, gösteri alanları, yeşil alanlar, çay bahçeleri vb. aktiviteler planlanmıştır. Sahilin düzenlenmesiyle kentin rekreatif ihtiyaçlarının tamamının bu alanlardan karşılanacağı öngörülmüştür. 2002 yılı itibarıyla plana göre uygulanan il merkezindeki yeşil alan miktarları Tablo 4.2’de görülmektedir [43].

Tablo 4.2 2001 Yılı itibarıyla Yalova merkez rekreasyon alanları.

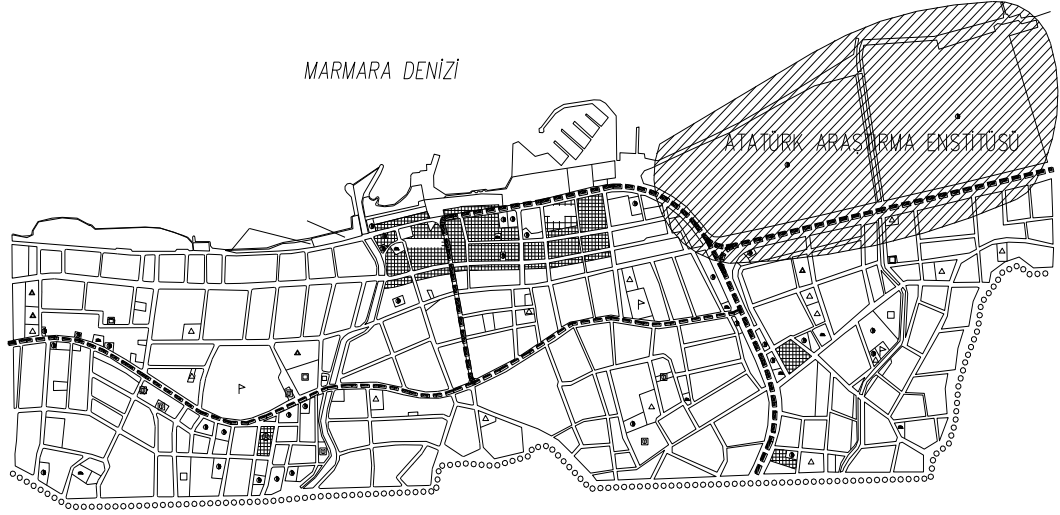
	Parkın Adı	Alan (m ²)
Şehir Merkezi ve Konut içi	Mohaçkale Parkı	7.000
	Tona mi Meydanı ve Araştırma Önü	27.000
	Arboretum	80.000
	Yalova Deresi Ve Balaban Deresi	9.000
	Oyun Alanları	1.000
	Abdullah Baştürk Parkı	3.000
	Afetzade Evleri	3.500
	Cevdet Aydın Parkı	1.600
	Osman Benli Parkı	4.000
	Panjin Parkı	30.000
Dolgu	Bad Godesberg Parkı	15.000
	17 Ağustos Parkı	65.000
	TOPLAM	248.100

Çocuk oyun ve spor alanlarının mahallelere göre dağılımı Tablo 4.3’tedir.

Tablo 4.3 Yalova çocuk oyun alanları ve spor alanları dağılımı

MAHALLELER	ÇOCUK OYUN ALANLARI	MİNİ HALI SAHALAR	BASKETBOL SAHALARI
SÜLEYMANBEY	Osman Benli	Panjin Parkı-2 Adet	İskele Meydanı -2 Ad
RÜSTEMPAŞA			
FEVZİ ÇAKMAK	Abdullah Baştürk	Abdullah Baştürk Saffetçamişk Bahçesi	
BAHÇELİ EVLER	Suwon Parkı 17 Ağustos Parkı		Marmara Cad.-2 Ad 17 Ağustos Parkı-2 Ad Tennis Kortu
KAZI MKARABEKİR		Mıhtar evi yanı-1 Adet	
GAZİ OSMANPAŞA	Ke mer köprü	Tona mi Meydanı-1 Adet Kreş bi nası-1 adet 12 Bölge Prefabrik-1 Ad	Hayat Mah. -2 Adet
İSMETPAŞA	Tekin Sokak Çağatay Sokak	Dikey Sokak -1 Adet Elmalı Sokak-1 Adet	1 Adet
MUSTAFA KE MAL PAŞA		2 Adet	
BAĞLARBAŞI	Abdülkadir Efendi	Abdülkadir Efendi-1 Ad Hanımeli Sokak-1 Ad	Şaban Te muge Sok -2 Adet

Atatürk Araştırma Enstitüsü, 1961-1964 yılları arasında, kıyıdağı dolgu alanı üzerine kurulmuştur. Enstitünün yer aldığı alan 792.500 m²'dir. (Şekil 4.2). Bu bölgede halkın kullanımına açık lineer bir gezeri yolu bulunmaktadır. Bu yol üzerinde yeterli miktarda oturma ve dinlenme grupları bulunmaktadır. Bu nedenle gezeri yolu ziyaretçiler tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır.

Şekil 4.2 Atatürk Araştırma Enstitüsü

4.2.2 Feribot Terminali

1.500 m² alan üzerinde kurulan iskeleden düzenli olarak İstanbul'a feribot ve deniz otobüsü seferleri yapılmaktadır. Alanın tamamı sert zemin (beton ve asfalt) ile kaplıdır. Terminalle hizmet eden 120 araçlık otopark mevcuttur.

Şekil 4.3 Feribot İskelesi.

4.2.3 Otobüs Ve Mini-büs Terminali

12.400 m²'lik kıyı alanını kapsayan otobüs ve mini-büs terminali şehrin en merkezi yerinde kıyı alanı üzerinde kurulmuştur (Şekil 4.1 ve 4.4). Terminalden düzenli olarak Yalova dışına otobüs seferleri ve ilçelere mini-büs seferleri düzenlenmektedir.

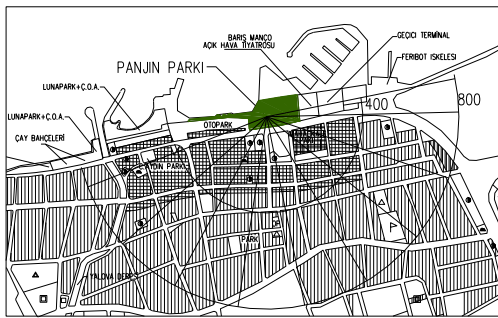

Şekil 4.4 Otobüs terminal alanı

Terminalin arkasında kalan kıyı alanı kısmı otopark olarak kullanılmaktadır. Tamamen sert zemin üzerine kurulan bu alanın gelecekte şehir dışına başka bölgeye taşınması ve yerine rekreasyon alanının getirilmesi düşünülmektedir. Bu alan Yalova'nın trafik gürültüsünün ve hava kirliliğinin en yüksek olduğu bölgesidir.

4.2.4 Panjin Parkı

Panjin Parkı yaklaşık 30.000 m² alanı kapsamaktadır. Parkın yenilenmesi 2000 yılında tamamlanmıştır. Yalova'nın sahip olduğu büyük alanlı parklardan biridir. Spor ve dinlenme mekanlarını barındırmaktadır.

Şekil 4.5. Panjin parkı.

Alanda 2 adet mini futbol sahası, 1 adet süs havuzu (Şekil 4.1 ve 4.5), oturma bankları, çim alanlarında süs heykelleri yer almaktadır. Parkın barındırdığı spor alanları yoğun bir kullanıcı kitlesi tarafından kullanılmaktadır. Çeşme, çöp kutusu, aydınlatma gibi donatılar yeterlidir. Park alanına göre sert zeminin oranı yaklaşık

%25'dir. Park kapsamında özellikle manzaraya açık geniş oturma birimleri ve meydana kılarn yaratılmış olması insanların bu noktalarda toplanmasına olanak sağlama açısından olumlu olmuştur. Oturma grupları dairesel beton ceplerden ve ahşap bankalardan oluşturulmuştur. Yaya yollarında döşeme elemanı olarak kullanılan malzeme granit küp taşı ve beton döşeme taşıdır.

4.2.5 Barış Minço Açık Hava Tiyatrosu

Panjin Parkı ile Otobüs terminali arasında kurulmuştur. 19.000 m² alan kapsamaktadır. Yaz aylarında Yalova'nın kültürel aktivitelerine ev sahipliği yapmaktadır. Yapım 1999 yılında depremden 6 ay önce tamamlanmıştır.

Şekil 4.6 Barış Minço açık hava tiyatrosu

Tiyatro, kıyı alanı üzerinde kurulmuş olup (Şekil 4.1 ve 4.6), etrafında kafe ve çay bahçeleri yer almaktadır. Tiyatroya giriş yollarında döşeme malzemesi olarak granit küp taş ve yerinde dökme mozaik kullanılmıştır.

4.2.6 Vapur İskelesi, Tören Alanı ve Otopark

Vapur İskelesi, Tören Alanı ve Otopark yaklaşık 25.000 m² alan kapsamaktadır. Şehir merkezine açılan kıyı alanının en değerli bölgesinde yer almaktadır. Tamamen asfalt ve beton kaplıdır. Yeşil dokusu yoktur. Şehir içindeki mülkiyet ile ilgili sorunlar ve açık alanların bulunması nedeniyle MİA için ihtiyaç duyulan otopark alanı bu bölgede planlanmıştır (Şekil 4.1 ve 4.7).

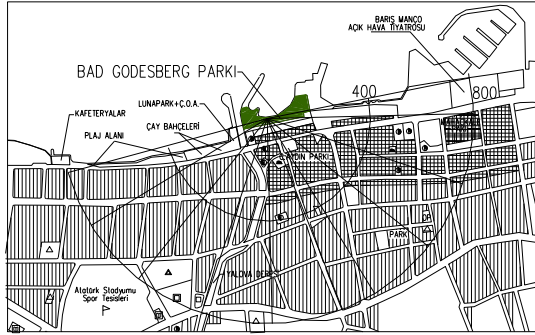

Şekil 4 7 Tören alanı, vapur iskelesi ve otopark alanı

Alanın batı bölgesinde Atatürk Heykeli bulunmaktadır. Resmi günlerde geçit ve tören alanı olarak bu kıyı dolgu alanı kullanılmaktadır.

4.2.7. Bad Godesberg Parkı

Parkın alanı yaklaşık 15.000 m²'dir. M A'daki yayalaştırılan Gazi paşa Caddesi ile kıyı arasında yer almaktadır. Lineer bir yapıya sahip parkta donatı olarak sadece oturma grupları yer almaktadır. Caddeye bakan cephede süs elemanları yer almaktadır (Şekil 4 8). Aydınlatma, çeşme ve çöp kutusu gibi donatılar yeterlidir.

Şekil 4 8 Bad Godesberg parkı

Yaz aylarında park kısmı taraflına açılan kafeler ve çay bahçeleri çok sayıda kullanıcı toplamaktadır. Fakat çok iyi manzaraya sahip olan parkın diğer parklara göre kullanım yetersizdir. Sert zemin, park alanının yaklaşık %35'ni oluşturmaktadır oranındadır. Yaya yolları, beton küp taş ve yerinde dökme mozaik kullanarak kaplanmıştır.

4.2.8 Lunapark Ve Çocuk Oyun Bahçeleri

Yalova Deresinin batı kısmında yer alan bu kıyı bölgesinin alanı yaklaşık 2.000 m²'dir. Çocuk oyun bahçesinin deniz kenarında yer alması önemlidir (Şekil 4.9).

Şekil 4.9 Lunapark ve çocuk oyun bahçesi.

Oyun elemanları yeterli ve bakımlı olmasına rağmen, gözcüler için yeterli dinlenme alanı ayrılmamıştır. Parka girişin yayalaştırılmış Gazi Paşa caddesi üzerinden verilmesi, gürültü ve hava kirliliği açısından önemli yer seçimine örnektir. Lunapark donatıları olarak karusel ve kayak'ın çocuk bahçesinin bitişiğinde yer alması güvenlik ve emniyet açısından sakıncalıdır. Bu alan Yalova'da faaliyet gösteren tek lunaparkı barındırmaktadır.

4.2.9 Haj ve Çay Bahçeleri

Bu alan, doğuda Lunapark batıda ise araştırma konusu olan 17 Ağustos Parkı ile sınırlıdır. Bölgede doğal kıyı üzerinde kurulu halıka açık plaj ve Gazi Paşa caddesine cephe alan çok sayıda çay bahçesi, kafeterya, büfe ve lokanta bulunmaktadır (Şekil 4.1 ve 4.10). Yaz aylarında yoğun kullanıcı kitlesi tarafından kullanılmaktadır. Plaj ile yaya yolu arasında 20-25 m genişliğinde yeşil bant bırakılmıştır.

Şekil 4.10. Haj alanı ve çay bahçeleri

4.2.10. 17 Ağustos Parkı

Tezi n araştır na konusu olan bu park la ilgili detaylı bilgi ve değ erlendir meler Böl üm 5'te ve Böl üm 6' da verilecektir.

4.3. Yalova Merkez İlçede Yer Alan Diğer Yeş il Alanlar.

4.3.1. Arboretum

Karaca Arboretum 1980 yılında TEMA Vakfı kurucusu Hayrettin KARACA tarafından kurul muşt ur. Yalova-Ter nall karayolu üzerinde, İl merkezi ne 2-3 km mesafede Sa manlı köyü içerisinde bulunmaktadır. Peyzaj ağı rlıklı, koleksiyon bir arboretum karakterinde olup, 800.000 m² lik bir alanda tesis edil miştir. İçerisinde kaya bahçeleri, bitki bahçeleri, iris bahçeleri, gül bahçeleri, minyatür bitkiler, Türkiye doğ umlu bonsai bitki koleksiyonları vb. örnekler vardır. Baş ta Türkiye olmak üzere, Asya, Avrupa, Afrika, Amerika, Avusturalya kıtaları ve Yeni Zelanda'dan bitki örnekleri yanında, Türkiye'nin endemik bitki örnekleri mevcuttur. Arboretum içerisinde tahminen 5 bin odunsu, bir o kadar da otsu rizomlu ve soğanlı bitki mevcuttur (Ş ekil 4.11).

Ş ekil 4.11. Arboretum

Sadece pazar günleri 13.00-18.00 saatleri arasında rehber eş liğ inde halk ın ve grupların ziyaretine açık ol nası bu alan ın kullanılması nı sınırlandır maktadır.

4.3.2 Mıhaçkale Parkı

Sahil yolu üzerinde Yalova Belediyesi Hizmet binasının bitişiğinde yer almaktadır. Toplam alanı 7.000 m²'dir. Belediye binasına ve trafik aksına yakın olması nedeniyle bu parkta sadece oturma grupları uygulanmıştır (Şekil 4.12). Park içinde ayrıca 1 adet kafe ve yazın kurulan çay bahçesi hizmet göstermektedir.

Şekil 4.12 Mıhaçkale parkı

Parktaki sert zemin oranı yaklaşık %25'tir. Aydınlatma, çöp kutusu gibi donatılar yetersizdir. Zemin kaplama malzemesi olarak beton ve yerinde dökme mozaik kullanılmıştır. Diğer parklardan farklı olarak yoğun kullanıcı kitlesine sahip değildir.

4.3.3 Abdullah Baktırk Parkı

3.000 m² alan kapsamaktadır (Şekil 4.13). Dört yanı taşıt yolu ile çevrilidir. Trafik kirliliğine maruz kalmaktadır. Yapımı 2001 yılında tamamlanmıştır. Çocuk oyun alanları, mini futbol sahası, gözcüler için dinlenme alanları gibi fonksiyonları barındırmaktadır. Oyun elemanları yeterli ve bakımlıdır.

Şekil 4.13. Abdullah Baktırk parkı

Parktaki sert zemin oranı yaklaşık %30'dur. Çöp kutusu ve aydınlatma elemanları ise yetersizdir.

4.3.4 Cevdet Aydın Parkı

Yapımı 2000 yılında tamamlanmıştır (Şekil 4.14).

Şekil 4.14. Cevdet Aydın parkı

Şehir Merkezi İş Alanı ile yayalaştırılmış alan üzerinde yer alması nedeniyle sadece dinlenme alanı olarak düşünülmüştür. Parkın ortasına dekoratif havuz, kenarlarına ise oturma grupları yerleştirilmiştir. Yalova parklarının arasında en yüksek sert zemin oranına (yaklaşık %50) sahip olanıdır. Aydınlatma ve çöp kutuları gibi donatıları yetersizdir.

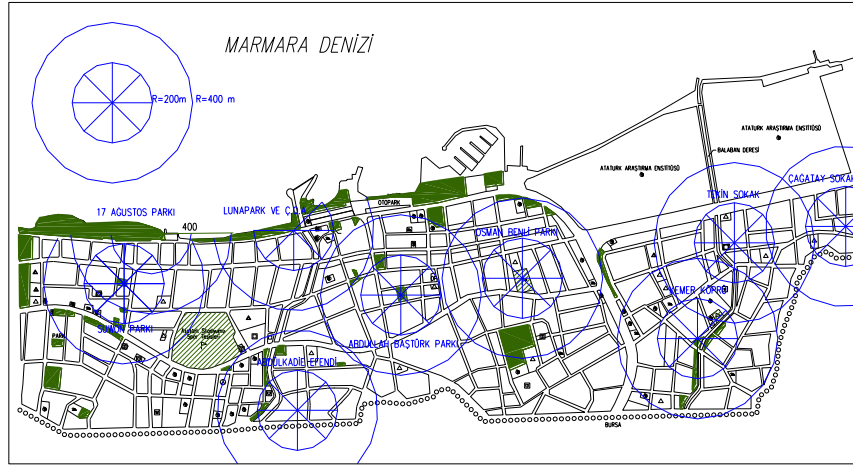
4.4 Bölüm Sonucu

Yukarıda açıklanan kıyı ve şehir içi rekreasyon alanlarının yer seçimi, büyüklükleri, fonksiyonlarını, donatı ve hizmet alanları değerlendirilmiş ve şu sonuçlara varılmıştır.

a) Yalova'da kişi başına düşen yeşil alan miktarı 3.56 m² olup, Türkiye'de kabul edilen İmar Kanunu ve Mevzuatında belirtilen kişi başına 10 m² aktif yeşil alan standardını sağlamamaktadır. Yoğun yapılaşma sonucunda, mülkiyet problemleri nedeniyle kent içinde rekreasyon alanları için gelişme ve genişleme imkanı bulunmamaktadır.

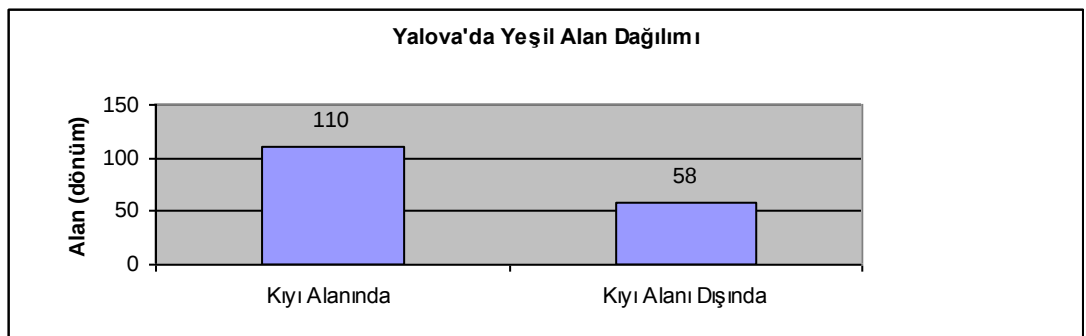
b) Mevcut çocuk bahçelerinin, geleneksel çocuk oyun bahçeleri niteliğinde olduğu gözlenmiştir. İçerdikleri donatılar itibarıyla buradaki amaç çocuğun vakit geçirmesi

ve enerjisi ni harcayabilmesi dir. Yalova merkez ilçesi genelinde kiři başına dūřen çocuk oyun alanı 0.22 m²/kiři olarak tespit edilmiş ve 1.0m²/kiři standard ın altında kaldığı tespit edilmiştir. Çocuk bahçelerini n büyük bir kısm ı mevcut park lar i çinde yer al makt a olup, kent düzeyi nde ho mjen bir dağılı m g öster ne mektedir. Park lar da yer alan bu çocuk bahçeleri dışında kent düzeyi nde boş arsalara çocuk oyun elemanları yerleştirilerek bu arsalar ın konut yapı lıncaya dek çocuk bahçesi olarak kullan ım mevcuttur. Yalova'da uygulanan çocuk oyun bahçelerini n yer seři mleri ve etki alanları şekil 4 15'te g österil miştir.

şekil 4 15. Yalova'da çocuk oyun alanları ve eriş me mesafeleri.

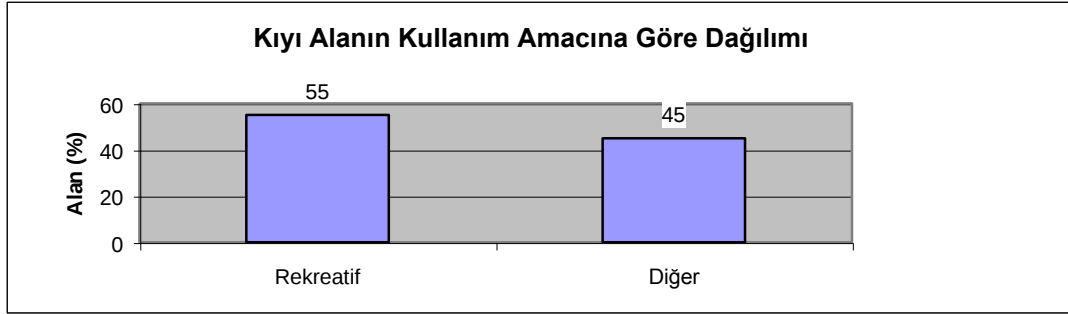
c) Yalova'n ın rekreatif i htiyaç lar ını karşılayan park alan ının yaklaşık %65.5'i kıyı alanında yer al maktadır (şekil 4 16).

şekil 4 16 Yalova park alanları n ın dağılı m

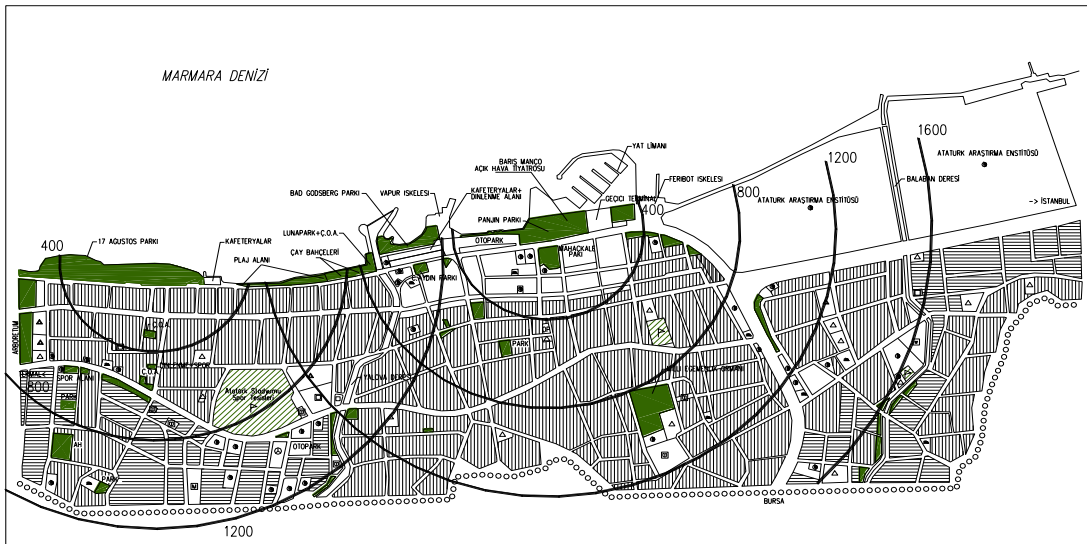
d) Kıyı bandı üzerinde rekreasyon alan sürekliliği sağlan maktadır. Bu alanda otobüs ter minali, mini būs ter minali, büyük ot opark alan ı, petrol istasyonu ve bazı kamu kuruluşları n (defterdarlık müdür l üęü, polis karakolu ve mali ye) hizmet bi naları yer al makt a ve bu yapı lar kıyı yeşil alan sürekliliği ni engelle mektedir. Araştır m

kapsamına giren kıyı bandının %55'i rekreatif amaçlı kullanılmakta %45'i ise başka amaçlara hizmet etmektedir (Şekil 4.17).

Şekil 4.17 Yalova kıyı alanı kullanımı.

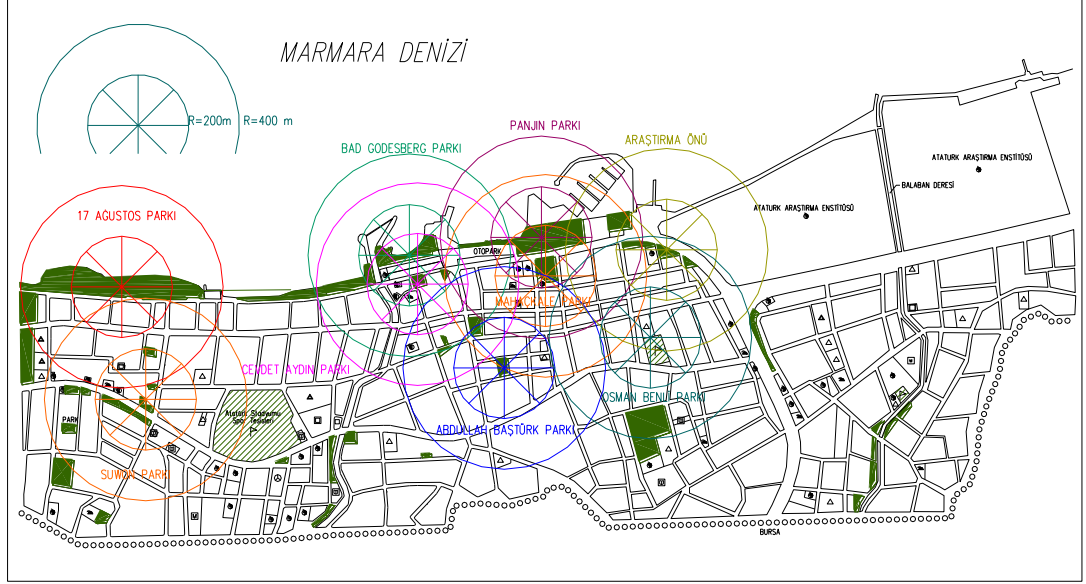
e) Kıyı bandı, erişim mesafesi, konumu ve mevcut yaya ve taşıt ulaşım bağlantıları açısından, şehrin düğüm noktası niteliğindedir. Bu band üzerinde yer alan fonksiyon ve kuruluşlar fiziki mekan kullanımında yoğunluğu arttırmaktadır. Dilenen alanlarının ilkökul yerleşme biriminde erişebilirliği 400 m, semt biriminde 800 m, kent düzeyinde 1200 m'dir. Bu ilkeden hareketle, kıyı merkez alınarak çizilen kuş uçuşu erişim mesafelerinin kent düzeyindeki durumları belirlenmiştir (Şekil 4.18). Ulaşan şekle göre yaklaşık kentsel alanın %8'i 400 m erişim mesafesinde, %27'i 800 m erişim mesafesinde, %40'i 1200 m erişim mesafesinde ve %25'i 1200 m'den uzak erişim mesafesindedir.

Şekil 4.18 Rekreatif amaçlı kıyı alanları erişim mesafeleri.

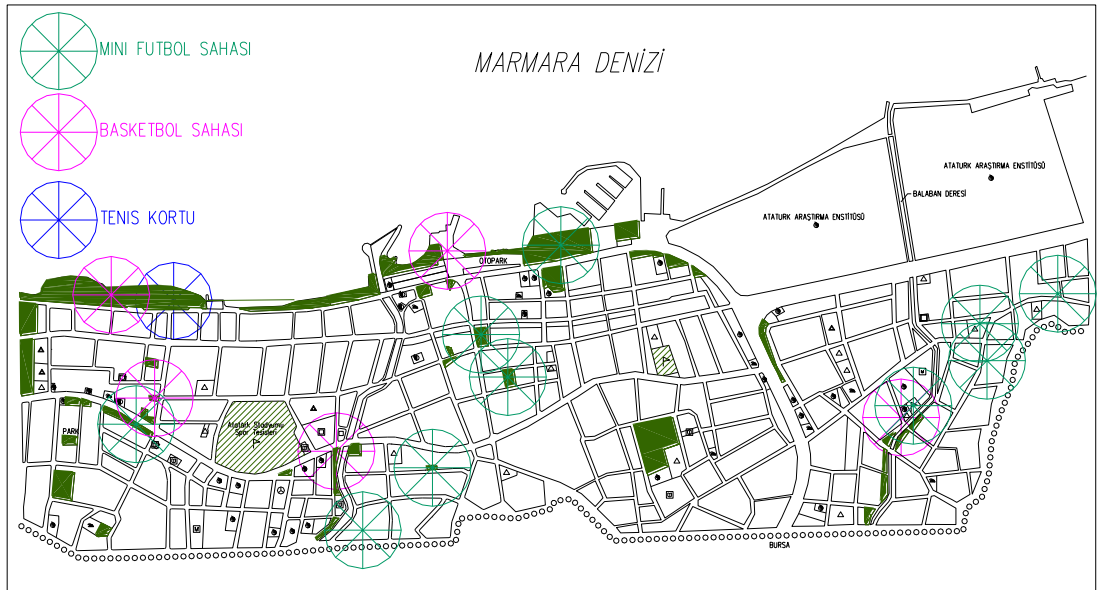
f) Kent içinde yer alan ve Haziran 2002 itibarıyla Revizyon İmar planına göre uygulanan yeşil alanların yer seçimine baktığımızda, park alanlarının büyük bir

kısmının şehir merkezinde Süleymanbey ve Rüstempaşa semtlerinde bulunduğu görülmektedir (Şekil 4.19). Yeşil alanlarının bu bölgelerde yoğunlaşması halkın rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla şehir merkezine yönlendirilmesi nedeniyle olmaktadır.

Şekil 4.19. Yalova'daki park alanlarının yer seçimi ve erişim mesafeleri.

Spor Alanı olarak mini futbol sahalarının, basketbol sahalarının ve Yalova'da tek örneği bulunan tenis kortunun yer seçimi şehir içinde homojen bir dağılım göstermemekte olup, etki alanlarının yetersiz olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 4.20).

Şekil 4.20. Yalova'daki spor alanları.

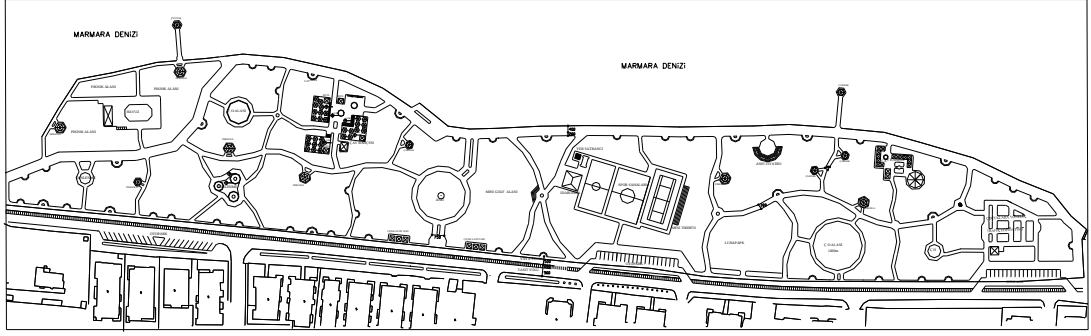
5. YALOVA 17 AĞUSTOS KİYI PARKI'NIN PLANLAMA AÇISINDAN İNCELENMESİ

17 Ağustos Parkı, Yalova'nın sahip olduğu önemli yeşil alanlarından birisidir. Yapım 2001 yılında tamamlanan park, merkez ilçenin büyük bir kısmına hizmet vermektedir. Parkın hem anıtsal hem de rekreatif fonksiyonlara sahip olması önemli bir kat daha arttırmaktadır. İçerdiği işlevler ve donatıları nedeniyle önemli miktarda kullanıcı talebi oluşturmuştur. Bu bölümde parkın fiziksel planlaması ve mekansal tasarımı incelenmiştir.

Araştırma yöntemi olarak belediye tarafından sağlanan 1/500 ve 1/1000 projeler üzerinde ve kısım röleve alınarak proje uygulama ve ortaya çıkan yapının projeye uygunluğu incelenmiş, daha sonra park kullanıcılarıyla anket çalışması yapılmıştır. Anket sonuçları Bölüm 6'da verilmiştir.

5.1. Parkın Bulunduğu Yer ve Konumu

17 Ağustos Parkı, Yalova Merkez İlçesi'nin batı kısmında, Yalova-Termal sahil yolunun bulunduğu kıyı bandı üzerinde yer almaktadır (Şekil 5.1). 25 dönümlük bölümü 1999 öncesinde doldurulmuş olan alan 17 Ağustos'taki afeti ile oluşan binayıkıntıların molozlarının bu noktaya dökülmesi sonucunda yaklaşık 65 dönüme ulaşmıştır. Bu şekilde ortaya çıkan dolgu arazisi üzerinde kurulan parka, Yalova şehir merkezinden Gazi Paşa Caddesi ile, şehrin iç kısımlarından Mar mara Caddesi ve Yaşar Okuyan Bulvarı üzerinden ulaşılmaktadır. Park, en yüksek noktasının deniz seviyesinden yüksekliği 2.50 m olacak şekilde tasarlanmıştır. Dolgu alanının yapısı nedeniyle park doğu-batı yönünde dar ve uzun arazi üzerine kurulmuştur. Parkın doğusu Donanma Tesisleri, batısı Köy Hizmetleri Tesisleri, güneyi ise Gazi paşa Caddesi ve Sn. Hayrettin KARACA tarafından oluşturulan Arboretum alanı ile sınırlıdır.

Şekil 5.1. 17 Ağustos Parkı genel yerleşim planı.

5.2 Parkın Tarihiçesi

17 Ağustos 1999 Kocaeli depremi öncesi nde Park' ın kurul u ol duğu arazi yol kenarı ile kullanı m ol mayan sahil bandı arasını kapsamakta idi. Yal ova Belediyesi 1994 yılında Batı Sahil Bandı, Marina ve Rekreasyon Projesi kapsamında, özel bir şirkete, Sa manlı Deresi ile Atatürk Araştır ma Enstitüsü arasında tüm kıyı ve yakın çevre alanlarını kapsayacak fikir projesini hazırlat mıştır. Fakat, mali kaynakların yetersiz ol ması, jeolojik sakıncalar gibi nedenlerle bu proje gerçekleş memiş ve belediye kendi i nkanlarıyla dönem dönem kıyı düzenlemelerine başlamıştır. Bu süreçte sadece İ DO iskelesiyle Donanma arasındaki alan tanımlanabilmiş, Tİ GEM ile donanma arasındaki kıyı bandında sadece 25 dönümlük bir dolgu gerçekleştirilebilmiş ancak bu alan da dolgu alanlarının yapısına ilişkin mevzuata aykırı olduğu gerekçesi ile dolgu işi durdurulmuştur. Uzunca bir süre ağır işleyen çalışmalar 17 Ağustos depremi ile hız kazanmıştır.

Felaketin ardından, depremden tamamen yıkılan ve daha sonra ağır hasarlı olduğu tespit edilen ve yıkılan binalardan çıkan molozlar, Yal ova çevresinde uygun alanların olmayışı nedeniyle bu sahil bandından denize dökülmüş ve dolgu alanı bugünkü sınırlarına ulaşmıştır. Oağın üstü bu durum hem geç mişte yapılmış olan hem de 17 Ağustos'tan sonra gerçekleştirilen dolgunun yasallaş masını kolaylaştırmıştır.

Dolgu sonucunda ortaya çıkan bu alan, görsel, işlevsel ve sosyo-psikolojik olarak negatif etki oluşturmıştır. Yal ova'da görsel olarak hafriyat döküntüsünden oluşmuş, hiçbir işlevi olmayan, psikolojik açıdan depremin acılarını hatırlatması nedeniyle negatif etki veren böyle bir alanın atıl olarak bırakılması yerine bir işlev verilerek kent yaşamına kazandırılması düşünülerek arayışlara başlanmıştır, alanın yeni işlevinin

ne olması gerektiği tartışılmıştır. Belediye tarafından düzenlenen fikir üretimi toplantılarına sivil toplum örgütleri, kamu kuruluşları, resmi kurum temsilcileri ve halkın katılımı sağlanarak bu alanın nasıl değerlendirileceği tartışılmıştır. Bu tartışmalar sonucunda Yalova merkezinde deprem şehitlerine yönelik anıtsal özelliğe sahip olması gereken bir alana duyulan gereksinimi açık alanların yetersizliği ve mülkiyet durumu da göz önünde bulundurularak, bu alanın park olarak düzenlenmesine ve deprem sonrası hayatını kaybedenler ithaf edilmesi uygun görülmüştür. Çeşitli üniversiteler, projenin uluslararası yarışma yoluyla hayata geçirilmesi için başvurmuştur. Fakat Park'ın mümkün olan en kısa sürede tanımlanması amacıyla taşıyan Belediye 1999 Aralık ayında, projeyi İstanbul'dan özel bir şirkete ihale yoluyla vermiştir. Proje 2000 yılının Mart ayında bütün detaylar dahil tanımlanmış, Nisan ayında inşaatla başlanmıştır. Proje kontrolüğü Yalova Belediyesi tarafından yapılmıştır. Deprem'in 1. Yıl dönümünde parkın birinci kısmı hizmete törenle açılmıştır. Diğer kısım da kısa bir süre sonra tanımlanıp kullanıma açılmıştır.

Parkın yapılmı gerekçelerini sıralamak gerekirse;

- Yalova'nın yaşadığı felaketin ardından ortaya çıkan ve depremin acılarını negatif bir biçimde yansıtan bir alanın ortadan kaldırılması,
- Yalova'da deprem şehitlerine ithaf edilecek anıtsal bir alanın oluşturulması,
- Deprem ile birlikte negatif bir imaj kazanan Yalova'nın dışarıdan gelen ziyaretçilerin kafalarındaki “Yalova Yıkıldı” izlenimini ortadan kaldırmak,
- Yalova sahili rekreasyon bandı fikrini devamının sağlanması,
- Merkez ilçenin yeşil alan ihtiyacının giderilmesi.

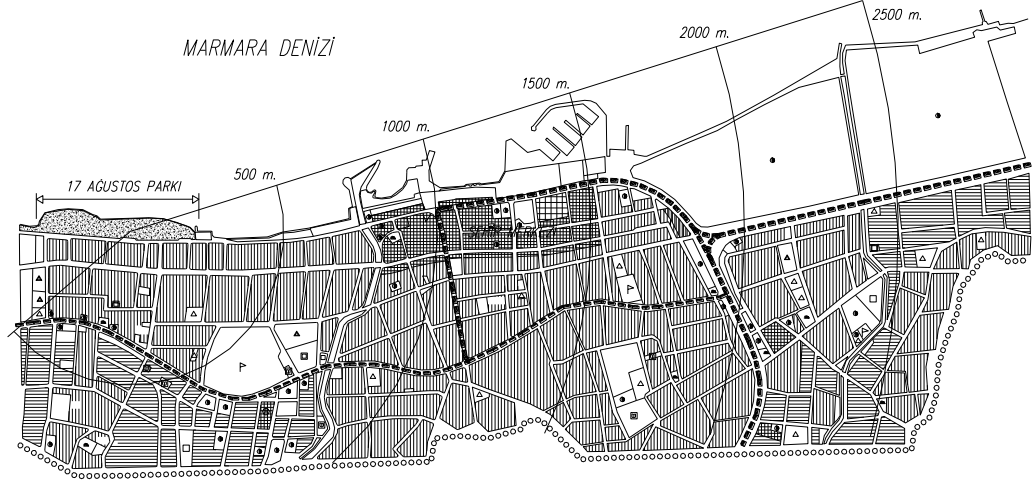
5.3. Parkın Yakın Çevre ile İlişkisi

Parkın, yaya mesafesi göz önüne alındığında, Yalova şehir merkezine uzak olması, hatta Merkez ilçenin sınırında bulunması hem olumlu hem olumsuz sonuçlara neden olmuştur. Yakın çevrede ağırlıklı olarak kamu kuruluşlarının bulunması ve alanın yoğun konut bölgelerine 1.0-3.0 km mesafede bulunması parkın “Kent parkı”

niteliğini taşıması gerektirmektedir. Parkın doğu tarafında, Donanma Tesisleri, Vali Konağı, sahil kısmında yer alan işletmeler (Çay Bahçeleri, Büfeler),

Batı tarafında, Köy Hizmetleri Tesisleri, Öğretmen Evi, Atatürk Tarihî İşletmesi, Su Ürünleri Müdürlüğü,

Güney tarafında ise; Arboretum Canlı Bitki Merkezi ve Bahçelievler Konut Bölgesi bulunmaktadır (Şekil 5.2)

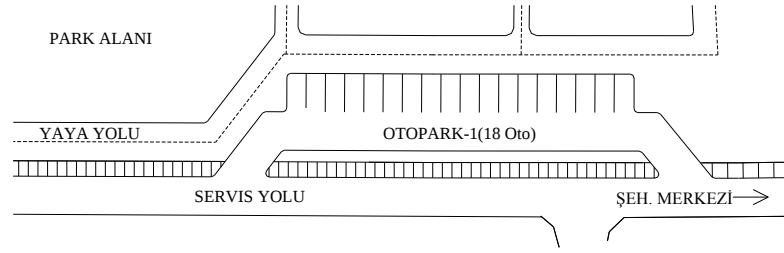
Şekil 5.2 17 Ağustos Parkı'nın yakın çevresi ile ilişkisi.

5.4 Parka Ulaşım

5.4.1. Parka Taşıt Ulaşım

Parka, hem sahil alanında hem de Yalova-Terzinalı-Armutlu yolu üzerinde bulunması nedeniyle doğudan (şehir merkezinden) ana ulaşım arteri olarak Gazi Paşa Caddesi'nden ulaşılmaktadır. Yapılan Revizyon İmar Planı'nda sahil trafiği yükünü azaltmak amacıyla trafiğin bir kısmı konut bölgeleri içinden geçen Fatih caddesi ve Yaşar Okuyan Bulvarlarına aktarılmıştır. Bu sayede son yıllarda sahil trafik yükünde önemli derecede azalma olmuştur. Yoğun konut bölgelerinden sahil trafiğine girmek isteyenler ise Bahçelievler ve Kazım Karabekir Mahallelerini geçerek park alanına 2 ayrı noktadan (Marmara Cad. ve Kültür Cad.) araçlarla ulaşabilmektedirler. Park alanına bitişik, doğu batı kanatları ile, orta kısmında olmak üzere toplam 3 adet otopark düşünülmüştür (Şekil 5.3). Toplam otopark kapasitesi 60 araç olarak tasarlanmıştır. Otoparkların bütün park boyunca eşit ve lineer olarak dağılımı 3

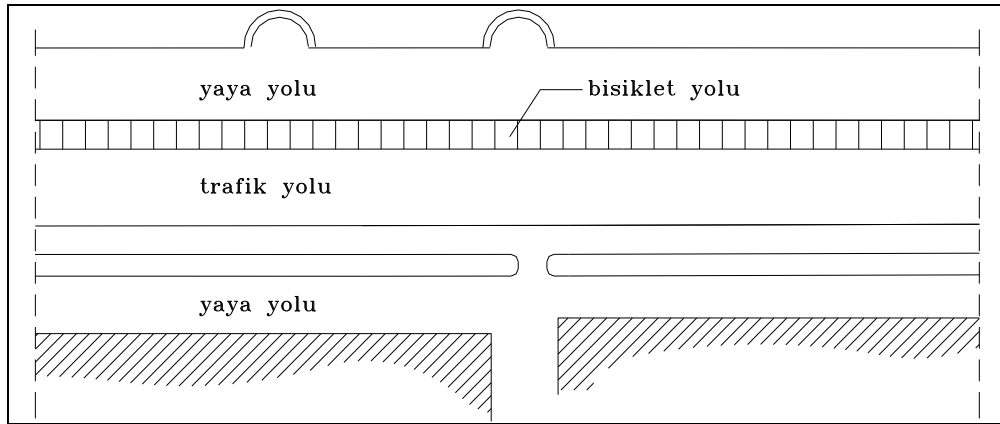
farklı hizmet bölgesini oluşturmuştur. Trafik yoğun olduğu gün ve saatlerde ise kısmen yol üzerinde park etme de gerçekleşmektedir.

Şekil 5.3. 17 Ağustos Parkı otoparkı.

5.4.2 Parka Yaya Ulaşım

Park, merkeze ve konut bölgelerine 15-45 dakikalık yaya erişim mesafesinde Bahçelievler mahallesinde yer almaktadır. Alana, Yalova Deresi'nin batı kısmında yer alan yerleşim bölgelerinden 15-25 dakikada, derenin doğu kısmından ve Yalova-Bursa yolunun doğu kanadında yer alan iştirak bölgelerinden 25-45 dakikada yaya olarak ulaşılabilir. Yaya yolu olarak taşıt yollarının kaldırımları ve servis yolu kullanılmaktadır (Şekil 5.4).

Şekil 5.4 17 Ağustos Park Alanı'na ana ulaşım yolu

5.4.3 Parka Bisiklet Ulaşım

Bisiklet, özellikle bahar, yaz ve sonbahar dönemlerinde Yalova'da yoğun olarak kullanılan ulaşım araçlarındandır. Bisiklet kullanımı, Yalova'nın yaya ölçeğinin üzerinde, taşıt ölçeğinin altında nedeniyledir. Kent merkezinde kiralamaya hizmetlerinin verilmesi, bisiklet sahipliği oranının yüksek oluşu ve yoğun ilgi, arazi'nin engebesiz olması ulaşımında büyük olanaklar sağlamaktadır. Bu nedenle park

ulaşı mında şehir merkezinden süreklili ğ olan bir bisiklet yolu aksı düzenlenmiştir ve bisiklet park yerleri ayrılmıştır. Tasarı mda, Bisikletçiler Federasyonunun da görüşü alınarak güzergah ve kullanılan malzemeler konusunda çalışma yapılmıştır.

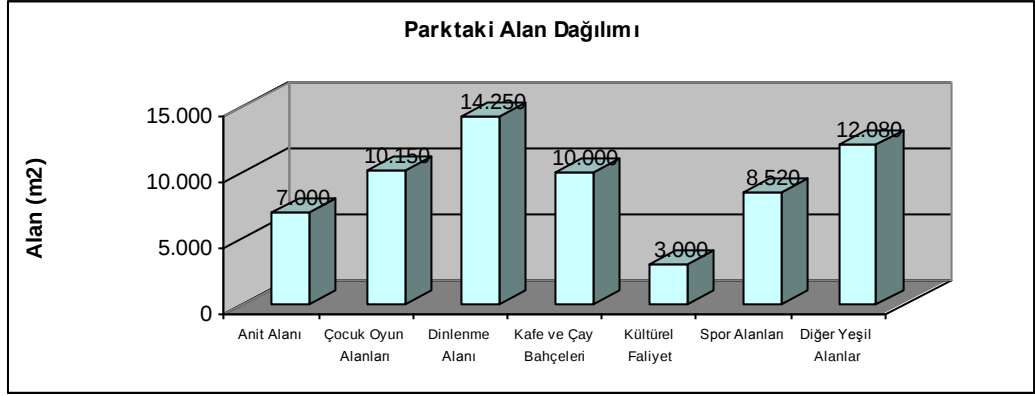
5.5 Parkın Tasarı m İlkeleri ve Mekan sal Da ğılı nlar

Yapılan tasarı mda park, bir “Kent Parkı” olarak düşünülmüştür. Anıtsal ve rekreatif fonksiyonları içeren planda, düzenlenen tanıtım ve değerlendirme toplantıları vasıtasıyla halkın fikirleri alınarak aşağıdaki tasarı m kriterleri oluşmuş ve şu fonksiyonlar yer almıştır:

- Parkın yapıldığı dolgu alanının malzemesini yıkıntı molozlarının oluşturmaması bir hassasiyet ortaya çıkarmıştır. Bu da yıkıntılar arasında deprem sonrası hayatını kaybedenlerin halen burada bulunduğu düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla böyle bir kütlenin üzerinde alkollü içki satışı, eğlence alanları gibi işlevlerin kesinlikle bulundurulmamasının yanında söz konusu hassasiyete saygılı, uygun işlevler getirilmesi uygun görülmüştür. Bu hassasiyet nedeniyle parkın odağında bir “Deprem Anıtı ve Mizesi” ünitesinin bulunmasına karar verilmiştir.
- Parkın, bakım açısından yerel yönetimin mali yükünü azaltacak gelir getirici fonksiyonların yer düşünülmüştür.
- Parkın, kent parkı niteliğine uygun olarak çeşitli yaş gruplarına hitap edecek fonksiyonlar içermesi uygun görülmüştür.
- Parkın iç yol sisteminin, gerektiğinde bisiklet yarışlarının yapılabileceği bir parkur niteliğinde kullanılabileceği şekilde tasarlanması na karar verilmiştir.

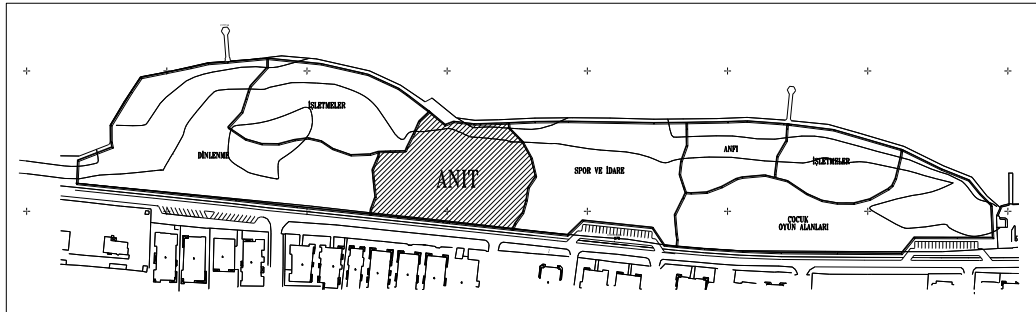
Yukarıda belirtilen ana ilkeler doğrultusunda, Anıt, dinlenme, su öğeleri, piknik alanları, kafeterya ve çay bahçeleri, WC ve idare, çocuk oyun alanları, anfiteatro, spor alanları, yürüyüş ve bisiklet yolu fonksiyonlarının parkta yer aldığı görülmektedir. Bu fonksiyonlarla ilgili değerlendirme daha detaylı olarak aşağıda yapılacaktır.

17 Ağustos parkı, her ne kadar merkezi bölgeden uzak kalsa da, Yalova'nın rekreatif ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayan en önemli parktır. Parkın en önemli kültürel fonksiyonu "1999 Deprem Anıtı"dır. Park, bunun yanında dinlenme ve spor aktiviteleri barındırmaktadır. Dolayısıyla parkın ana işlevi depremde hayatlarını kaybeden insanların anısına yapılmış Anıt'latanını anabilir. Yapılan tasarımda 6 ana fonksiyon ve bunlara göre bölgeleme gözlenmektedir (Şekil 5.5).

Şekil 5.5. Fonksiyon alan dağılımları.

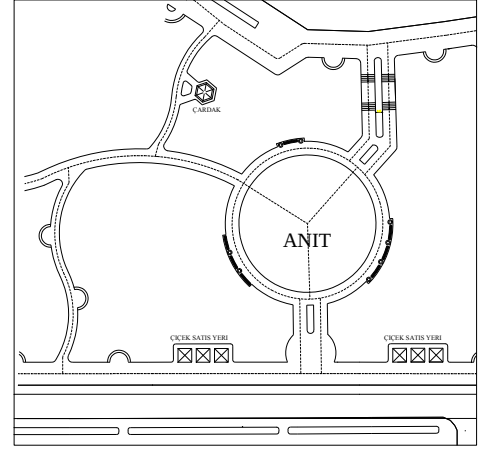
Anıt Alanı; parkın merkez bölgesinde tasarlanmış ve diğer fonksiyonlardan bağımsız tutulmaya çalışılmıştır. Bu bölgenin kendi içinde ana akslarını oluşturması ve Anıt alanının doğrudan ana yaya aksı üzerinde tutulması, kendi içinde bir tasarımı oluşturmuştur. Ana giriş olarak Gazi Paşa Caddesinden ve sahil bandından bağlantılar verilmiştir. Parkın ana aksına dik olan bu aksın ortasında anıt yer almaktadır. Anıtın her iki yanında yarımdaire şeklide müze yapıları yer almaktadır. Bu yapıların etrafı çimlendirilmiş şevlerle saklanmış ve çevreden izole edilmiştir. Anıt görsel olarak parkın her yerinden algılanabilmektedir (Şekil 5.6).

Şekil 5.6 17 Ağustos Parkı, Anıt bölgesi alanı

Anıt alanı için ayrılan 7.000 m²'lik alan, toplam park alanının (65.000 m²) %10,8'ini oluşturmaktadır (Şekil 5.7.). Bu kısımda yer alan donatılara ait alanlar aşağıdadır.

- Müze (Fotoğraf Sergisi)	300 m ²
- Açık Anıt Alanı (Heykeller)	850 m ²
- Çiçek Satış Yerleri	100 m ²
- Oturma Grupları	30 m ²
- Geçişler	800 m ²
- Yeşil Alanlar	4.920 m ²
TOPLAM	7.000 m²

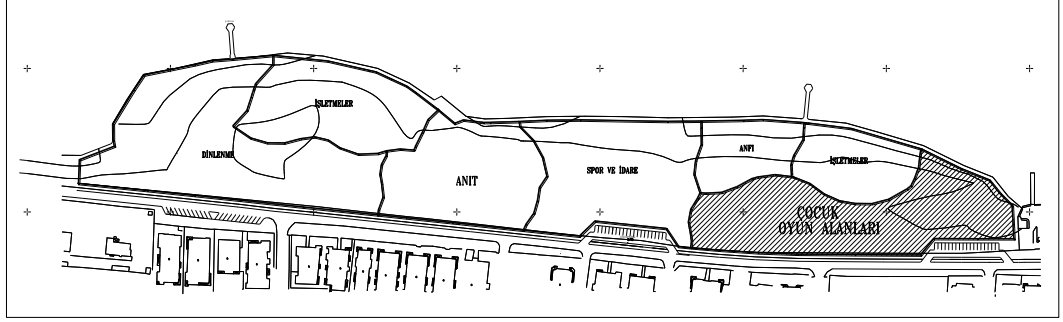
Şekil 5.7. Anıt bölgesi alanı, donatılar

Müze yapısı içerisinde depremden hemen sonra çekilen fotoğraf ve resim sergisi yer almaktadır. Ana aks üzerinde yapılan anıt ve yaklaşımyolları, dairesel alanı iki ayrı alana bölmektedir. Yaya aksı üzerinde beyaz mermerden monumental kalıplar yerleştirilmiş ve depremden hayatlarını kaybedenlerin isimleri yazılmıştır. Mermer kalıplarının üzerinde oyulmuş yuvalar çiçekler için düşünülmüştür. Anıt'ın mimari projesi belediye tarafından hazırlanmıştır. Tasarımın ana fikri, Yalova'nın felakette kaybettiğilerinin ardından yakınlarının döktüğü gözyaşının asla bitmeyeceğini anlatmaktır. Bunu anlatmak için üçüncü boyutta etekli paslanmaz çelikten bir direğin üzerinden su süzülmeğidir. "Anıt" parkın simgesi ve odağıdır.

Şekil 5.8. Anıt

Çocuk Oyun Alanları; parkın doğu kanadında bir bütün olarak ele alınmıştır. Yer seçimi açısından bu bölgenin konutlara son derecede yakın olması ve kendi içinde çeşitli çocuk yaş grubuna göre farklılaşan fonksiyonları içermesi nedeniyle bu mekanların parkın giriş bölümüne ve iki otoparkın yakın hizmet alanı içerisine alınması düşünülmüştür. Bu fonksiyon için ayrılan alan 10.150 m²'dir ve toplam park alanı içindeki oranı %45,4'tür (Şekil 5.9).

Şekil 5.9. 17 Ağustos Parkı, çocuk oyun alanları bölgesi

Bu alanda yer alan donatılar şunlardır:

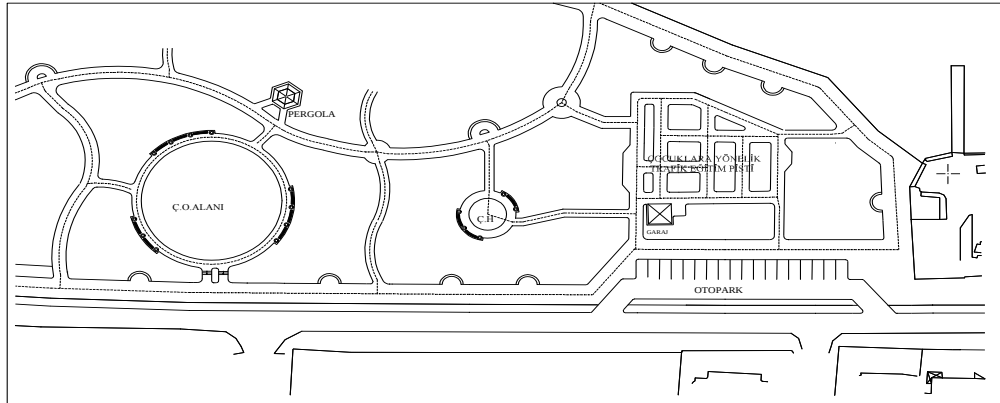
1- Çocuklara Yönelik Trafik Eğitimi Pisti; bu alanda yaz aylarında veya havanın uygun olduğu mevsimlerde kiralanan çocuk arabalarıyla temel trafik kurallarının eğitimi verilmektedir. Pist üzerinde tasarlanan kavşaklar, dönüşler, yaya geçitleri, park yeri, ilk trafik eğitimi olarak 5-9 yaş gruplarına yönelik hizmet etmektedir. Ayrıca, çevresi kapalı tutulduğundan faaliyet göstermediği zaman, çocuklara kendi bisikletleri ve arabalarıyla dolaşımını sağlamak için Pistte hizmet edecek 25 m²'lik depo ve bakım atölyesi düşünülmüştür.

2- Kum Havuzu; Bu alan küçük yaş grupları için düşünülmüş ve tamamen velilerin kontrolü altındaki çocuklara yöneliktir. 8 m çapındaki kum havuzunun etrafında 2 m genişliğinde dolaşım alanı bırakılmıştır. Yeşil alan içerisine cepler şeklinde üç oturma grubu düşünülmüştür. Bu alana giriş ikinci derece yaya aksından ve trafik pisti alanından sağlanmaktadır. Kum havuzun çevresinde üç adet ahşap oturma grubu yer almaktadır.

Şekil 5.10. Çocuk Oyun Alanları

3- Çok amaçlı çocuk oyun alanı; 30 m çapında dairesel bir forma sahip olan bu alan çeşitli yaş gruplarını içerecek donatılar düşünülerek yapılmıştır. Çok amaçlı çocuk oyun donatılarının yer aldığı bu mekandan 4-6 ve 7-15 yaş grupları faydalanmaktadır. Alana giriş hem ikinci derece yaya aksından hem de parkın sınırını oluşturan Gazi Paşa Caddesi'nden sağlanmaktadır. Oyun alanının çevresinde velilere yönelik radyal şekilde dağılmış üç oturma grubu planlanmıştır (Şekil 5.11).

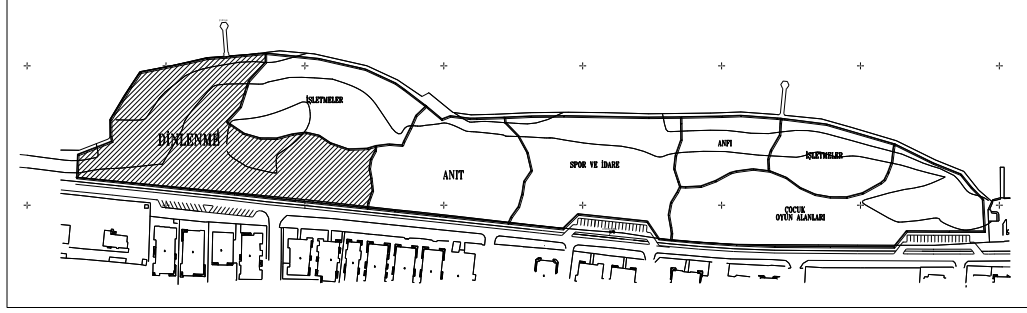
Şekil 5.11. Çocuk oyun alanları, donatılar

Çok amaçlı çocuk oyun alanına ait alansal dağılımlar Tablo 5.1'de verilmiştir.

Tablo 5.1. Çocuk oyun alanlarının dağılımı

Kullanım	Alan (m ²)	Toplam alan %
Trafik Eğitimi	1.050	10.3
Kuş Havauzu	115	1.1
Çocuk Oyun Alanı	900	8.9
Yaya Yolları	2.000	19.7
Yeşil Alan	6.085	60.0
TOPLAM	10.150	100

Dinlenme Alanları; parkın batı kanadında düşünülmüştür. Bu alanlarda su öğeleriyle çeşitli dinlenme donatıları düşünülmüştür. Bu alanın Arboretuma yakın olması aynı zamanda, gelen ziyaretçilerin parktan Arboretuma ve tersine Arboretumdan parka yönelmesini sağlamaktadır. Dinlenme fonksiyonuna ayrılan arazinin büyük kısmının açık denize doğru manzaralı olması da düşünülen kriterlerdendir. Toplam alanı 14.250 m²'dir ve oran olarak parkın %22'sini oluşturmaktadır. (Şekil 5.12)

Şekil 5.12. 17 Ağustos Parkı, dinlenme alanları bölgesi

Donatılar açısından, bu bölgede tek ve bütünleşmiş dinlenme faaliyetlerini kapsayacak oturma grupları, su öğelerinin bulunduğu dinlenme mekanları, deniz manzaralı pergolalar yer almaktadır (Şekil 5.14). Ayrıca gelecekte yeşil alanların kısmen piknik alanı için ayrılması düşünülmektedir. Dinlenme alanındaki donatılar işe şunlardır.

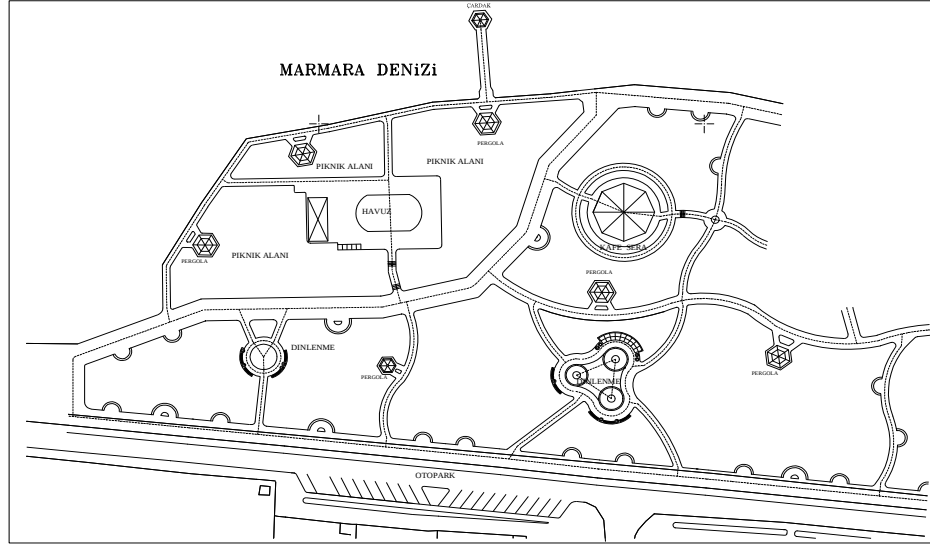
1- Üç havuzlu (kaskatlı) dinlenme grubu; parkın doğu bölümünde yer alan bu mekana ana yoldan ve ikinci derece yaya aksında çapraz olarak dört giriş verilmiştir. Havuzların etrafında iki adet deniz manzaralı oturma grubu ve bir adet pergola yapılmıştır.

Şekil 5.13. Dinlenme alanı

2- Yüzme havuzu; projede bu alana bir yüzme havuzu önerisi getirilmiştir, fakat yüksek maliyetinden ve inşaat zorluklarından dolayı bu fonksiyonun gerçekleşmesi daha ileri safhalara ertelenmiştir. Mevcutta yeşil alan olarak bırakılan bu alan dinlenme amaçlı kullanılmaktadır.

3- Dinlenme Grubu; küçük ve deniz manzaralı oturma grubu olarak tasarlanmıştır.

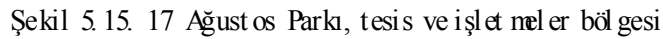
Şekil 5.14. Dinlenme alanları bölgesi, donatılar.

Dinlenme alanındaki birimlerin alansal dağılımı Tablo 5.2'de görülmektedir.

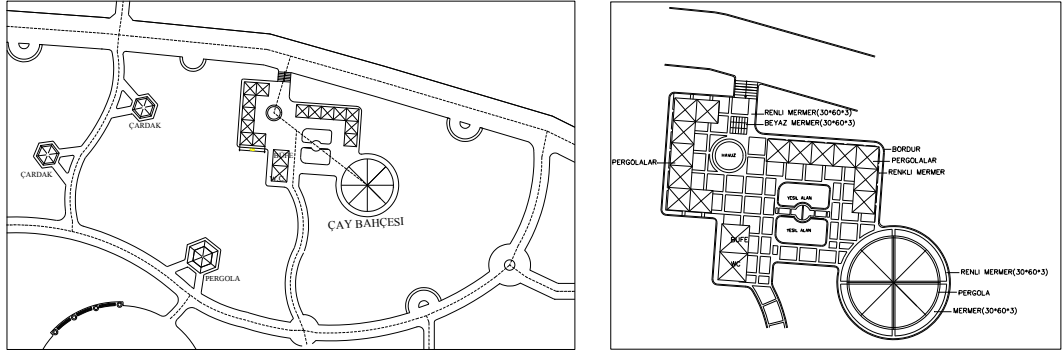
Tablo 5.2. Dinlenme alanlarının dağılımı.

Kullanım	Alan (m ²)	Toplam Alan %
Havuzlu Dinlenme Grubu	400	2.8
Yüzme Havuzu(Yapılmadı)	700	5.0
Dinlenme Grubu	140	1.0
Pergolalar	150	1.0
Yaya Yolları	2500	17.5
Yeşil Alan	10.360	12.7
TOPLAM	14.250	100

Tesis ve İşletmeler: Parkın işletme giderlerini karşılayacak tesisler olarak düşünülmüş olan kafeterya, büfe, restoran ve çay bahçeleri, iki ayrı bölgede planlanmıştır (Şekil 5.15). Tesis ve işletmeler ana yaya aksı üzerinde olup, kullanıcı ulaşım açısından doğu ve batı bölgelerinde iki ayrı birim olarak tasarlanmıştır. Toplam $6.500+3.500=10.000 \text{ m}^2$ olarak ayrılan alan park geneli içinde %15.4 kullanıma sahiptir.

1- Doğu Kanadı Tesis alanı; üç adet çay bahçesi, büfeler ve WC düşünülmüştür. Çay bahçeleri arasında kalan kısım su öğeleriyle, dekoratif havuzları ve cep şeklinde tasarlanan oturma grubuyla kendi içinde odak noktası oluşturmaktadır. Altyapı ve dikey hareketlilik açısından büfe ve çay bahçeleri, normal zemin kotundan 1-1.5 m yükseklikte platformda tasarlanmıştır. Bu yükseklik başta wc'lerin platformun altına gömülebilmesini sağlamak amacıyla yapılmış olsa da zeminin kazılması ve altyapı bağlantılarının yapılmasının zorluğu nedeniyle bu mümkün olamıştır. Anaya aksından ve ikinci derece yaya aksından bu alana girilebilmektedir (Şekil 5.16).

Şekil 5.16 Tesis ve işletmeler bölgesi, donatılar (Doğu kanadı)

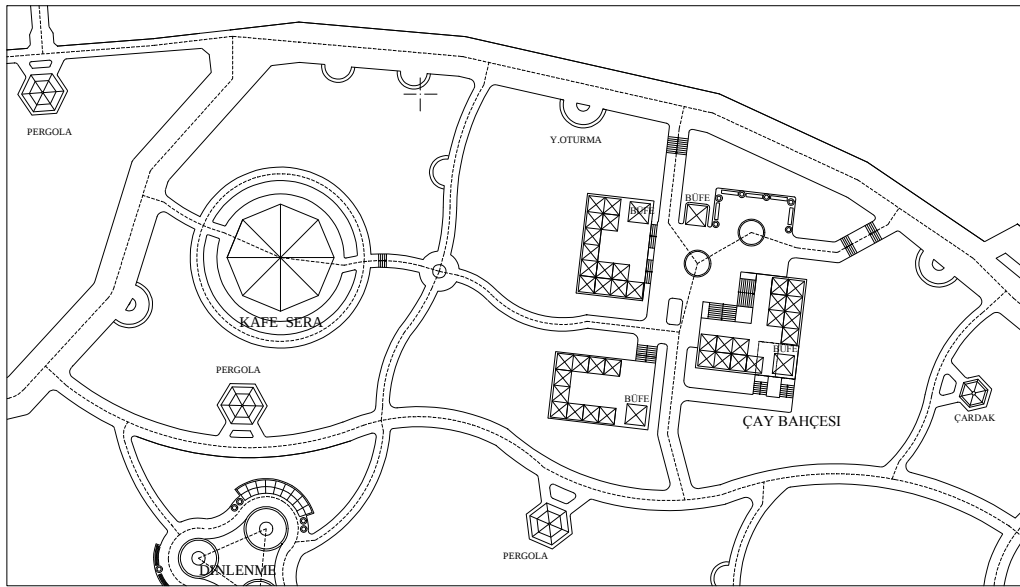
Şekil 5.17. Tesis ve işletmeler (Doğu kanadı)

Biri mde yer alan donatılarının alan dağılımına baktığımızda Tablo 5.3'tedir.

Tablo 5.3 Tesis alanlarının (doğu kanadı) donatı dağılımı

Kullanım	Alan (m ²)	Toplam alan %
Pergola/ Çay Bahçesi	100	2.8
Büfe	10	0.3
Wc	10	0.3
Pergolalar	150	4.3
Yaya Yolları	700	20.0
Yeşil Alan	2.530	72.3
TOPLAM	3.500	100

2- Batı Kanadı Tesis Alanı; toplam 6.500 m² alan üzerinde kurulmuştur. Kafe (Kapalı Kafeterya), bir adet çay bahçesi, 3 adet büfe ve bunlara bitişik deniz manzaralı oturma grupları gibi donatıları içermektedir. Kafe ve çay bahçelerinin bulunduğu platformlar, zeminden yükseltilerek tasarlanmıştır. Donatılar arasında kalan alanda sert zemin kaplaması ve iki adet dekoratif havuz uygulaması yapılmıştır. Kafe, kapladığı alanın büyüklüğü nedeniyle kendi içerisinde ayrı bir yeşil alan içermektedir. Bu birimi içinde ayrıca, yaya yolları üzerinde 3 adet pergola yapılmıştır. Grişler hem ana yaya aksından hem de ikinci dereceli yaya aksından verilmiştir (Şekil 5.18).

Şekil 5.18. Tesis ve işletmeler bölgesi (batı kanadı), donatılar

Şekil 5.19. Kafe

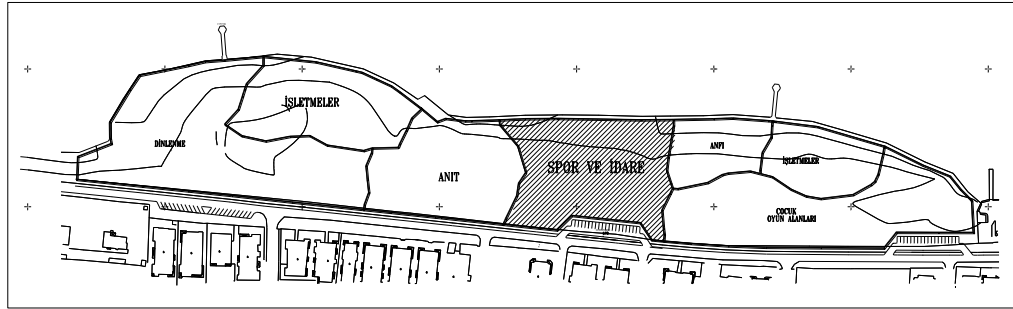
Donatıların alan dağılımı Tablo 5.4'tedir.

Tablo 5.4 Tesis alanlarının (batı kanadı) donatılar dağılımı

Kullanım	Alan (m ²)	Toplam alan %
Kafe	550	8.5
Büfeler	350	5.4
Çay Bahçesi	250	3.8
Pergolalar	150	2.3
Yaya Yolları	1430	22.0
Yeşil Alan	3.770	58.0
TOPLAM	6.500	100

Tüm tesislerin deniz manzaralı olması ve ana ulaşım yolundan uzak olması kullanıcı için önemli bir faktördür.

Spor ve İdare Alanı; spor ve idare alanları parkın merkezi bölgesinde yer almaktadır. Burada kuzey istikametine göre spor alanlarının yer seçimi ve yerleşimi yapılmıştır. Ayrıca parki idare binası, wc ve spor sahaları için tesisler düşünülmüştür (Şekil 5.20 ve 5.21). Toplam alanı 8.520 m² olan bu fonksiyon, park alanının %13'nü oluşturmaktadır.

Şekil 5.20. 17 Ağustos Parkı, spor ve idare alanı

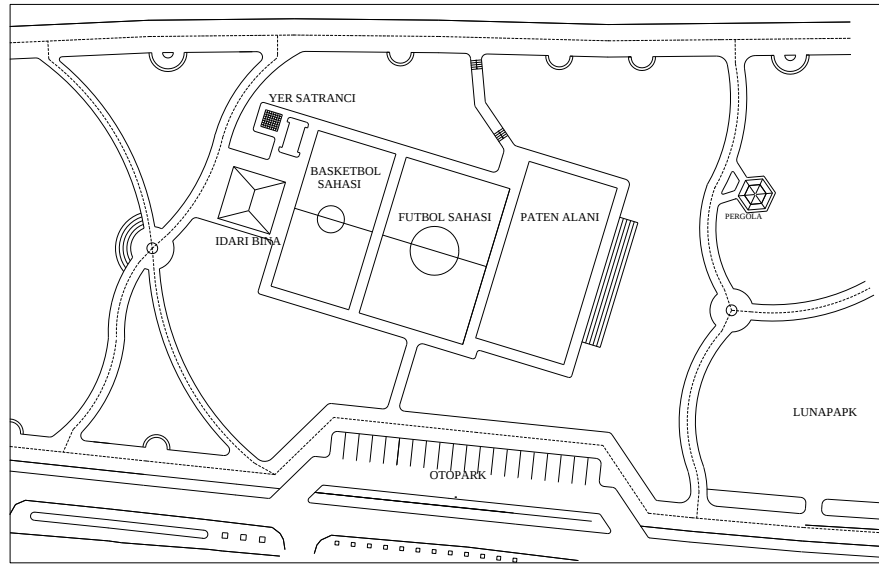
Birinin kamuya açık olan spor alanlarında yetişkinler ve çocuklar için şu donatılar bulunmaktadır.

1- Basketbol sahası (30 mt. x 15 mt.). Zemin kaplaması olarak asfalt uygulaması yapılmıştır. Gece aydınlatmasının da bulunması, akşam saatlerinde de spor faaliyetleri için fırsat vermektedir.

2- Tenis kortu Zeminini özel halı ile kaplanan ve etrafı tel çitle sınırlanan alan, diğer birileri rahatsız etmeyecek şekilde tasarlanmıştır.

3- İlk projede futbol sahası olarak tasarlanan, fakat uygulamada kaykay pisti olarak yapılan alan Genellikle hafta sonları gençlerin gösteri amaçlı faaliyetlerine hizmet etmektedir ve ücretsizdir.

4- Yer Satranç. Gün içinde satranç figürlerini serbest bulduğu satranç alanı orta yaş çocuk grubunun zihinsel gelişme ve faaliyetleri açısından önem kazanmıştır. Bazı hafta sonları küçük turnuvalar düzenlenmektedir.

Şekil 5.21. Spor ve idare alanı, donatılar

Şekil 5.22. Spor alanları

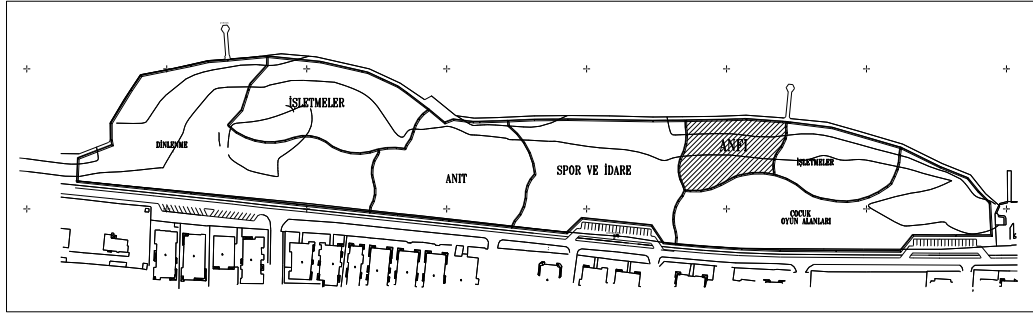
Bütün birilerine, otoparktan rahatça ulaşılabilenmekte, ayrıca spor alanlarına ana yaya aksından ve ikinci dereceli yaya bağlantılarından girilebilmektedir.

Donatıların alansal dağılımı Tablo 5.5'tedir

Tablo 5.5 Spor alanlarının dağılımı

Kullanım	Alan (m ²)	Toplam Alan %
Basket Sahası	450	5.3
Kaykay pisti	600	7.0
Tenis Kortu	450	5.3
Yer Satrancı	150	1.8
İdare ve WC	100	1.1
Yaya Yolları	1.700	19.9
Yeşil Alan	5.070	59.6
TOPLAM	8.520	100

Kültürel Etkinlikler Alanı; parkın kültürel faaliyetler çerçevesinde deniz kıyısı yönünde düşünülen 50 kişilik anfiteyatroyu içeren alandır (Şekil 5.17). Parkın yapılışından bugüne henüz önemli bir etkinliğe ev sahipliği yapmayan anfinin, gelecekteki anma, festival vs. için kullanılması düşünülmektedir. Anfiteyatronun sahne yönünün, denize manzaralı olması etkinlik olmayan günlerde mekanın seyir alanı olarak kullanılmasını sağlamaktadır. Yükselen tribünlerin çim alanı ve şevle kamufle edilmesi ile duvarın negatif görsel etki oluşturmamasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bu birim ayrılan toplam alan 3.000 m² olup park alanının %4.6'sını kapsamaktadır.

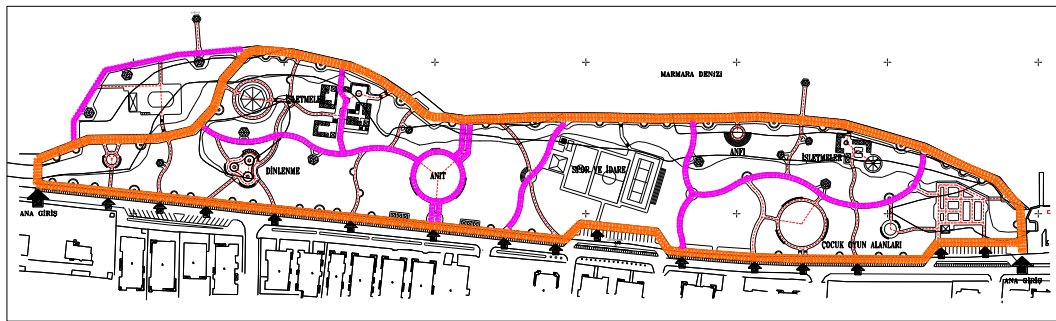
Şekil 5.23. 17 Ağustos Parkı, kültürel faaliyet alanı, anfiteatro

Şekil 5.24. Anfiteatro

5.6 Park Birimleri Arası Yaya Sirkülasyonu

Park içinde bir adet ana yaya aksı düşünülmüştür. Bu aksa gelen girişler parkın en doğu ve en batı noktalarından verilmiştir. İki ana giriş arasındaki mesafenin 700 m'ye yakın olması nedeniyle parkın çeşitli bölgelerine toplam 15 adet olmak üzere 2. dereceden girişler yapılmıştır (Şekil 5.24). Ana aksın genişliği 5.0 m olarak uygulanmıştır. Bu yaya aksının büyük bir bölümü Cevdet Paşa Caddesi girişinden sonra kıyı çizgisine yönelmekte ve tüm sahil alanı boyunca lineer bir şekilde uzanmaktadır. Bu aksa bağlı olarak park alanının bölgenmesi açısından toplam 7 adet olmak üzere 3 m. genişliğinde ikinci dereceden yaya yolları tasarlanmıştır. Sahil bandı dışında yaya yolları organik olarak tasarlanmış ve fonksiyonları bir birine bağlayacak şekilde düşünülmüştür. Ana yaya aksı üzerinde tesis ve işletmelerin bulunması, dinlenme, çocuk oyun alanları, anıt ve diğer fonksiyonların daha iç bölgelerde ve ikinci dereceden yaya akslarından beslenmesi planlanmıştır. Uygulamayı itibarı ile ana yaya aksı üzerinde büfeler, kafeler, anfitiyatro, çay bahçeleri ve gelecekte yapılacak olan yüzme havuzu yerleştirilmiştir. Ana yaya aksına ve ikinci derece yaya aksına bağlı olarak fonksiyon bölgelerine 2 m'lik yollarla ulaşım sağlanmıştır. 5 ve 3 m'lik yaya yolları ayrıca servis araçları için de kullanılabilir şekilde yüzeylendirilmiştir. Ana yaya aksının bir kısmı bisiklet yolu için ayrılmıştır. Festival döneminde bisiklet yarışı yapılabilmesini sağlayacak formda bir kısım, diğeri uzun tur oluşturan iki ayrı parkur tasarlanmıştır. Spor alanları ile sahil bandı arasındaki kısımda 150 m'lik düz ve ana yaya aksının iki katı genişlikte bir dönüş düzlüğü oluşturulmuştur. Bu düzlük yarışlar sırasında yarışmacıların son nokta sprintlerinde yan yana güvenli hareket etmelerini sağlamak üzere düzenlenmiştir. Bitiş noktası hizasında ise bir seyir tribünü görevi gören oturma elemanı yerleştirilmiştir.

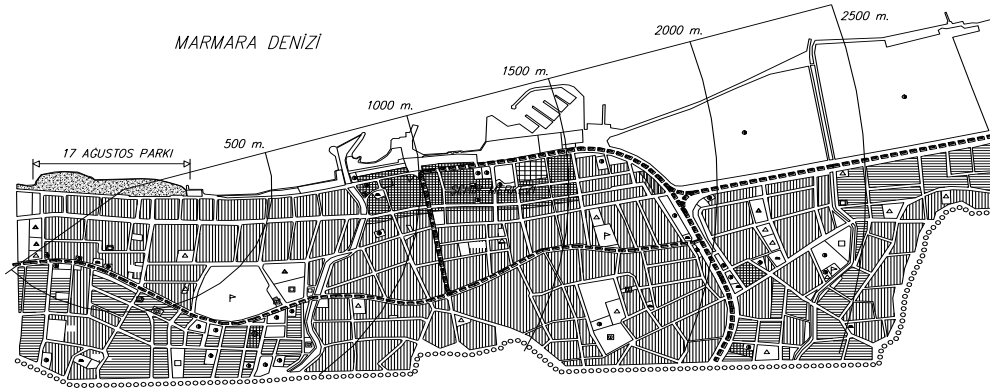
Şekil 5.25. 17 Ağustos parkı, yaya sirkülasyon aksları

5.7. Parkın Harlanma Açısından Değerlendirilmesi

Yer seçimi açısından: Park, yer seçimi nedeniyle erişilebilirlik düzeyi düşük olan bir noktadadır. Şehir merkezine ve konut bölgelerine 1500 m - 3000 m erişme mesafesinde bulunması kullanımı sınırlandırmaktadır. Buna rağmen kurulduğu noktada bir çekim odağı olma etkisini göstermiştir (Şekil 5.25).

Kıyı Mvzuatı Açısından: Bu alanda yapılan dolgu, yürürlükte olan 3621 sayılı Kıyı Kanununa ve Uygulama Yönetmeliği'ne aykırıdır. Fakat Belediye ve Valilik, denize ve deniz kıyısına boşaltılan deprem molozlarını tekrar geri ve başka bölgeye taşınmasının hem ekonomik hem de teknolojik açıdan imkansız ve zor olduğunu belirterek bu alanı kanuni dolgu alanı olarak ilan etmiş ve İmar Planı revizyonunda park alanı olarak gösterilmiştir.

Parkın şehrin yeşil alan sistemi ile ilişkisi açısından: Park, mülkiyet problemleri nedeniyle mecburi olarak sahil dolgu alanında yapılmıştır. Yalova merkezinde yeşil sistemi açısından diğer rekreasyon bağlantıları incelendiğinde kıyı rekreasyon alanı sürekliliğinin düşünüldüğü ve uygulandığı görülmektedir. Kıyı bölgesinde yer alan bazı kamu kuruluş ve tesislerinin kıyı rekreatif alanlarının sürekliliğini bozmasına rağmen sahil düzenlenmesi açısından bağlantılar sağlanmıştır. Konut bölgelerini içinde rekreatif alanların yok denecek kadar az olması şehrin bütün rekreasyon yükünü sahil bandına aktarmaktadır. Binalar arasında yer alan 1-2 dönümlük parklar kullanımı açısından kıyı parklarına alternatif oluşturmadığından, yoğun olarak da kullanılmamaktadırlar. Yalova genelinde yeşil alan miktarlarına baktığımızda 17 Ağustos Parkı'nın büyük bir öneme sahip olduğunu görülmektedir.

Şekil 5.26 Park alanına erişim mesafeleri.

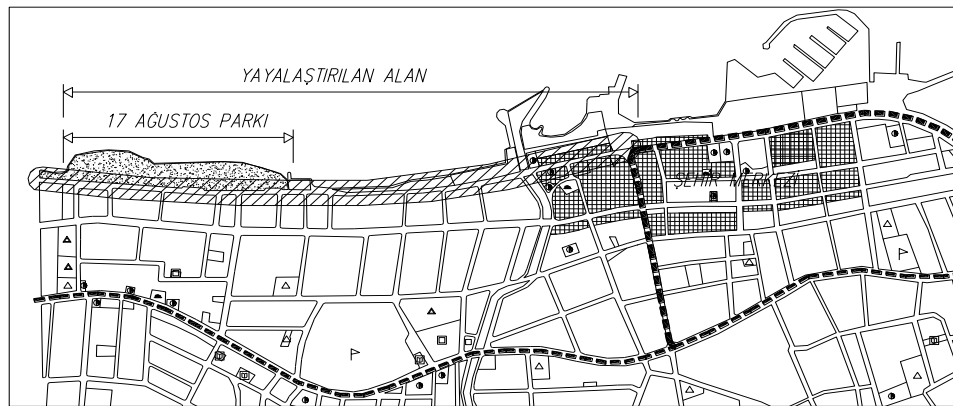
Park alanının, konut bölgelerine ve şehir merkezine erişme mesafesinin büyük olmasına rağmen (Şekil 5.25) Yalova yeşil sistemi için sağladığı katkılar aşağıda sıralanmıştır.

a) Yeşil alan miktarında ilçe merkezi genelinde önemli derecede artış sağlanmıştır. Park yapılmadan önce Yalova'daki toplam ve kişi başına düşen yeşil alan miktarlarına baktığımızda standartlara ulaşmasa bile önemli derecede artış olmuştur. Toplam aktif yeşil alan içerisinde %26.2 payına sahip olan park, kentte kişi başına düşen yeşil alanı %35.5 oranında arttırmıştır. Park uygulamasının öncesindeki ve sonrasındaki Yalova yeşil alan miktarları Tablo 5.6'da görülmektedir.

Tablo 5.6 Park Uygulamasından önce(1997) ve sonra(2001) Yalova'da yeşil alan miktarları.

Yıllar	Yeşil Alan (m ²)	Nüfus (kişi)	Kişi başına düşen yeşil alan (m ² /kişi)	Kişi başına standart yeşil alan (m ² /kişi)
1997	183.000	78.210	2,34	7,0
2001	248.100	69.568	3,56	10,0

b) Park yapıldıktan sonra Gazi Paşa Caddesi'nin vapur iskelesiyle Arboretum arasında kalan bölümü araç trafiğine kapatılmış, servis ve yaya yolu olarak düzenlenmiştir (Şekil 5.26). Yalova-Termal araç trafiği ise Yaşar Okuyan Bulvarı'na aktarılacak çözülmüştür. Yayaalaştırılardan sonra bu alan yaya çekim noktası haline gelmiş ve aks üzerinde çok hızlı hizmet ve servis faaliyetleri gelişmeye başlamıştır. Yalova deresi ile Arboretum arasında kalan bu alanda binaların giriş katları güçlendirilmeden sonra perakende ticaret, kafe, büfe, müzik market, lokanta, restoran gibi servis faaliyetlerini barındırmaya başlamıştır. Bu iş alanının kullanıcı sayısında önemli derecede artış sağlanmaktadır.

Şekil 5.27. Yayaalaştırılan alan

Trafi k gürültüsünün çok düşük ve hava kirlili ğ in şehir merkezi nden daha az ol ması bu kı yı alanı nı yürüyüş amaçlı kullanı mı için çekim noktası haline getirmiştir.

c) Her ne kadar kent parkı donatılarının park tanımlaması bile, Yalova'nın bütün semllerinden kullanıcılar alana gelmektedir. Park alanı için alansal ve mekansal olarak kapsamlı geliş me ve genişleme inkanı ol madı ğ ından, gelecekte daha kompakt bir şekilde yeni donatı ve fonksiyon alanlarının barındırması parka “Kent Parkı” ki ni ğ ini kazandıracaktır.

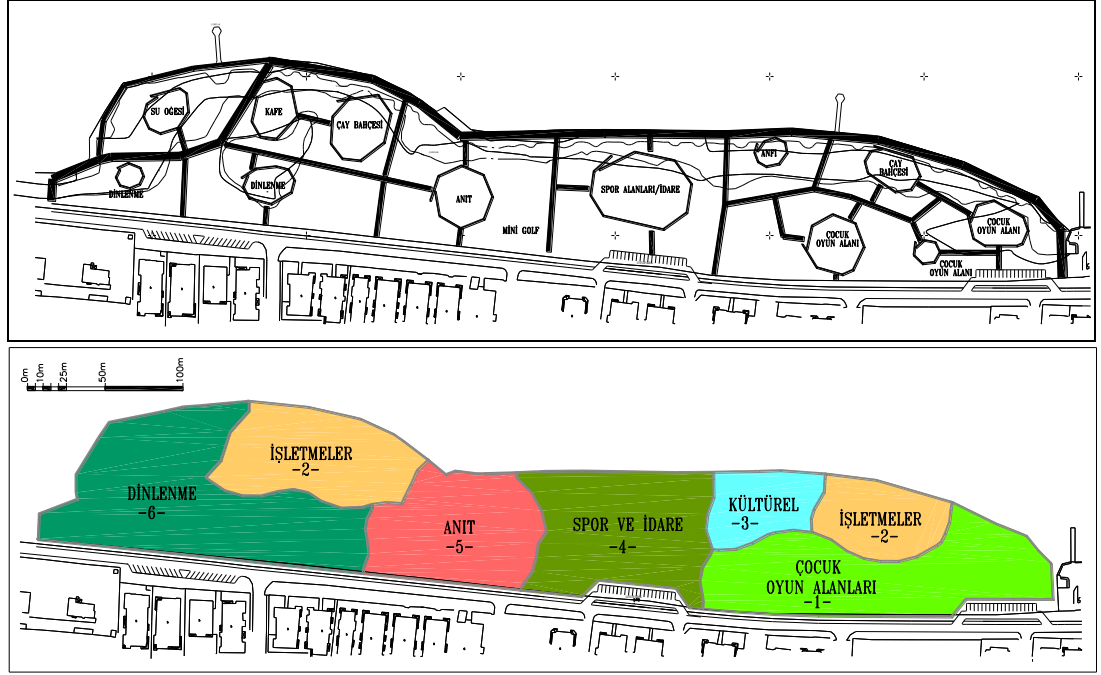
d) Park, barındırdı ğ donatılar itibarı ile Yalova'nın yeşil sisteminde eksikli ğ i bulunan spor ve çocuk oyun alanları donatılarında önemli derecede artış sağ lamıştır. Spor alanları içerisinde uygulanan tenis kortu, kayak pisti ve çocuk oyun alanlarında yerleştirilen donatı tipleri Yalova için tek örnektir.

e) Projelendir me ve uygulama sırasında ana fikir olarak “Anıt Parkı n” yaratılması Yalova halk ı için büyük bir önem arz etmektedir. Böyle bir Anıt'ın rekreatif yeşil sistemi içinde yer alması, kullanıcılar tarafından benimsenmektedir.

Yapı m tekni ğ i açısından: Yalova kı yılarında dalgalar, yapısı itibarıyla kı yı yı aşındıran grupta yer almaktadır. Dolayısıyla burada yapılacak tahkimatların özel nitelikte olması ve dalgalara karşı dayanıklılı ğ ının sınanması nı gereklidir. Yalova kı yılarında yapı m düşünül en marina projesi bu sebeplerden uygulanamamıştır. Fay hattının kı yı bandına mesafesi kesin bilin mekle beraber, gerçekleş mesi muhtemel bir depremde sahil bandının, Gölçük'te örne ğ ini gördüğümüz gibi kayarak deniz seviyesi nin altına düş mesi olasıdır. (Deprem sonrasında Yalova merkezi nde yer alan vapur iskelesinin önündeki meydana oluşan ve kı yı boyunca devam eden sürekli çatlak bu konuda şüpheleri arttırmaktadır.) Depremde oluşan artıkların alelacele bu alana dökül müş olması sağlıklı bir dolgu olmadı ğ ının açık bir göstergesidir. Uygulama sırasında zemin etüdl eri yapılmamıştır. Ekonomik değer itibarıyla ileri de kaybedilmesi büyük bir olasılık dahilindedir.

Fonksiyon ve mekansal dağılı m açısından: İçerdiği işlevler açısından kent parkı ndan çok semt parkı sınıflamasına daha uygundur.

Parkın geneline bakıldığında büyük ve orta hacimli mekanlar gözlenmektedir. Park, içerik ve konumlandırılan benzer fonksiyonlar itibarıyla 6 ayrı alt bölgeye ayrılmaktadır (Şekil 5.27).

Şekil 5.28. Parktaki fonksiyonların yer seçimleri.

Birinci bölge, parkın giriş bölümüdür (Şekil 5.28). Erişim açısından en iyi konumunda olan bu bölgede kullanıcı yoğunluğunun fazla olduğu gösteri alanları, sergiler, kültürel amaçlı aktiviteler, çocuk oyun bahçeleri, su-ışık-ses oyunları gibi eğlence amaçlı aktivitelerin oluşturulması uygundur. Mevcut haliyle bu bölgede farklı yaş gruplarına hizmet edecek çocuk oyun alanlarının, trafik eğitim pistinin tasarlanması erişebilirlik ve kullanıma açısından uygundur. Çocuk oyun alanlarının tasarımı dairesel formların hakim olduğu görülmektedir. Gazi Paşa Caddesi'nin yayalaştırılmasından önce bu alanların yer seçimi, cadde trafiği, ses, güvenlik ve trafiğin yarattığı kirlilik nedeniyle pek olumlu olduğu söylenemez. Yalova-Armutlu ana bağlantı yolunun şehrin iç bölgelerden geçirilmesi bu alanlar için olumlu olmuştur. Çocuk oyun alanlarında kullanılan elemanlara bakıldığında tipik metal oyun aletlerinin seçildiği ve kullanıldığı gözlenmektedir. Oyun elemanlarının klasik oyun aletlerinden farklı olarak çocukları maceraya, keşfetmeye yönlendirecek temaları içermesi, ziyaretçi beklentileri arasındadır.

Şekil 5.29 17 Ağustos parkı, Ana Griş.

İkinci bölgede, kuzeye açık olan kıyı bandına yakın çay bahçelerini uygulaması manzara açısından doğru olsa bile, bu tesislerin rüzgara karşı tamamen korunmasız olduğu gözlenmektedir. Tesis çevresinde rüzgar perdeleri kullanılmış olması na rağmen kuzey yönünden esen hakim rüzgar akşam saatlerinde etkisini göstermektedir. Bçimitebarıyla bu tesislerin tasarısında doksan derecelik açılar kullanılmıştır.

Üçüncü bölgede, kültür aktivitesi olarak Anfityatronun tamamen sahil bandı ve ana yaya aksı üzerine yerleştirilmesi olumsuzdur. Gösterilerde ve aktivitelerde sahne olarak kullanılan alan yetersiz olup ana yaya aksı kısmen “sahne arkası” olarak kullanılmaktadır. Fakat gürültülü olan bu fonksiyonların çevrede bulunan konutlara yakın bölgede yer almasının uygun olması ve park genişliğinin az olması Anfityatronun yer seçimi için başka seçenek bırakmamıştır.

Dördüncü bölge, spor tesislerini içermektedir. Lineer bir yapıya sahip ve ana teması “spor” olmaayan parkta bu tip aktivitelerin tam merkezde veya merkeze yakın bölgede yer alması, yer seçimi açısından uygun değildir. Spor aktivitelerinin, parkın daha batısına, dinlenme alanlarının bulunduğu bölüme yerleştirilmesinin daha uygun olacağı görülmektedir. Bilhassa anıtın bu denli yakınında butür bir tesisin bulunması olumlu değildir. Parkın diğer bölgelerine birinci bölgeden sadece ana yaya aksı üzerinden ulaşılması, spor alanına bölücü niteliğini kazandırılmaktadır. Tasarıma karşıt bu bölgede mini futbol sahası yerine uygulanan paten alanı kullanıcı açısından zenginlik göstermemektedir. Ayrıca basket sahasının ve tenis kortunun kiralanma fiyatlarının çok yüksek olması, çoğu zaman bu alanı boş bırakılmaktadır. Alan daha çok akşam saatlerinde özel oto ile parka gelen kullanıcılar tarafından

kullanılmaktadır. Spor alanlarına Gazi Paşa Caddesi'nden girişin verilmesi ve otopark alanının yakın bölgede tasarlanması olmaktadır.

Beşinci bölge, Anıt bölgesini kapsamaktadır. Kendi içinde ayrı bir bütün olarak düşünülen ve parkın merkezinde yer alan bu bölgeye ana yaya aksı ile ulaştırılmakta olup Gazi Paşa Caddesi'nden aksiyel ana girişler verilmiştir. Parkın odak noktasıdır. Mekanal form açısından "kapalı" niteliğindedir. Anıt, çok geniş, açık yeşil alanla çevrilmiştir.

Altıncı bölge ise, ağırlıklı olarak oturma alanlarını ve kafeleri içermektedir. Erişim açısından en uzak bölgede bulunan bu alanda organik yaya yollarına uyum sağlayan ve odak noktada bulunan dairesel yapıya sahip su ögesi'nin ve çevresinin deniz kıyısına yakın değil alanın iç kısmına konulması yer seçimi açısından olmaktadır. Dairesel, üçlü kaskatlı su ögesi'nde kullanılan kırmızı tuğla rengi akslarda kullanılan döşeme tuğla rengi ile uyum sağlanmaktadır. Böylece tasarımda renk bütünlüğü sağlanmaktadır. Bu alana bitişik, geometrik formlara sahip kafe ve çay bahçelerini denize karşı manzara göz önünde bulundurularak konulması ve deniz kıyısından geçen ana yaya aksı üzerinde değil, orta kısımda bulunması planlama açısından uygundur.

17 ayrı noktadan ve ortalama 40 m aralı ile düzenlenen park girişleri gerekeni çok üzerindedir. Girişlerin 80-100 m aralı ile yapılması daha uygundur.

Parkın projelendirilmesi aşamasında öngörülen fonksiyonların bir kısmı uygulanamıştır. Bunun temel sebebi maliyettir. Ayrıca inşaat aşamasında uygulamadan vazgeçilen tesisler de olmuştur. Başta dinlenme alanındaki havuz olmak üzere, lunapark, mini golf alanları ile gömme wc'ler ile doğu ve batı kıyılarındaki denize doğru açılması düşünülen çardaklar inşaat edilmişlerdir.

Bitkisel tasarım açısından: Parkta serilen toprak derinliği 1 m'den fazla değildir ve toprak örtüsünün altında betonarme binalardan kalan parçalar mevcuttur. Serilen toprağın kalitesi yüksek olmasına ve Yalova'nın iklim koşullarının zengin bitki örtüsünün varlığına izin vermesine karşın, alanda geniş kapsamlı bitki uygulaması yapılmamıştır. Süs havuzlarının bulunduğu bölgede ve kısmen ana yaya aksı üzerinde *Chamaeops excelsa* (Palmyra), *Robinia pseudoacacia* (Yalancı akasya), *Betula pendula* (Sarı k dallı huş), *Photinia coccinea* (Çınalev ağacı) ve *Berberis*

thunbergii autropurpurea (Kırmızı yapraklı kadın tuzluğu) gibi bitkilerin ve küçük çalı gruplarının plantasyonu yapılmıştır. Bunun dışında yeşil alan başarılı bir şekilde çimlendirilmiştir. Bu da parkın kışa görünüm arz etmesini engellemiştir.

Kent mobilyaları açısından:

a) Banklar ve oturma elemanları.

Oturma elemanının gerek estetik ve gerekse fonksiyonel amaçları karşılayabilmesi, form ve detayların basitliği, çevreye uyumu, bakımının kolay olması ve uzun ömürlülüğü, dış koşullara ve fiziksel etmenlere (darbelere) dayanıklı olması vs. özelliklerine sahip olması önemlidir. Uygulamada seçilecek malzemenin çevre peyzajına uyumu yanında yeterince dayanıklı ve kolay temizlenebilir olması zorunludur. Ayrıca, insan anatomik yapısına uyumlu bir biçimde tasarlanmalıdır.

Yapılan gözlemlerde, park genelinde standart olarak dairesel beton oturma cepleri kullanılmıştır. Bu ceplerde uygulanan bej renk yaya akslarında kullanılan taraklanmış beton rengi ile uyumsağlamaktadır. Beton oturma grupları sahildeki ana yaya aksı üzerinde ve kısmen ikinci dereceli yaya aksları üzerinde konumlandırılmıştır. Sırt dinlenme kısmı olmayan banklar (Şekil 5.29) görsel olarak bulunduğu mekan ile uyumlu bir tasarım oluşturmaktadır. Fakat yaşlı kişilerin dinlenmesi için uygun bir yapı göstermemektedirler.

Dinlenme ve oturma alanında betontevel üzerinde metal oturma bankları mevcuttur. Oturma birimlerinde iki çeşit modelin kullanılmış olması görsel bir uyum yaratılmasını destekleyen bir unsur olmuştur. Bu bankların siyah rengi parkta bulunan diğer donatıların rengi ile uyumsağlamaktadır. Ayrıca, nemin etkisiyle paslanmaya başlayan bu oturma banklarının imalatında kullanılan malzeme kıyı iklimine uygun değildir. Bank yakınlığında yer yer aydınlatma ve çöp kutuları da kullanılmıştır. Malzeme olarak dairesel oturma ceplerinde betonun uygulanması park kullanıcıları tarafından benimsenmemiştir.

Park genelinde, 12 adet yeşil renkli, metal konstrüksiyon dairesel pergolalar tasarlanmış ve uygulanmıştır. Bu üst örtü öğelerinin çatıları tamen yeşil renkli ahşap merteklerle kaplıdır ve günün her saatinde gölge alanı sağlamaktadır. Konum olarak pergolalar ikinci ve üçüncü dereceden yaya yolları üzerinde seçilmiştir. Bu pergolaların dışında parkta diğer gölgelik alanların yaratılması, şemsiye gibi basit

gölgelek donatılarının konulması ve ağaçlandırmanın yapılması yaz aylarında özellikle öğlen saatlerinde kullanıcı potansiyelini düşürmektedir.

b) Aydınlatma elemanları.

Aydınlatma, peyzaj mimarlığında iyi görme koşullarının sağlanması için yapılır. Burada belirleyici etkenler, aydınlığın niteliği ve belli bir aydınlık düzeyinin devamlılığıdır. Aydınluğun niteliği aydınlatılacak nesnenin görsel algılama, biçimsel, boyutsal, yüzeysel ve dokusal özelliklerine göre belirlenir. Dış mekan aydınlatmasında ışık çeşitli biçimlerde yansıtıcı, yayıcı yüzeylerle yapılmış aygıtlarla yönlendirilip dağıtılmaktadır. Aygıtlar dış mekan özellik ve mimari öğeleri ile bir bütünlükte şekillenmelidir. Bu nedenle armatürlerin çevrenin karakterine uygun yapıda olmaları gerekir. Aygıt tasarımı ve seçimi hem çevresel koşullara hem de koruma gereğine göre yapılır.

Yapılan gözlemlerde, park genelinde 219 adet metal direkli, cam glob armatürlü aydınlatma elemanlarının ve ana yaya aksı üzerinde 14 adet gri renkli metal direkli halojen lambalı yüksek aydınlatma elemanlarının kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu elemanların dışında oturma birimlerinde ve özellikle havuz bölgesinde gece ışık yön, ışık yoğunluğu gibi kompozisyonları yaratmak amacıyla ile dekoratif aydınlatmanın yapılması bu bölgelerin kullanıcı çekim gücünü düşürmektedir.

c) Çöp kutuları.

Kentsel açık ve yeşil alanlarda yer alan çöp kutuları diğer peyzaj elemanları ile fonksiyonel uyum içinde bulunmalıdır. Kentsel çevrenin bir elemanı olarak hissedilebilir olmalı ve aydınlatma elemanları, pergola, banklar, duraklar, duvar ve döşemelerle bir bütünlük sağlayabilmelidir.

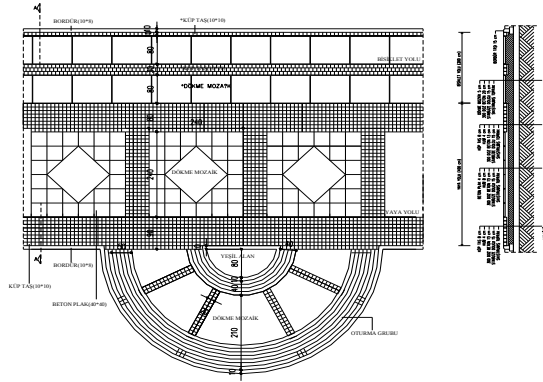
Çöp kutuları yapı itibarıyla basit, sağlam bakımlı ve kullanışlı olmalıdır. İyi bir çöp kutusu tasarımı kutu çöpi muhafaza etmekle kalmalı, onu iyi bir şekilde gizleyebilmelidir. Ayrıca dış koşullara dayanıklı ve yanmaz yapıda olmalıdır.

Yapılan gözlemlerde, çöp kutularının tek bir modele sahip olduğu ve bulunduğu yerde zemin veya döşemeye bağlandığı tespit edilmiştir. Kullanılan metal konstrüksiyon ve yeşil/sarı renk kompozisyonu Yalova'nın diğer parklarında da uygulanmıştır. Renk estetiği ve ölçek yönünden parkta hakim olan donatıların renkleri ile uyumluluk göstermektedirler.

Şekil 5.30. Parkta uygulanan donatı elemanları.

Parkta kullanılan zemin kaplama malzemeleri açısından: Park alanında döşeme elemanı olarak yerinde dökme mozaik, beton plak, küp taşı ve sınırlandırıcı eleman olarak çim bordürleri düşünülmüştür. Fakat uygulama döneminde gerek maliyet, gerekse projede yapılan revizyonlar sonucu beton plak ve mozaik uygulaması yapılmıştır. Ana yaya aksı ve tali yaya akslarında taraklanmış bej renkli beton, çevresinde şekillendirici eleman olarak kırmızı döşeme tuğlası uygulanmıştır (Şekil 5.30).

Şekil 5.31 Tasarlanan ve uygulanan zemin kaplama elemanları.

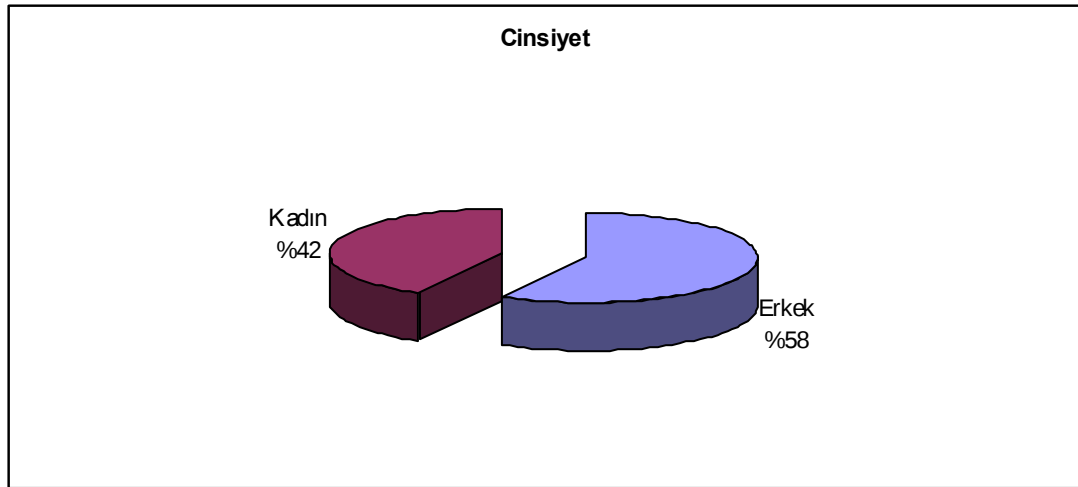
Kullanılan malzeme ve desen, lineer ana yaya aksı ve organik yapıya sahip diğer yaya yolları ile bağlantıları için algılanabilir formlardadır. Zemin kaplamalarında sadece 2 tip malzemenin ve 2 tip desenin uygulanması parktaki döşeme karmaşıklığını önlemektedir. Bununla beraber aksların kesişme noktalarında ve odak noktalarında özel ve belirleyici desenlerin uygulanması tasarımı açısından bu noktaları zayıf kılmaktadır.

6. YALOVA 17 AĞUSTOS Kİ YI PARKI NDA ANKET ÇALIŞMALARI

Araştırma konusu olan 17 Ağustos kıyı parkı alanı kullanıcılarının ekonomik, sosyal ve kültürel yapılarını, boş zaman değerlendirme biçimlerini, bu alanla ilgili isteklerini belediye yetkililerine ve park alanının kullanımı ile ilgili bilgileri elde edebilmek için anket çalışması yapılmıştır. Hafta içi ve hafta sonu olmak üzere ayrı zamanlarda kullanıcılarla görüşülmüş ve rastgele seçim metodu kullanılarak 100 adet anket uygulanmıştır.

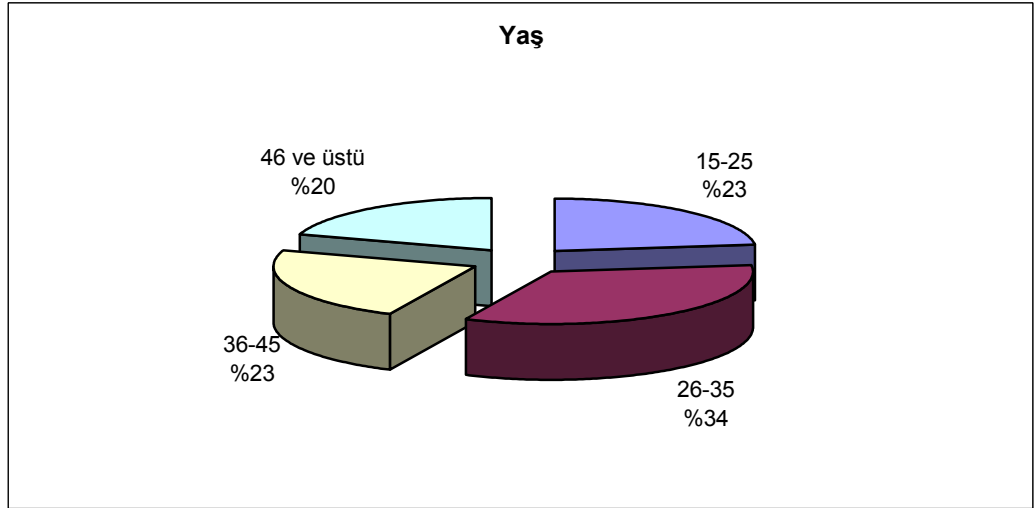
Anket değerlendirilmesinde MS Excel yazılımı kullanılmıştır.

Anket için görüşülen 100 kullanıcıdan 42'si kadın, 58'i erkektir. Park kullanıcılarının cinsiyetlerinin yüzde dağılımı Şekil 6.1'de verilmiştir.

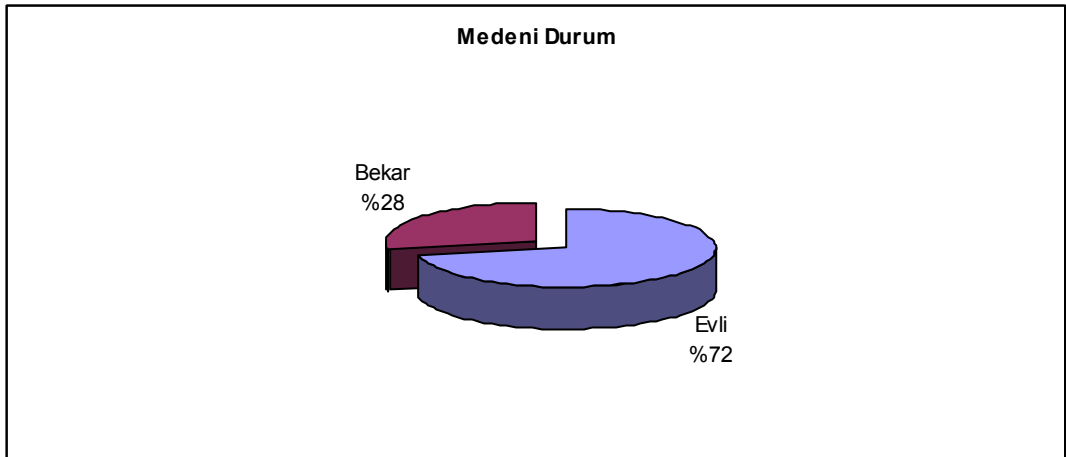
Şekil 6.1. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların cinsiyetleri.

Anket uygulaması daha sonra gösterilecek karşılaştırmalı değerlendirme için yapılabilirliği için farklı yaş gruplarına göre yapıldı. Görüşülen kişilerin yaş dağılımı Şekil 6.2'de verilmiştir. Örnek kütlelerin %23'ü 15-25 yaş aralığında, %34'ü 26-35 yaş aralığında, %23'ü 36-45 yaş aralığında ve %20'i 46 ve üstü yaş aralığındadır.

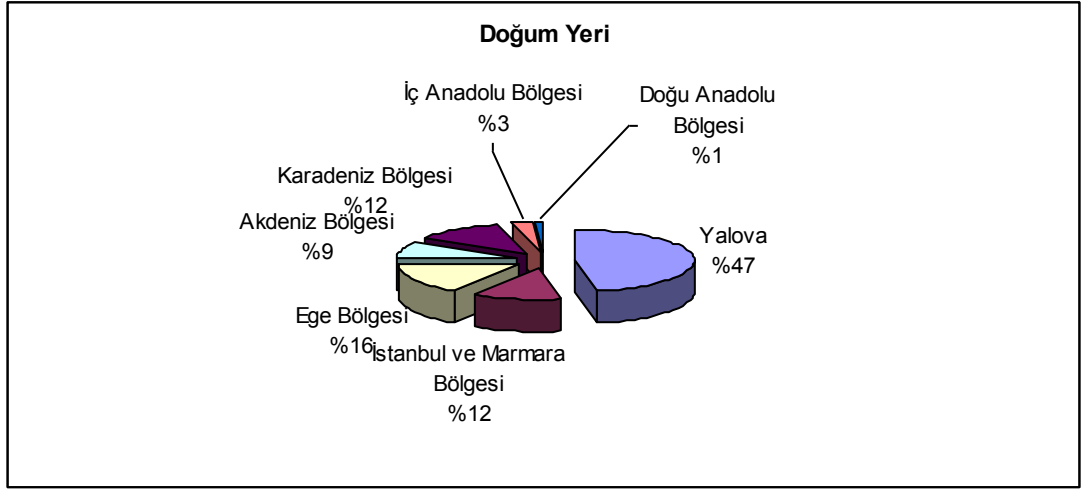
Şekil 6.2 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların yaş grupları.

Görüşülen park ziyaretçilerin %28'i bekar, %72'i evli idi. Görüşülen kişilerin medeni durumları Şekil 6.3'te verilmiştir.

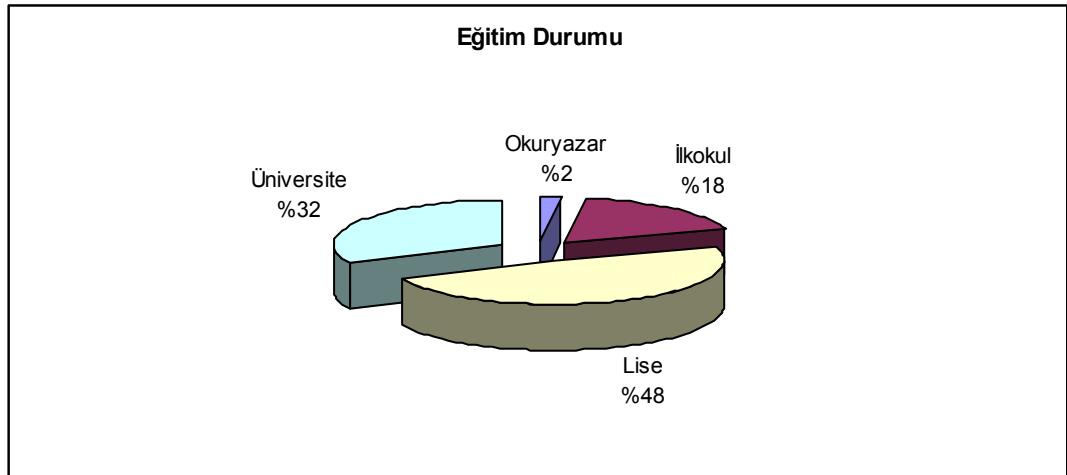
Şekil 6.3 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların medeni durumları.

Görüşülen kişilerin doğum yerleri (bölgesel olarak) Şekil 6.4'te verilmiştir. Görüldüğü gibi 100 kişinin 47'si Yalova'da, 16'sı Ege Bölgesi'nde, 12'si İstanbul ve Marmara Bölgesi'nde, 12'si Karadeniz Bölgesi'nde, 9'u Akdeniz Bölgesi'nde, 3'ü İç Anadolu Bölgesi'nde, 1'i Doğu Anadolu Bölgesinde doğmuştur.

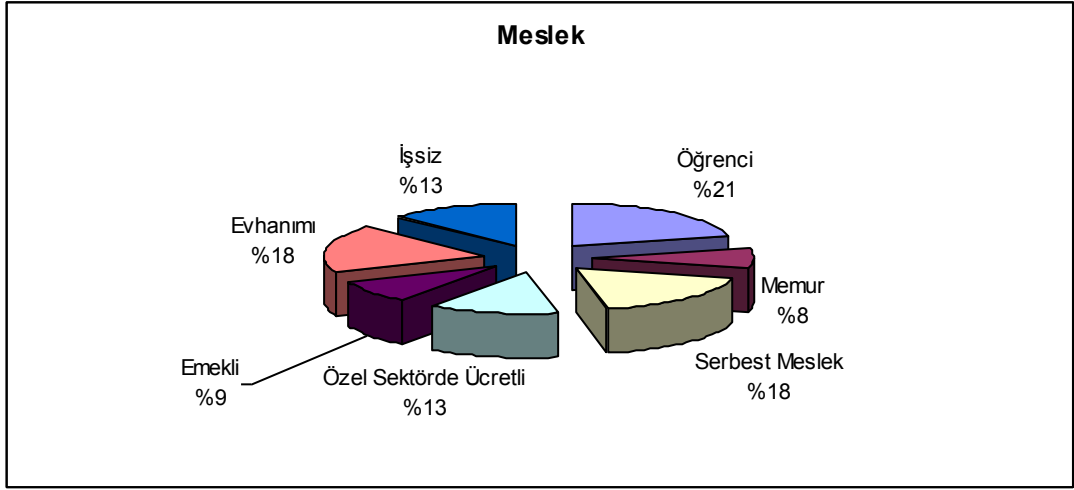
Şekil 6.4. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların doğum yerleri.

Eğitim durumlarına baktığımızda %48'i lise mezunu, %2'si üniversite mezunu, %18'i ilkokul mezunu ve %2'si okur-yazardır (Şekil 6.5). Burada alandaki kullanıcıların eğitim durumlarının orta ve yüksek olduğunu göstermektedir.

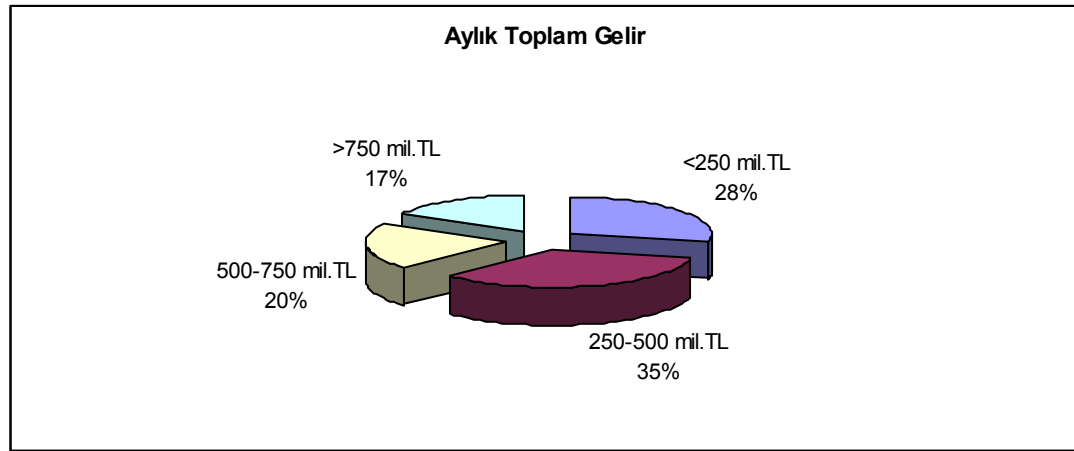
Şekil 6.5. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların eğitim durumları.

Kullanıcıların meslek grupları ise, %21'i öğrenci, %48'i ev hanımı, %48'i serbest meslek, %13'ü özel sektörde ücretli, %8'i memur ve %0'u emekli ve %13'ü işsizdir (Şekil 6.6). Görüldüğü gibi her meslek grubundan kullanıcının alana geldiği anlaşılmaktadır.

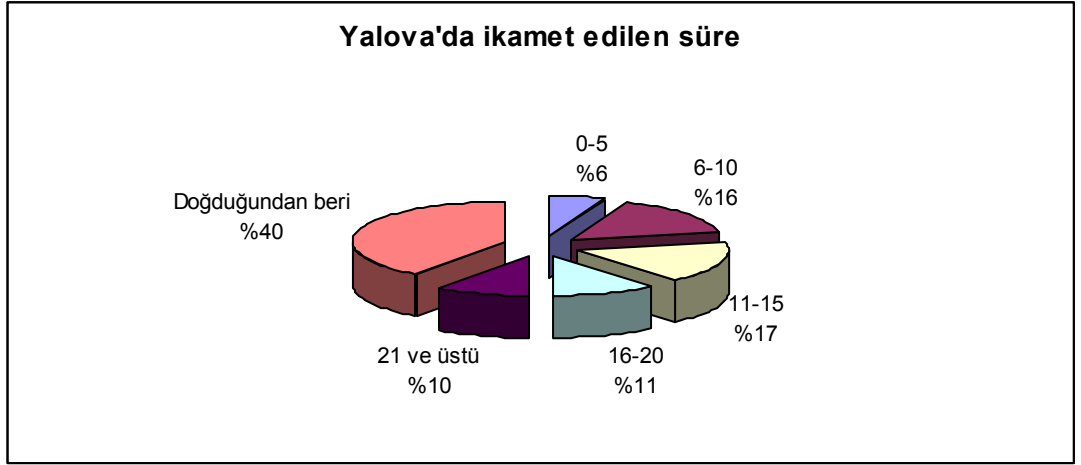
Şekil 6.6. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların meslek durumları.

Park kullanıcılarının ekonomik durumlarını saptanması amacıyla aylık gelir araştırması da yapılmıştır. Anlaşıldığı gibi görüşülen kişilerin ekonomik durumu genelde orta seviyededir. Aylık gelir dağılımları Şekil 6.7'de verilmiştir. Buradan anlaşıyor ki kullanıcıların çoğu (%35) 250-500 milyon TL gelire sahip olan orta ve düşük gelirli kesimdir.

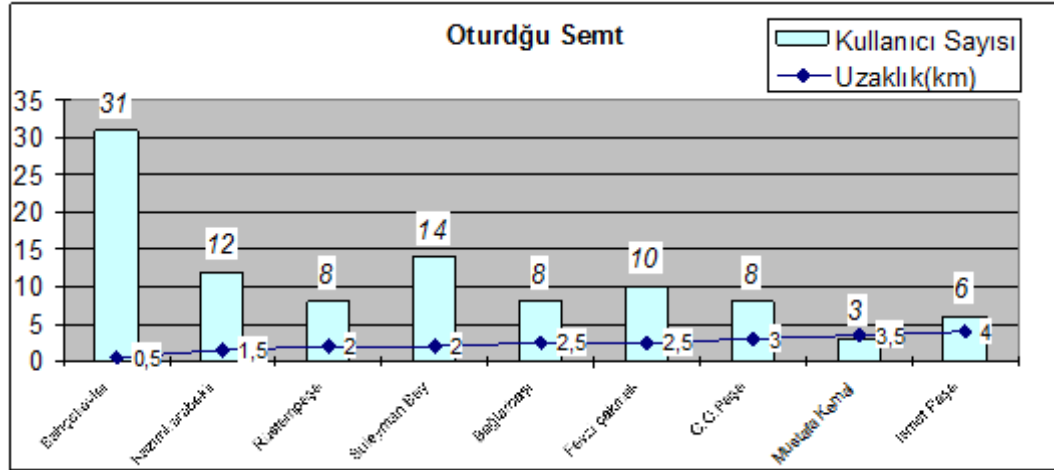
Şekil 6.7. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların gelir durumları

Görüşülen kişilerin Yalova'da ikamet süreleri Şekil 6.8'de verilmiştir. Görüldüğü gibi 100 kullanıcıda 40'ı Yalova'da doğduğundan beri oturmaktadır.

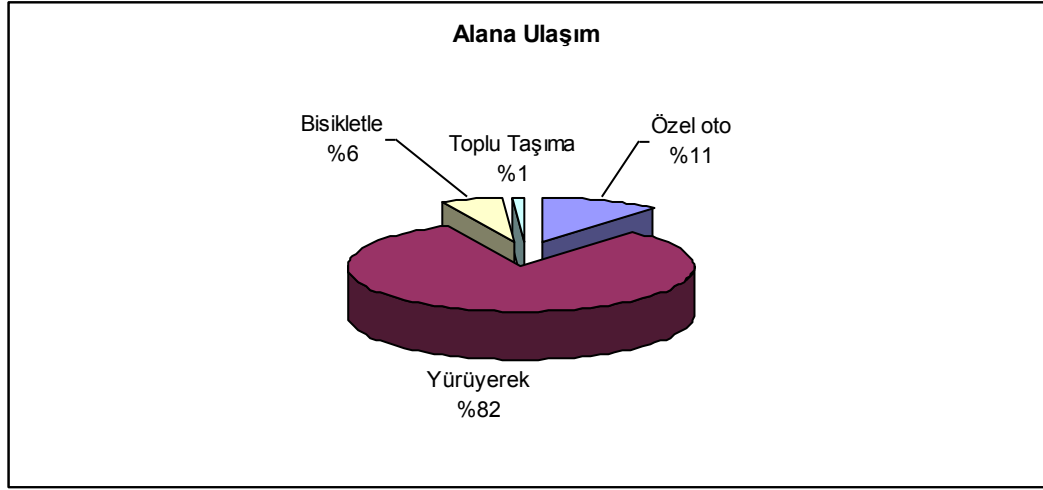
Şekil 6.8 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların Yalova'da ikamet ettikleri süre.

Parkta görüşülen bireylerini ikamet ettikleri semt sorulduğunda en çok Bahçelievler mahallesinde parka kullanıcı olarak geldiği görülmüştür. Semtlerin parka olan mesafelerini de gösterilen Şekil 6.9'da kullanıcı ikamet yeri ile park arasındaki mesafeye bağlı olarak dağılımlar gösterilmektedir. Kentin diğer semtlerden parka gelen ziyaretçi sayısında yürüyüş mesafesi artışına göre belirgin bir azalma görülmektedir.

Şekil 6.9 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların oturdukları semtler.

Görüşülen 100 kullanıcıdan 82'si yürüyerek, %11'i özel otomobile, %6'sı bisikletle ve %1'i toplu taşıma aracı ile alana ulaşmaktadır. Özel otomobille gelen 11 kişinin 10'u otomarka, 1'i ise yol üstünde araçlarını park etmiştir (Şekil 6.10 ve 6.11). Anlaşıldığı gibi şehir merkezi ile park arasında kalan bölgenin yayalaştırılmış olması, kullanıcının bu alana ağırlıklı olarak yürüyerek ulaşmasının nedenlerindenidir.

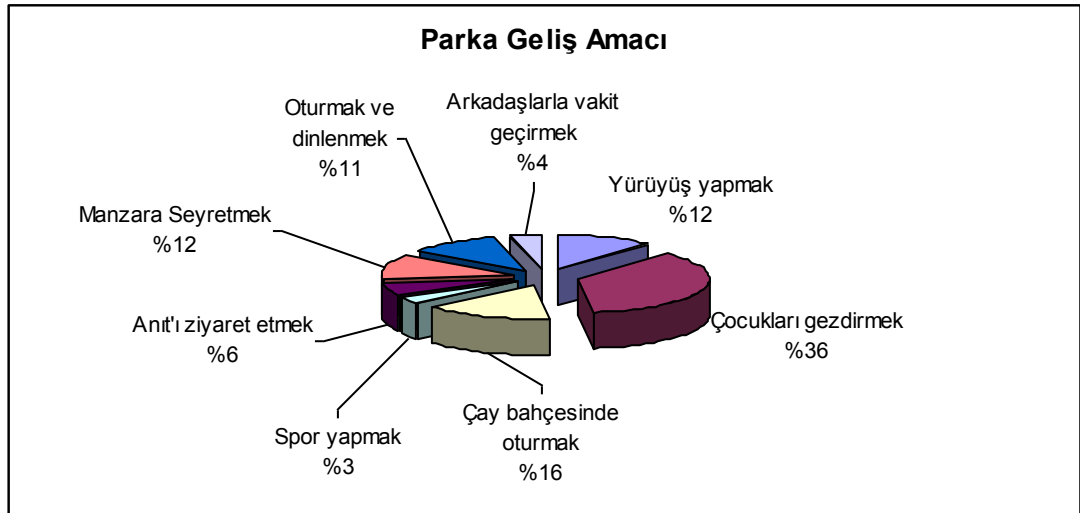

Şekil 6.10. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların alana ulaşım.

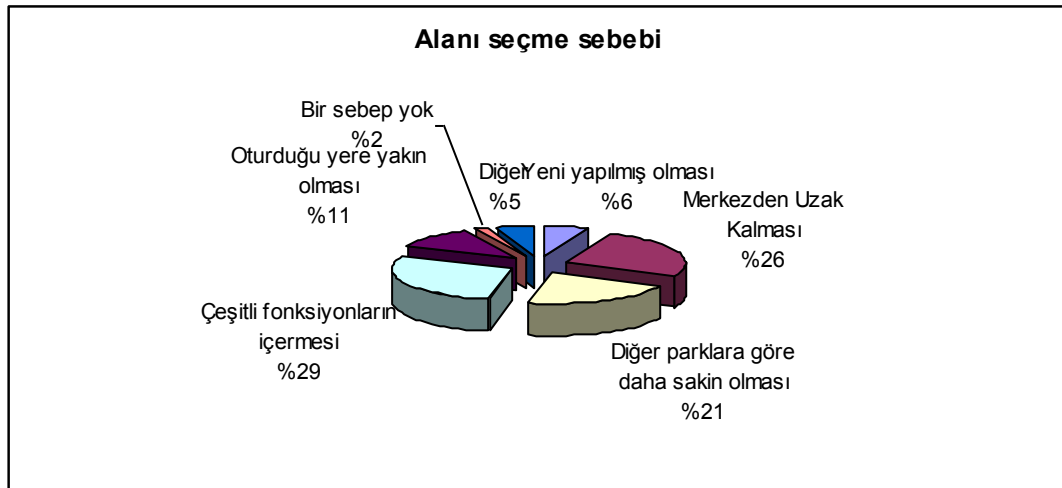
Şekil 6.11. 17 Ağustos Parkı'na özel oto ile gelen kullanıcıların araçlarını park ettikleri yer.

Alanla ilgili kullanım ve algılarına yönünden değerlendirilmesi yapmak amacıyla ziyaretçilerin parka geliş amaçlarını sorulmuştur. Bu soruya cevap veren kullanıcı yanıtları %36'sı çocukları gezdirmek, %16'sı çay bahçesinde oturmak, %12'si yürüyüş yapmak, %11'i oturmak ve dinlenmek, %12'si dinlenmek ve manzarayı seyretmek, %11'i oturmak ve dinlenmek, %6'sı Anıt'ı ziyaret etmek, %4'ü arkadaşlarla vakit geçirmek, ve %3'ü spor yapmak olarak alınmıştır (Şekil 6.12). Burada çocuk oyun alanlarının en yüksek kullanım, Yalova'daki bu konuda ciddi eksikliklerini ortaya koymaktadır. Şehir içinde ve mahalle bazında çocuk oyun alanlarının yetersiz olması, yürüyüş mesafesi ne bağlı olarak bu alana kullanıcıları yönlendirmektedir.

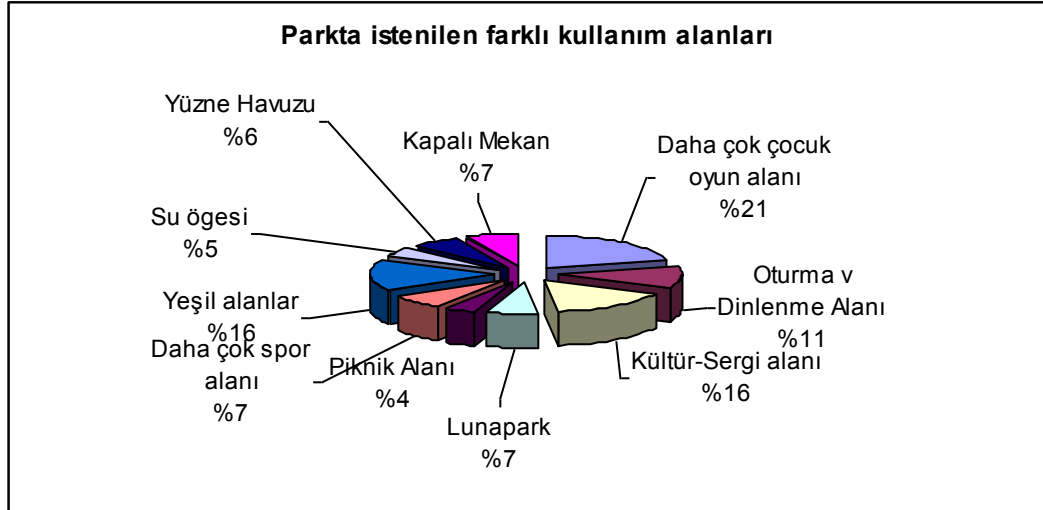
Şekil 6.12. 17 Ağustos Parkı'nın kullanıma amaçları.

Bu alanın tercih sebebini sorulduğunda kullanıcıların %26'sı parkın şehir merkezinden uzak kalması, %21'i diğer parklara göre daha sakin olması, %29'u çeşitli fonksiyonlarının içermesi, %11'i oturduğu yere yakın olması, %6'sı yeni yapılmış olması, %2'si herhangi bir sebebin bulunması ve %5'i diğer sebepleri cevaplamışlar (Şekil 6.13). Buradan anlaşılıyor ki, kent merkezinde yer alan diğer rekreatif alanları yoğun trafik ve insan gürültüsüne maruz kalmaktadır.

Şekil 6.13. 17 Ağustos Parkı'nın seçilme sebepleri

Park alanı içinde kullanıcılarının %21'i daha çok çocuk oyun alanı, %16'sı kültür ve sergi alanı, %16'sı daha fazla yeşil alan, %11'i daha fazla oturma ve dinlenme alanı, %7'si lunapark, %7'si kapalı mekan alanı, %7'si daha çok spor alanı, %6'sı yüzme havuzu, %5'i daha fazla su öğesi ve %4'ü piknik alanı mevcut fonksiyonlara ek olarak istenmektedir (Şekil 4.4).

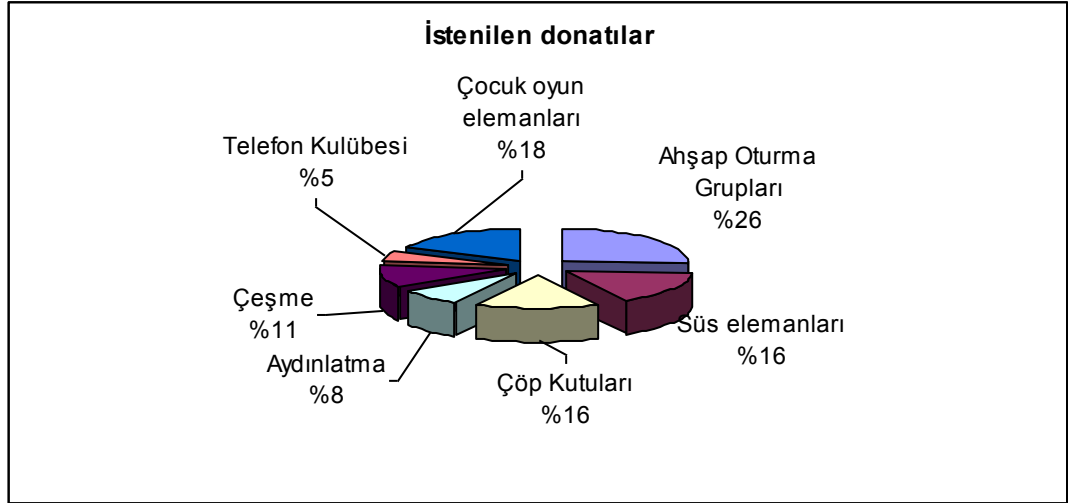

Şekil 6.14. 17 Ağustos Parkı kullanıcılarının istedikleri farklı kullanım alanları.

Alandaki şehir mobilyalarının yeterli olup olmadıkları ve hangi donatılarının yetersiz olduğu kullanıcılara sorulmuştur (Şekil 6.15). Buna göre Park'taki en çok eksikliği duyulan şehir mobilyası ahşap oturma gruplarıdır (%26). Bu da mevcutta uygulanan beton oturma gruplarının çok kullanışlı olmadığı göstermektedir. Eksik duyulan diğer donatıların dağılımı Şekil 6.16 verilmiştir.

Şekil 6.15. 17 Ağustos Parkı alanında şehir mobilyalarının durumu.

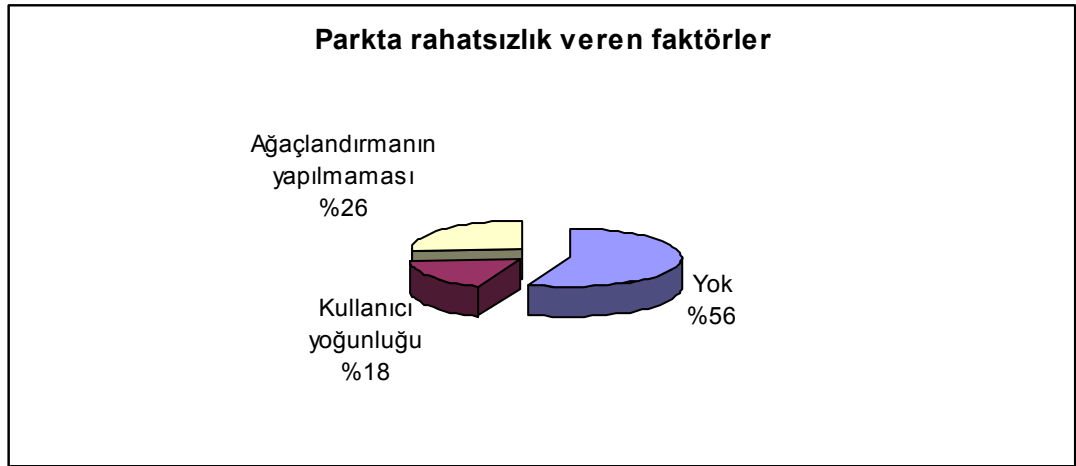
Şekil 6.16. 17 Ağustos Parkı alanında eksikliği duyulan şehir mobilyaları.

Park alanında kullanıcılara yeşil alanlarının yeterli olup olmadığını sorulduğunda 100 kişiden 65'i yeterli, 35 kişi ise yetersiz bulmuştur (Şekil 6.17).

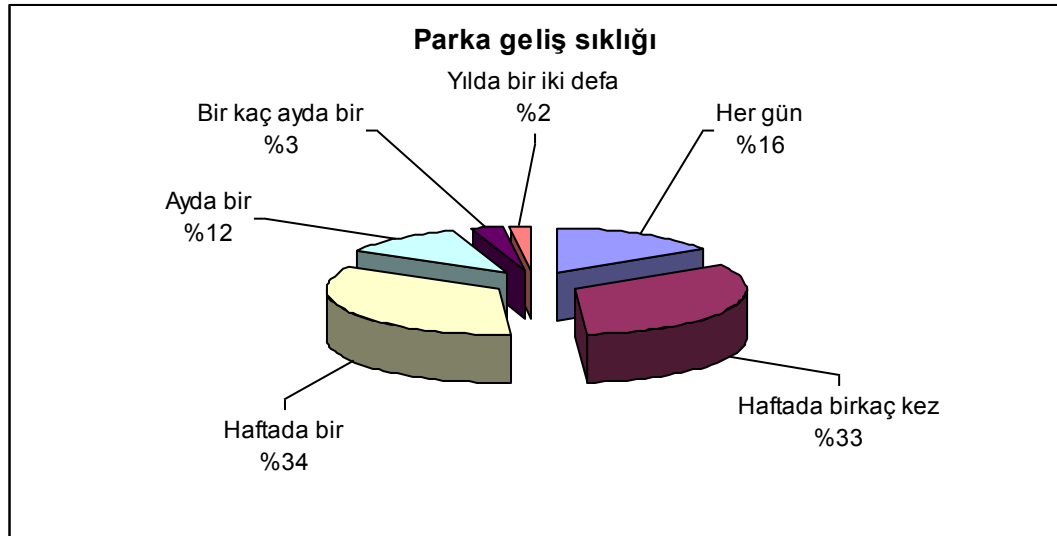
Şekil 6.17. 17 Ağustos Parkı alanında yeşil alan durumu

Alan kullanıcılarının %26'sı parkta ağaçlandırmanın yapıldığından, %18'i ise kullanıcı yoğunluğundan rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. 56 kişi de kendilerini rahatsız eden bir faktör olduğunu söylemiştir (Şekil 6.18).

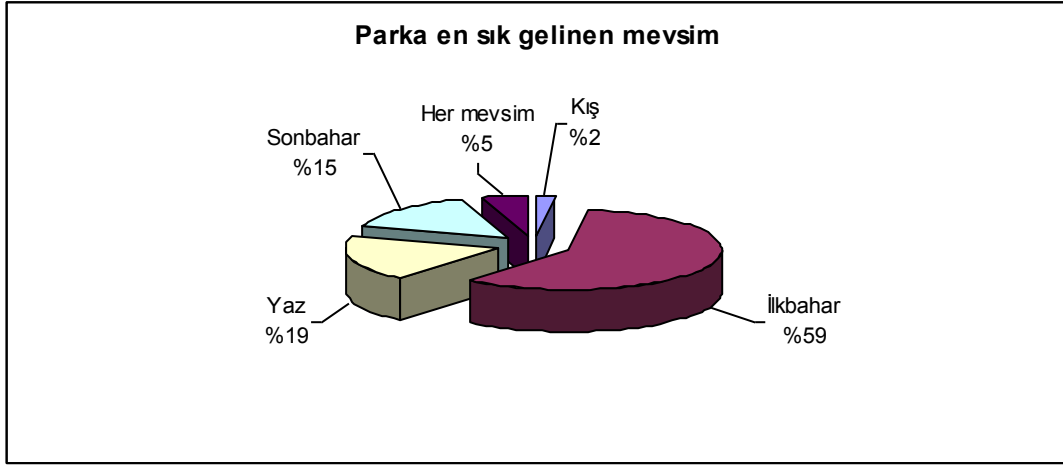

Şekil 6.18. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların rahatsız olduğu faktörler.

Parkın hangi zaman dilimlerinde daha yoğun olarak kullanıldığını saptamak için kullanıcılara “hangi mevsimde, haftanın hangi diliminde ve günün hangi saatinde” daha çok alana gelmeyi tercih ettikleri sorulmuştur. Bu cevapların diyagramı Şekil 6.19, Şekil 6.20 ve Şekil 6.21’de gösterilmiştir.

Şekil 6.19. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların parka geliş sıklığı.

Şekil 6.20. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların gelmeyi tercih ettikleri mevsim

Şekil 6.21. 17 Ağustos Parkı'nda kullanıcıların parka en sık geldiği günleri.

Bu soruları özetlemiş olursak kullanıcıların büyük kısmı haftada bir (%34) veya haftada birkaç kez (%33) alana gelmektedirler. Parka en sık gelinen mevsim ilkbahardır (%59). Haftasonu kullanıcı oranı ise %64'tür.

Park alanında yapılan anket sorularının birbirleriyle karşılaştırmalı sonuçları Ek B Tablo B1-B13 ve Şekil B1-B12'te verilmiştir.

7. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Kıyı alanlarının sahip oldukları doğal, kültürel ve mekansal değerler tarihten bugüne anlam taşımaktadırlar. Bu değerlerin korunması ve gelecekteki kuşaklara aktarılması gerekmektedir.

Kentleşme ve sanayileşme sonucunda kıyılar yoğun kullanımlara maruz kalmaktadırlar. Kentleşmenin getirdiği yoğun yapılaşma ve bunun yarattığı beton alanlar şehir içinde yer alan rekreatif amaçlı alanların azalmasına yol açmaktadır. Tarihi sürecin her döneminde öngörülen rekreasyon amaçlı kullanımın yerini iskan, sanayi, depolama, liman ve ulaşım fonksiyonları almıştır.

Kıyı kentlerimizde kıyı rekreasyon kullanım alanlarının önemi kentleşmenin getirdiği olumsuz sonuçlar içinde anlaşılmaktadır. Şehir içinde azalan açık alanların etkisiyle, kentsel rekreasyon alanlarının en önemli parçasını oluşturan kıyı bölgelerinde bu açıkları kapatmak için yeni düzenlemelere gidilmektedir.

Kıyılarda yapılan dolgu çalışmaları ekolojinin doğal dengesine zarar vermektedir. Günümüzün kıyı kentlerinde bu alanların rasyonel bir şekilde aktif ve pasif rekreasyonel amaçlara hizmet edecek şekilde planlanması ve tasarlanması kentlerimize sağladığı yarar açısından önemlidir.

Bu dolgu alanlarının kıyı doğal ortamı için ekolojik dengeye olumsuz etkileri, denizdeki canlıların besin zincirinin tahribatı, kurutma, su ortamındaki oksijen kaynağının ve miktarının azalması ve su kirliliğidir.

Dolgu tekniklerinin kullanılması, kıyı rekreasyon alanlarının yeniden yaratılması için bir yöntem

oluşturmaktadır. Fakat kıyı ekolojisi göz önünde bulundurulduğunda, yeni alan yaratılmasının yerine mevcut açık alanların korunması ve varolan değerlerin yitirilmemesi daha önemlidir.

7.1. Kıyı Dolgu Alanların Yasal Düzenlemeleri için Sonuç ve Öneriler

Kıyı alanları ile ilgili çok fazla kanun ve mevzuatların bulunması ve bunların çeşitli kuruluşlar tarafından yürütülmesi, konuya bütüncül yaklaşım engellemektedir. Bu kurum ve kuruluşların arasındaki koordinasyon eksikliği, amacın doğruluğuna rağmen sonuçta karışıklıkların çıkmasına sebep olmaktadır. Bu yasaların belli bir standart geliştirmekte yetersiz kalması, sonucu olumsuz yönde etkilendiği aşikardır.

Kıyı planlama ve imar konularındaki yetkilerin çeşitli bakanlık ve merkezi hükümet kuruluşları ile il ve ilçe belediye düzeyindeki kuruluşlar arasında dağılmış olması kıyı alanları yönetimi için büyük bir engel teşkil etmektedir.

Mevzuatlarda, kıyıların korunması kapsamında özellikle kıyıların doldurularak kıyısız alan kazanılması konusunda belirsizlikler bulunmaktadır. Yürürlükte olan 3830 sayılı Kıyı Kanununda “toplum yararı” gerektiği hallerde uygulama imar planı kararı ile dolgu yapımına izin verilmektedir. Ancak dolgu işleminin hangi özellikte kıyı bölgelerinde, hangi durumlarda yapılabileceği ile ilgili hükümler bulunmamaktadır. Kıyı Kanunu’nun dolgu alanları ile ilgili bölümünde kıyıların korunmasına yönelik olarak “dolgu planının hazırlanması, incelenmesi ve dolgu işleminin gerçekleşmesi aşamasında ekolojik dengenin korunmasının esas olacağı” belirtilmiş ancak hangi kurumların bunu hangi araçlarla ve nasıl denetleyeceği konusuna açıklık getirilmemiştir.

Taşıma kapasitesi bakımından kıyı dolgu alanlarında bir uygulama yapılabilmesi için yeterli mühendislik araştırmalarının yapılması gerekmektedir. Fakat kanunda bu mühendislik araştırması ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır.

Kıyı alanlarından farklı olarak dolgu alanları üzerinde yol, otopark, teknik ve sosyal altyapı oluşumlarının yapılabilmesi kanunun diğer önemli maddelerindendir. Burada maddi yükümlülükler altına girerek yaratılmış olan dolgu alan düzenlemelerinin, çevrenin sosyo-kültürel yapısına ve ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte “doğru planlanmış” olması şarttır.

Nitelikli kıyı düzenlemeleri yaratabilmek için Kıyı Kanunundaki açıklamaların ve kıyı alanları ile ilgili yetki açıklamalarının ve çakışmalarının giderilmesi gerekmektedir.

7.2. Yalova Kıyı Rekreasyon Alanı için Sonuç ve Öneriler

Tez kapsamında yapılan incelemede Yalova kıyı kentinin mevcut rekreasyon alanının yetersiz olduğu saptanmıştır. Revizyon İmar planına göre 2002 yılında uygulanan toplam 248.100 m² yeşil alana ve 2000 yılı nüfus sayımlarına göre 69.568 nüfusa sahip olan Yalova’da, kişi başına düşen yeşil alan miktarı 3.56 m²’dir. Bu alan, İmar Kanunu ve Mvzuatı’na göre kişi başına 10.0 m² yeşil alan standardını karşılamamaktadır.

Rekreasyon aktiviteleri için kent içinde mülkiyet problemleri nedeniyle yeterli alan bulunmamaktadır. Bu nedenle deprem sonrası yapılan revizyon imar planında kat sayısı ve yoğunlukların azaltılması ve dolgu alanlarının tamamen rekreasyon kullanımına açılmasıyla kişi başına düşen aktif yeşil alanın 10 m²’ye çıkarılması hedeflenmektedir.

Yoğun kentleşme, Yalova’daki rekreasyon alanlarının kıyı bandında yer almasına neden olmuştur. Kıyıda yer alan park alanların toplam Yalova park alanlarına oranı %5.5

olarak saptanmıştır. Dolgu alan yapım tekniklerinden yararlanarak kazanılmış olan yeşil alan miktarı 110.000 m²'dir. Yalova'da kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının 3.56 m² olduğu düşünülürse 1.58 m²'lik miktarı ile dolgu alanların, Yalova yeşil alan sistemi içindeki önemi anlaşılabacaktır.

Kıyı alanında rekreasyon amaçlı dolgu alanlarının yapılması Yalova yeşil alan miktarında önemli derecede artış sağlamıştır. Kent içinde boş arsaların bulunmaması, bu yöntemle kazanılan arazinin rekreatif amaçla kullanılmasını zorunlu kılmaktadır.

Maliyet açısından Bayındırlık Bakanlığı birim fiyat ve ihale teklif fiyat analizlerini yaptığımızda, kıyı dolgu alanları Türkiye'de ortalama 2.50-4.00 ABD Doları/m² birim fiyatıyla yapılmaktadırlar. Yalova Merkez'de emlak fiyatlarının Haziran 2002 itibarıyla 150-300 ABD Doları/m² olduğu tespit edilmiştir. Bu rakamlardan da görülebileceği gibi rekreatif amaçla yapılan kamulaştırma ve yıkım yerel idare tarafından maddi problemler ve prosedür zorluklarından dolayı yapılamamaktadır. Bu durumda yeni kentsel rekreasyon alanı yaratılmasında dolgu yapım teknikleri daha uygun olmaktadır.

Yalova kıyı dolgu alanında rekreatif amaçlara hizmet etmeyen ve fonksiyon-yer seçimi ilkesine uymayan faaliyetler kıyı yeşil alan sürekliliğini bozmaktadırlar. Otobüs terminali, otoparklar, minibüs terminali ve petrol istasyonu gibi tesislerin burada yer alması planlama açısından olumsuzdur.

Ekolojik olarak zararlı olan bu tür tesislerin kıyıları işgal etmesi kıyı silueti, estetiği ve sürekliliği, ayrıca yarattıkları hava ve su kirliliği açısından sahil bandı üzerinde negatif etki göstermektedir. Kıyı alanı rekreasyon sürekliliği için bu fonksiyonların, başka alanlara taşınması önerilmektedir.

Yalova kentsel kıyı alanında çeşitli kamu kuruluşlarının yapı ve tesislerinin en değerli kıyısal alanlarda yer almasında bir sakınca görülmemiştir. Halka açık olması gereken kıyılarda kurulan bu tesislerin çoğu tel örgüler, perdeler ve duvarlar ile genel kullanıma kapatılmışlardır.

Kentleşmenin bir sonucu olan kıyı dolgu alanları, ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Burada talep doğrultusunda oluşturulan rekreasyon alanları, sahil alanında mikroklimayı olumlu değiştirmekte, kıyı peyzajı oluşturarak kıyı kimliği açısından bütünlük yaratmakta ve biçimsel olarak kıyı plastiğini bozmayacak şekilde planlandığında kullanım verimliliğini arttırmaktadır.

Bu nedenle kıyı dolgu alanlardaki peyzaj planlama, kentlinin boş vakitlerini geçirebileceği sakin, ve dinlenme olanağı bulabileceği mekanlar şeklinde yapılmalıdır. Bu planlamada hedef, doğayla insanın uyum içinde olduğu kültür peyzajının korunması ve düzenlenmesidir.

Sonuç olarak, Yalova kıyı mekanı geniş halk kitlelerin kullanımına açılacak şekilde düzenlenmelidir. Mevcut ve yeni yapılacak dolgu alanları bu düzenlemelere kaynak oluşturacak niteliktedir. Yalova kıyılarını herkesin kullanabileceği, ilgi çekici bir alan haline getirmek yalnızca bu dolgu alanı üzerinde olanaklıdır. Bu nedenle dolgu, fonksiyonel bir şekilde planlanarak, bir çok eylem hizmet veren kentsel yeşil alan niteliğinde değerlendirilmelidir.

7.3. Yalova 17 Ağustos Park Alanı için Sonuç ve Öneriler

1999'da yaşanan deprem felaketinden sonra, deniz kıyısı Merkez İlçenin batı sınırında deprem molozları ile doldurulmuş, ve daha sonra bu alanın “dolgu alanı” ilan edilmesiyle bu alanda tezin araştırma konusu olan 17

Ağustos Kıyı Parkı yapılmıştır. Toplam 65.000 m² alan kapsayan park, Yalova'daki yeşil alan miktarını 183.100 m²'den 248.100 m²'ye yükselterek %5.5'lik artışı sağlamıştır. Kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı ise 2.34 m²'den 3.56 m²'ye çıkmıştır.

Bu alanda yapılan dolgu yürürlükte olan 3621 sayılı Kıyı Kanununa ve Uygulama Yönetmeliği'ne aykırıdır. Belediye ve Valilik, denize ve deniz kıyısına boşaltılan deprem molozlarının tekrar geri ve başka bölgeye taşınmasının hem ekonomik hem de teknolojik açıdan inkansız ve zor olduğunu belirterek İmar Planı revizyonu ile dolgu alanını park olarak ilan etmiştir.

Park alanının şehir merkezine ve kentsel konut alanlarına erişim açısından 0.5-3.0 km uzaklıkta olmasına rağmen, içerdikleri fonksiyonlar itibarıyla tüm Yalova'ya hizmet ettiği ve çekim noktası durumuna geldiği tespit edilmiştir.

Uygulamadan sonra parkla MİA arasında yer alan bölgenin yayalaştırılması, kentsel yeşil alan sistem sürekliliği ve kıyı rekreasyon alanı sürekliliği açısından kullanıcı potansiyelini arttırmıştır. Yayalaştırmadan sonra bu alan yaya çekim noktası durumuna gelmiş ve aks üzerinde perakende ticaret, kafe, büfe, müzik market, lokanta, restoran gibi hizmet ve servis faaliyetleri gelişmeye başlamıştır. Bu gelişme bu alanın kullanıcı sayısında önemli derecede artış sağlamıştır.

Depremellik açısından parkın inşaatı sırasında dolgu ve zemin emiyeti testlerinin, sondaj çalışmalarının ve sıkılaştırma yöntemlerinin yönetmeliklere uygun yapılip yapılmadığı bilinmemektedir. Bu durum olası deprem açısından ileride bu alanın tahrip olmasına ve hatta kaybına yol açabilmektedir.

Anıtsal niteliğini taşıyan parkta, mekansal dağılım açısından bir çok fonksiyonların bir arada bulundurulması ve aynı zamanda fonksiyon kargaşasına rastlanmaktadır.

Park; içerdığı işlevler açısından kent parkından çok semt parkı sınıflamasına daha uygundur. Barındırdığı fonksiyonlar arasında dinlenme alanları (14.250 m², %22), çocuk oyun alanları (10.150 m², %16), tesis ve işletmeler (10.000 m², %15), spor alanları (8.520 m², %13), Anıt alanı (7.000 m², %11), kültürel faaliyet alanı (3.000 m², %5), ve pasif yeşil alanlar (12.080 m², %18) yer almaktadırlar. Lineer bir yapıya sahip parkta bu fonksiyonların altı alt bölgede toplandıkları tespit edilmiştir.

Parktaki spor alanlarının yer seçiminin merkezi yerde yapılması tasarım ve planlama açısından uygun olmamasına rağmen, Yalova'ya getirdikleri yeni spor faaliyetleri olumlu karşılanmaktadır. Burada uygulanan tenis kortu ve kaykay pisti Yalova için tek örnektir.

Rekreatif amaçla yapılan dolgu alanında kullanıcı potansiyelleri, istekleri, olumlu ve olumsuz etkileşimleri, gereksinim ve farklı taleplerini, alandaki yeşil doku, donatı uygunluğu ve kullanım yoğunluklarını tespit etmek amacıyla anket yoluyla değerlendirme yapılmıştır. Farklı yaş grubu, meslek grubu ve eğitim durumlarına göre istek ve ihtiyaçlar belirlenmiştir.

Yapılan anket çalışmasına göre parkın etki alanının tüm kenti kapsadığını ve farklı kullanıcı kitlesine hizmet ettiğini görülmüştür. Park, bulunduğu Bahçelievler semtinden en çok kullanıcı kitlesine sahiptir. Parka yürüyüş mesafesinin artması, uzak semtlerden gelen kullanıcı sayısında belirgin bir azalma yaratmamaktadır.

Anket yapılan kişilerin başlıca parkın tercih etme sebepleri ve geliş amaçları parkın bir kıyı mekanı olması, çocukları gezdirmek, çay bahçesinde oturmak, yürüyüş yapmak, manzara seyretmek, Anıt'ı ziyaret etmek ve dinlenmek, arkadaşlarla vakit geçirmek ve spor yapmaktır. Burada çocuk oyun alanlarının kullanımının yoğun olması, Yalova'da bu konuda ciddi eksiklikler olduğunu ortaya koymaktadır. Şehir içinde ve mahalle

bazında çocuk oyun alanlarının yetersiz olması, yürüyüş mesafesine bağlı kalmadan bu alana kullanıcıları yönlendirmektedir. Ziyaretçiler arasında yoğun bir şekilde ailelerin bulunması ve alana çocuklarını gezdirmek amacıyla gelmelerinden dolayı oyun alanları ve oyun elemanları geliştirilmelidir.

Kullanıcıların park alanını başlıca seçme sebepleri, çeşitli fonksiyon ve donatıları aynı mekanda bulundurması, şehir merkezinden uzak kalması ve diğer parklara göre çevre gürültüsü açısından daha sakin olmasıdır. Buradan, kent merkezinde yer alan diğer rekreatif alanların yoğun trafik ve insan gürültüsüne maruz kaldığı anlaşılmaktadır.

Park çevresinin ve şehir merkezine olan bağlantı yolunun yayalaştırılmış olması bu alanın gürültü ve hava kirliliğini azaltmaktadır. Bu nedenle de parka gelen ziyaretçilerin büyük bir kısmı alana yürüyerek ulaşmaktadırlar. Kullanıcılar ayrıca bu yaya aksı üzerinde bulunan çeşitli dinlenme ve oyun alanlarını, sahilde yer alan çay bahçelerini ve kafeleri kullanmaktadırlar.

Park alanı içinde kullanıcıların istedikleri farklı ve ek fonksiyonlar, önem sırasına göre, daha çok çocuk oyun alanı, kültür ve sergi alanı, daha fazla yeşil alan, daha fazla oturma ve dinlenme alanı, lunapark, kapalı mekan alanı, daha çok spor alanı, yüzme havuzu, daha fazla su öğesi ve piknik alanıdır.

Donatılar açısından, her ne kadar oturma ve dinlenme alanları yeterli gözüксе bile, ilkbahar ve yaz aylarında, özellikle hafta sonu ve bayram tatillerinde yetersiz kalmaktadır. Ayrıca oturma grupları için uygulanan malzeme seçimi parka gelen ziyaretçi tarafından benimsenmemektedir. Mevcutta dairesel beton oturma banklarının yerine ahşap oturma gruplarının kullanılması, çocuk oyun alanları donatılarının arttırılması, yeşil alanlar içerisine süs elemanlarının yerleştirilmesi, çöp

kutularının, çeşme ve aydınlatma elemanlarının arttırılması sağlanmalıdır.

Planlama sürecinde kullanılacak tüm canlı ve cansız materyalin titizlikle seçilmesi gerekmektedir. Kıyı bölgelerinde, rüzgar, nem ve tuzlu su gibi etkilere uygun olan donatı elemanlarının seçilmesi gerekmektedir.

Donatıların neler olduğuna karar verme aşamasında yerel kullanıcı isteklerinin yanında rekreasyon amacıyla dışarıdan gelenlerin talepleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Anket sonuçlarına göre, park kullanıcıları yeşil alan miktarını yeterli bulmalarına rağmen, bu alan içinde yapılan bitki plantasyonun yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu alanlarda boylu ve gölge ağaçlarının plantasyonu beklentiler arasındadır.

Parkta yapılacak ağaçlandırmada dolgu toprak özelliklerine, tabandaki tuzluluk oranına ve kıyının mikroklimasına uygun bitkisel elemanların kullanımına önem verilmelidir. Bitkisel uygulamalarda gölge sağlayan ağaçların kullanılması ve gölge mekanlarının oluşturulması sağlanmalıdır.

Çocuklar dışında büyüklerin de kullanabilecekleri ve eğlenme amacıyla gelen tüm ziyaretçilerin de beklentilerini karşılayabilecek bir küçük lunapark yapılabilir. Fakat bu lunapark ve bazı kullanıcıların, özellikle genç yaş grubuna ait ziyaretçilerin, alanda kapalı disko barın yapılması doğrultusunda istekleri anıtsal singe taşıyan parka uygun olmayabilir.

KAYNAKLAR

- [1] **Alkay, E.**, 1995. Kentsel peyzaj ögesi olarak kıyı mekanı ve Bandırna üzerinde bir inceleme, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [2] **Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi**, 1989. Cilt 13, Ana Yayıncılık A.Ş., 1989, s.283-284
- [3] **Doğan, E. ve Erginöz, M.A.**, 1997. Türkiye’de kıyı alanlarının yönetimi ve yapılaşması. Arion yayınevi. İstanbul
- [4] **Karabey, H.**, 1978. Kıyı mekanının tanımı. Üskel kıyı mekanının düzenlenmesi için bir yöntem önerisi, MSÜ
- [5] **Eke, E.**, 1995. Kıyı mevzuatının gelişimi ve planlama. T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Yayın No 77. Ankara
- [6] **Gölöksüz, Y.**, 1976. Kıyılarının toplum yararına kullanılması üzerine düşünceler, Mimarlık dergisi, 2, s.12
- [7] **Öksüz, K.**, 2000. Kent ve peyzaj planlaması çerçevesinde kıyı dolgu düzenlemelerinin incelenmesi: Mentepe-Samatya dolgu alanları sahil parklarının peyzaj planlama açısından irdelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [8] **Yalçın, A.**, 1982. T.C. 1982 Anayasası, İnkılap Kanunları, Bayrak Kanunu, Geçit Kitabevi. İstanbul.
- [9] **Ay, B.**, 1996. Kıyı alanları ile ilgili mevzuat, kıyı kentlerinin sorunları, ve kıyı planlamasına ışık tutacak ilkelerin saptanması, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [10] **Güven, P.**, 2000. İzmir kentinde rekreasyon amaçla yapılan kıyı dolgu alanlarının peyzaj planlama açısından irdelenmesi; İzmir İncirlialtı Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [11] **Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği**, 1996, T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Yayın No 56, Ankara, s. 3-4, 33

- [12] **Sesli, S ve Akyol, N**, 2002. Türkiye’de kıyı alanları konusunda geçmişten günümüze ulusal mevzuat. Harita Genel Müdürlüğü Web Sitesi.
- [13] **2972 Sayılı Çevre Kanunu**, 18132 sayılı T.C. Resmi Gazete.
- [14] **Durukan, M**, 1997. Kıyı Alanları konusunda ulusal mevzuat ve idari yapı, *Türkiye’nin Kıyı ve Deniz Alanları 1. Ulusal Konferansı*, Ankara, 24-27 Haziran, s. 59-68.
- [15] **2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu**, 16.3.1982-17635 sayılı T.C. Resmi Gazete.
- [16] **Arazi Kullanım ve Kıyı Alanları Yönetimi Çalışma Grubu Raporu**, 1995. Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı. Ankara
- [17] **Turan, B**, 2001. Kıyı Yönetimi, Bilişsel Yazı. <http://kent.fisek.com.tr>
- [18] **Viğnioğlu, N**, 1983. Kıyı kullanımının düzen altına alınması ve yasal gelişmeler, *Ükesel Kıyıların Korunması Planlanması Düzenlenmesi Kolokyumı, Türkiye 7. Dünya Şehircilik Gün Kutlamaları*, 6-8 Aralık, s. 59-60, 84-87
- [19] **Klaassen, L M**, 1993. Cities on Water: Some Economic and Geographical Reflections, *Waterfronts, a New Frontier for Cities on Water*, edited by *Rnio Bruttonesso*, Venice. pp 21-23
- [20] **Yıldız, A C**, 1980. Kıyı kentlerinin temel sorunları, *Kuşadası Doğal K Rekreasyon ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi Bildirisi*.
- [21] **Korça, P.**, 1989. Kıyı alanlarında turizm planlamasına yönelik bir araştırma, *Doktora Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [22] **Ongan S E**, 1997. Arazi kullanım ve kıyı alanların yönetimi, T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, 1. Ulusal Çevre Eylem Planı, Ankara, ss 36-57
- [23] **Kaplan, A**, 1995. Doğal ve kültürel değerlerce zengin kıyı mekanlarına yönelik peyzaj planlama yöntemi ni n Foça örneğinde ortaya konulması üzerinde araştırmalar, *Doktora Tezi*, E.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- [24] **Gülez, S.**, 1997. Kıysal alanların koruma kullanma yönünden bütüncül planlanması, *Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları 1. Ulusal Konferansı*, Ankara, 24-27 Haziran, s. 85-90.
- [25] **Yücel, Z.Y. ve Gaziöğlu, C. ve Kaya Ş. vd.** 1998. Tekirdağ-Şarköy arasında kıyı kullanımı ve turizm faaliyetleri, *Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları 2. Ulusal Konferansı*, Ankara, 22-25 Eylül, s. ??-??.
- [26] **Özhan, E.**, 1996. Coastal zone management in Turkey, *Ocean and Coastal management*, **30**, 29-33.
- [27] **Gülez, S.**, 1996. A new Approach to the environmental planning of coastal lands in Turkey, *24th IAHS World housing congress proceedings*, Ankara, Turkey May 27-31.
- [28] **Akdoğan, M.**, 2000. Kıyı Bölgesi Kullanımı ve Yönetimi, İzmir Mimarlar Odası Web Sitesi. www.izmirmod.gov.tr.
- [29] **Kuntalp, E.**, 1976. Kıyıların Hukuksal Düzeni, Kıyıların Toplum Yararına Kullanılması Sempozyumu, Antalya, 20-21 Eylül.
- [30] **Alter, S.**, 1984. Peyzaj Planlama Açısından İstanbul Kıyı Bandında Dolgu Alanlarının Rekreatif Kullanışları Üzerine bir Araştırma, *Doktora Tezi*, E.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- [31] **Kapdaşlı, S.**, 1992. Kıyı Mühendisliği, İ.T.Ü. Yayınları No: 1504, İnşaat Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- [32] **Thomas, R. and Hall, B.**, 1992. Sea wall Design, Butterworth Heinmann Ltd, Linacre House, Oxford, U.K.
- [33] **Denisov, M.F.**, 1982. Waterfronts. Handbook for Architects and Planners. Stroyizdat, Moscow Russia.
- [34] **Türer, S.A.**, 1999. İstanbul Kenti Sahil Dolgu Alanlarının Peyzaj Planlaması Açısından Değerlendirilmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [35] **Ürgeç, S.**, 1990. Genel Plantasyon ve Ağaçlandırma Tekniği, İ.Ü. Orman Fakültesi, İstanbul, s. 486.
- [36] **Yurdağül, İ.**, 2001. İşte Yalova. Ankara.

- [37] **Yalova Kongresi Komisyon Raporları**, 1998. *Yalova Kongresi*, Yalova Valiliği, 8-14 Mayıs, ss 3-6
- [38] **Yalova Kongresi Sonuç Raporları**, 1998. *Yalova Kongresi*, Yalova Valiliği, 8-14 Mayıs, ss 18-19
- [39] **Yalova ve Çevresinin Arazi Kullanım Potansiyeli ve 17 Ağustos 1999 Depremi Sonrasında Oası Yerleşme Alanları**, 2000. Maden Teknik ve Arama Genel Müdürlüğü, Ankara, ss. 22-32
- [40] **Yalova İli**, 2000. İngiliz Devlet Deprem Konsorsiyumu Raporu ss 2.2-2.6, 2.25-2.26,
- [41] **Taner, N**, 1994. Tüm ilçeleriyle ilimiz Yalova, Ortipa Yayıncılık Yalova
- [42] **Yalova (Merkez) İmar Planı Açıklama Raporu**, 2001. Yalova Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü Yalova, ss 2-7.
- [43] **Kuleli T**, 2002 Yalova Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Kişisel görüş me
- [44] **Doğan A**, 2002. İmar Planlama Ltd Şti., Bahçelievler. İstanbul, Kişisel görüş me

EK A

KENTSEL KİMYİ DOLGU ALANLARI KULLANIMI ÇERÇEVESİNDE YALOVA 17 AĞUSTOS KİMYİ PARKININ PEYZAJ PLANLAMA VE TASARI MAÇISINDAN İRDELENMESİ PARK ALANINDA UYGULANAN ANKET ÖRNEĞİ

1. Cinsiyet
☐ Erkek ☐ Kadın
2. Yaş
☐ 15-25 ☐ 26-35 ☐ 36-45 ☐ 46 ve üstü
3. Medeni Durum
☐ Bekar ☐ Evli
4. Doğum Yeri.....
5. Eğitim Durumu
☐ Okuryazar ☐ İlkokul ☐ Lise ☐ Üniversite
6. Meslek
☐ Öğrenci ☐ Memur ☐ Serbest Meslek ☐ Özel Sektörde Ücretli
☐ Emekli ☐ Ev hanımı ☐ İşsiz ☐ Diğer
7. Gelir Düzeyi
☐ < 250 Milyon TL ☐ 250-500 Milyon TL ☐ 500-750 Milyon TL
☐ > 750 Milyon TL
8. Kaç yıldır Yalova'da oturuyorsunuz?
☐ 0-5 Yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl
☐ 16-20 Yıl ☐ 21 ve üstü ☐ Doğduğundan beri
9. Oturduğunuz Semt.....
10. Park alanına nasıl ulaşıyorsunuz
☐ Özel oto ☐ Yürüyerek ☐ Bisikletle ☐ Toplu Taşıma ☐ Diğer
11. Özel oto ile geliyorsanız nereye park ediyorsunuz?
☐ Otopark ☐ Yol üstü ☐ Diğer
12. Bu alan gelişmesini
☐ Yürüyüş yapmak ☐ Çocukları gezdirmek ☐ Çay bahçesinde oturmak
☐ Spor yapmak ☐ Anıt'ı ziyaret etmek ☐ Manzara seyretmek
☐ Oturmak ve dinlenmek ☐ Diğer.....

13. Bu Park ın terci h nedeni niz

- ☐ Yeni yapılmış ol ması ☐ Şehir Merkezi nden Uzak Ol ması
☐ Deprem Anıtı'nı ziyaret et mesi ☐ Diğer parklara göre daha sakin ol ması
☐ Çeşitli fonksiyonların bulun ması ☐ Diğer.....

14. Park ta yer al ması nı istedi ği niz farklı kullanı mal anları var mı?

Açıklayınız.....

15. Park taki Şehir Mobilyaları Yet erli mi?

- ☐ Yet erli . ☐ Yet ersiz

16. Yet ersizse hangileri nin ol ması nı ister di niz (Açıklayınız).....

17. Park taki yeşil alanı yet erli buluyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır

18. Park ta sizi rahatsız eden faktörler var mı

Varsa nelerdir? (Açıklayınız).....

19. Park a ne sıklıkla geli yorsunuz?

- ☐ Her gün ☐ Haftada bir kaç kez ☐ Haftada bir
☐ Ayda bir ☐ Bir kaç ayda bir ☐ Yılda bir iki defa

20. Hangi mevsimlerde daha sık geli yorsunuz?

- ☐ Kış ☐ İlkbahar ☐ Yaz ☐ Sonbahar ☐ Hepsi

21. Haftanın hangi diliminde gelmeyi daha çok terci h ediyorsunuz

- ☐ Hafta içi ☐ Hafta sonu ☐ Hafta boyunca

22. Günü nün hangi saatinde gelmeyi daha çok terci h ediyorsunuz

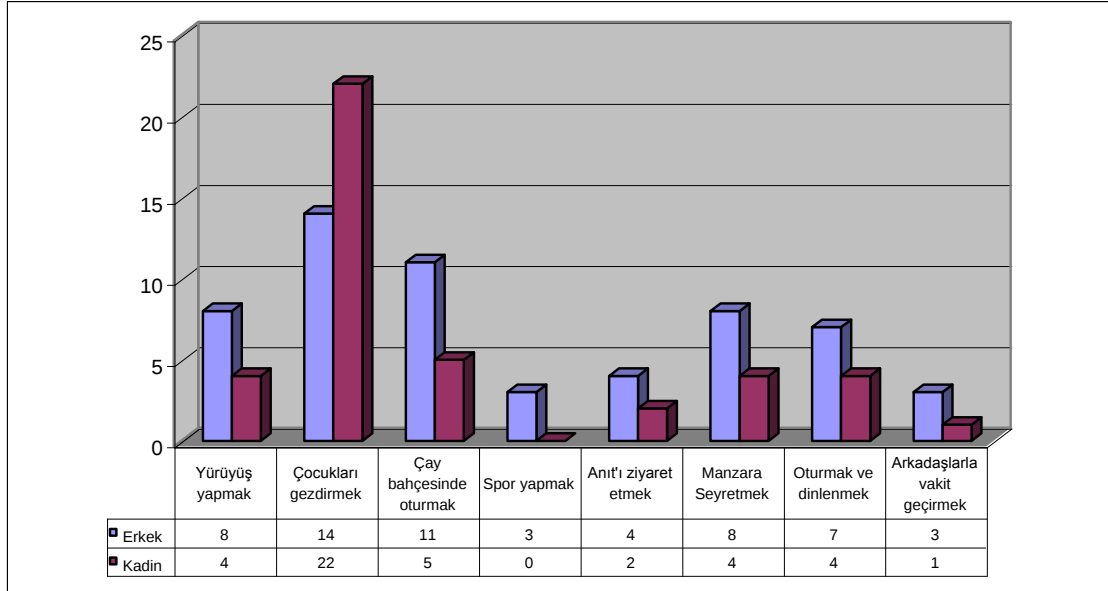
- ☐ Sabah ☐ Öğle ☐ Akşamüstü ☐ Akşam ☐ Gece

EK B

ALANDA UYGULANAN ANKET SORULARI NIN ÇAPRAZ TABLO ve ŞEKİ LLERİ

Tablo B 1. Park kullanıcı larının cinsiyete göre parka geliş amaçları nın dağı lı m.

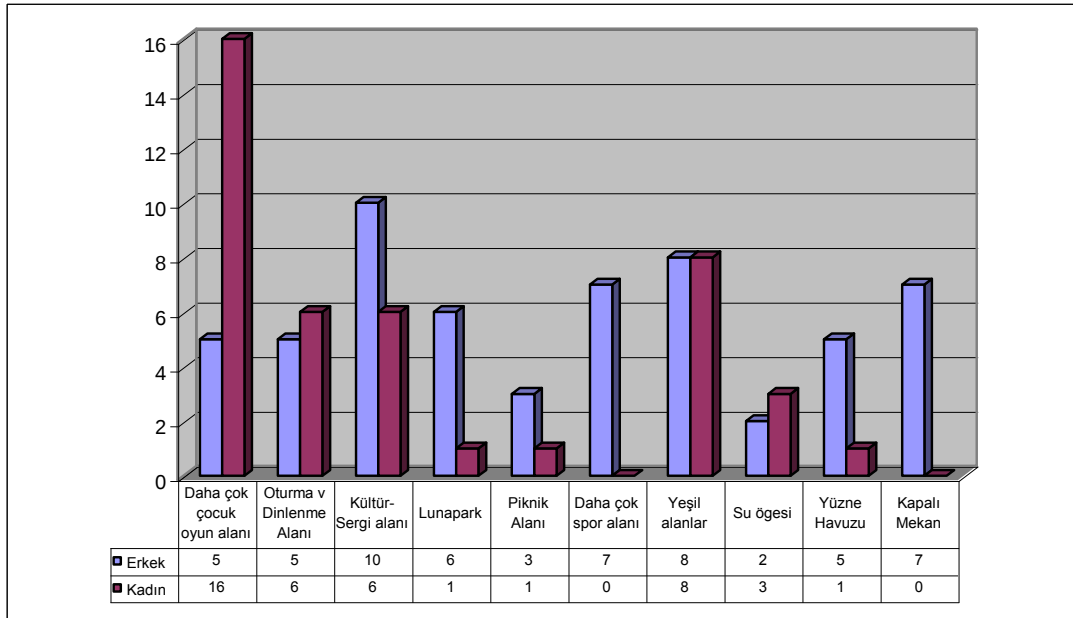
Parka geliş amacı	Toplam	Erkek	%	Kadı n	%
Yür üyüş yapmak	12	8	13.8	4	9.5
Çocukları gezdir mək	36	14	24.1	22	52.4
Çay bahçesinde otur mak	16	11	19.0	5	11.9
Spor yapmak	3	3	5.2	0	0.0
Anıtı ziyaret et mək	6	4	6.9	2	4.8
Manzara Seyret mək	12	8	13.8	4	9.5
O tur mak ve dı nlen mək	11	7	12.1	4	9.5
Ar kadaş larla vakit geç ir mək	4	3	5.2	1	2.4
TOPLAM	100	58		42	

Şekil B 1. Park kullanıcı larının cinsiyete göre parka geliş amaçları nın dağı lı mı dı yag r a m.

Tablo B2 Park Kullanıcılarının cinsiyete göre parka istenilen farklı kullanımlarının dağılımı.

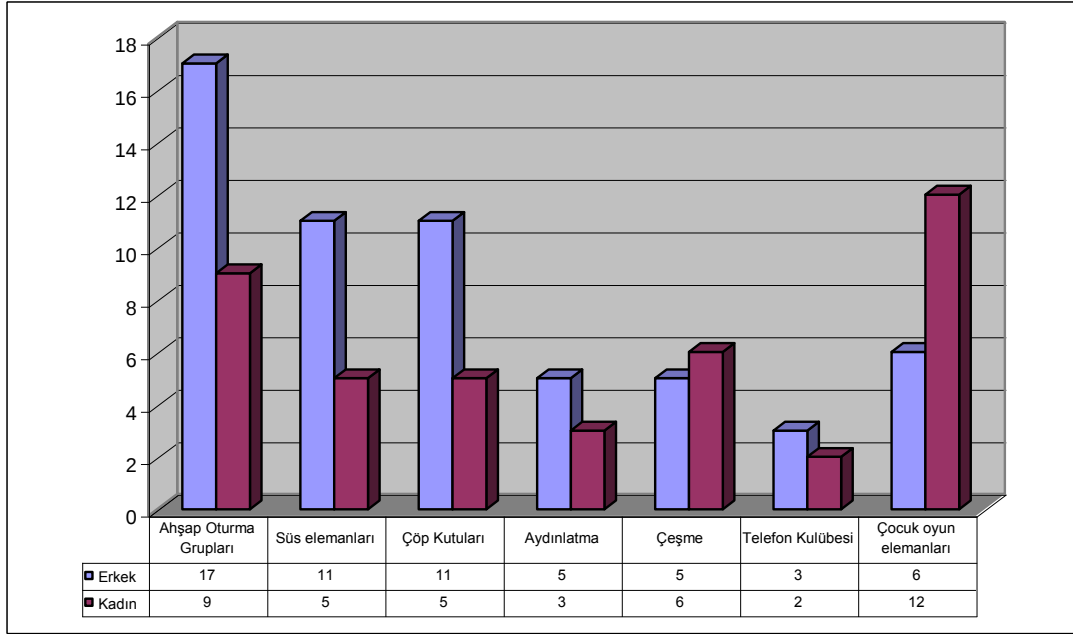
Parka istenilen farklı kullanımları	Toplam	Erkek	%	Kadın	%
Daha çok çocuk oyun alanı	21	5	8.6	16	38.1
Oturma v Dinlenme Alanı	11	5	8.6	6	14.3
Kültür-Sergi alanı	16	10	17.2	6	14.3
Lunapark	7	6	10.3	1	2.4
Piknik Alanı	4	3	5.2	1	2.4
Daha çok spor alanı	7	7	12.1	0	0.0
Yeşil alanlar	16	8	13.8	8	19.0
Su ögesi	5	2	3.4	3	7.1
Yüzme Havuzu	6	5	8.6	1	2.4
Kapalı Mekan	7	7	12.1	0	0.0
TOPLAM	100	58		42	

Şekil B2 Park Kullanıcılarının cinsiyete göre parka istenilen farklı kullanımlarının dağılımı yagra m.

Tablo B.3. Park kullanıcılarının cinsiyete göre parka istenilen donatılarının dağılımı.

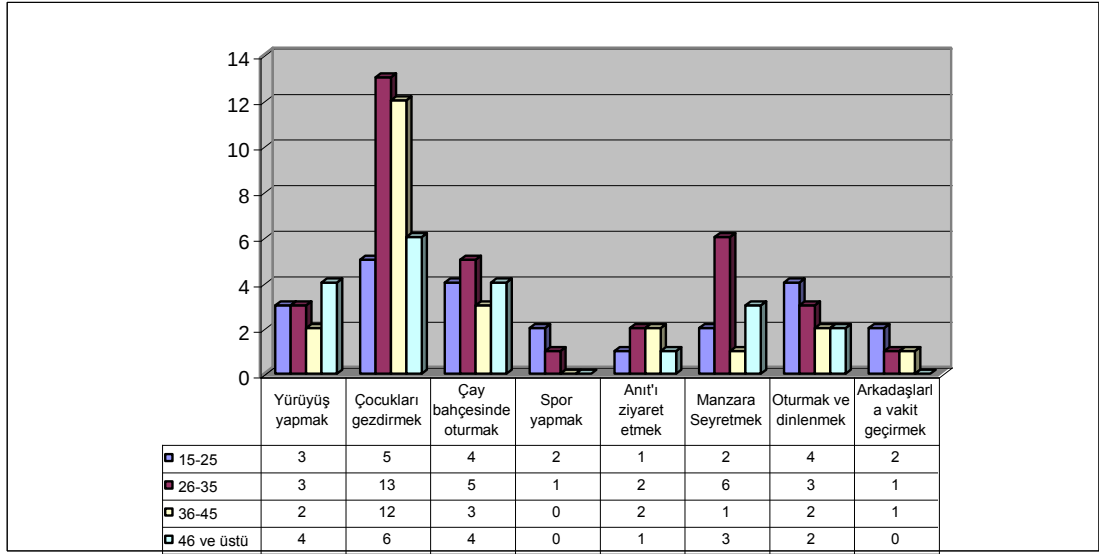
İstenilen Donatılar	Toplam	Erkek	%	Kadın	%
Ahşap Oturma Grupları	26	17	29.3	9	21.4
Süs elemanları	16	11	19	5	11.9
Çöp Kutuları	16	11	19	5	11.9
Aydınlatma	8	5	8.62	3	7.14
Çeşme	11	5	8.62	6	14.3
Telefon Kulübesi	5	3	5.17	2	4.76
Çocuk oyun elemanları	18	6	10.3	12	28.6
TOPLAM	100	58		42	

Şekil B.3. Park kullanıcılarının cinsiyete göre parka istenilen donatılarının dağılımı diyaframı.

Tablo B4. Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka geliş amaçlarının dağılımı.

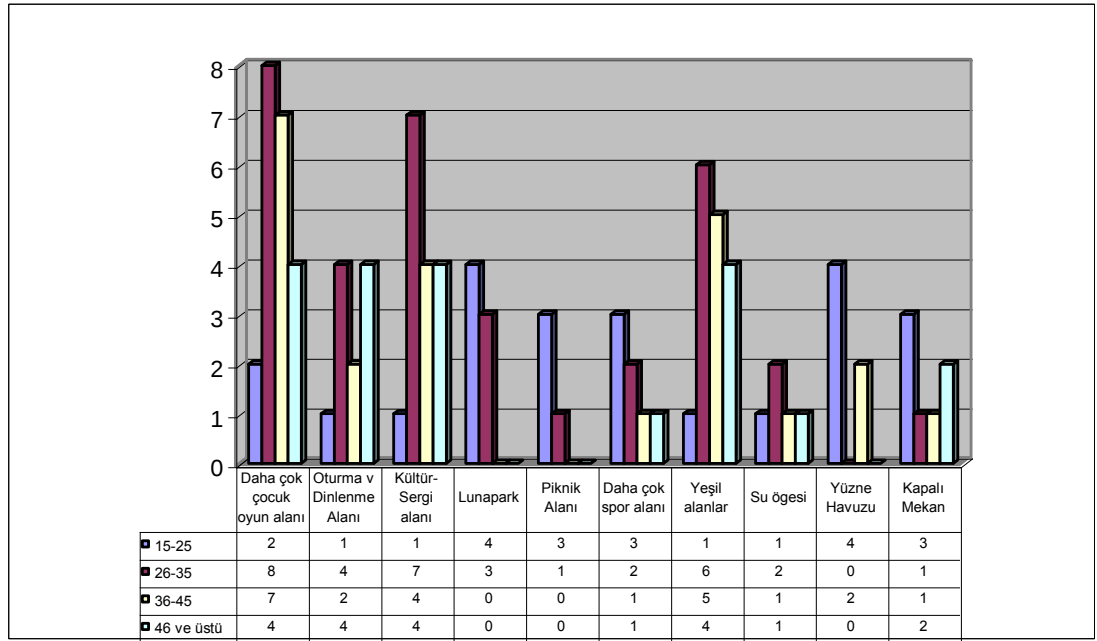
Parka geliş amacı	Toplam	15-25	%	26-35	%	36-45	%	46 ve üstü	%
Yürüyüş yapmak	12	3	13.0	3	8.8	2	8.7	4	20.0
Çocukları gezdirmek	36	5	21.7	13	38.2	12	52.2	6	30.0
Çay bahçesinde oturmak	16	4	17.4	5	14.7	3	13.0	4	20.0
Spor yapmak	3	2	8.7	1	2.9	0	0.0	0	0.0
Anıtı ziyaret etmek	6	1	4.3	2	5.9	2	8.7	1	5.0
Manzara Seyretmek	12	2	8.7	6	17.6	1	4.3	3	15.0
Oturmak ve dinlenmek	11	4	17.4	3	8.8	2	8.7	2	10.0
Arkadaşlarla vakit geçirmek	4	2	8.7	1	2.9	1	4.3	0	0.0
TOPLAM	100	23		34		23		20	

Şekil B4. Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka geliş amaçlarının dağılımı y gra m.

Tablo B.5. Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka istenilen farklı kullanımlarının dağılımı.

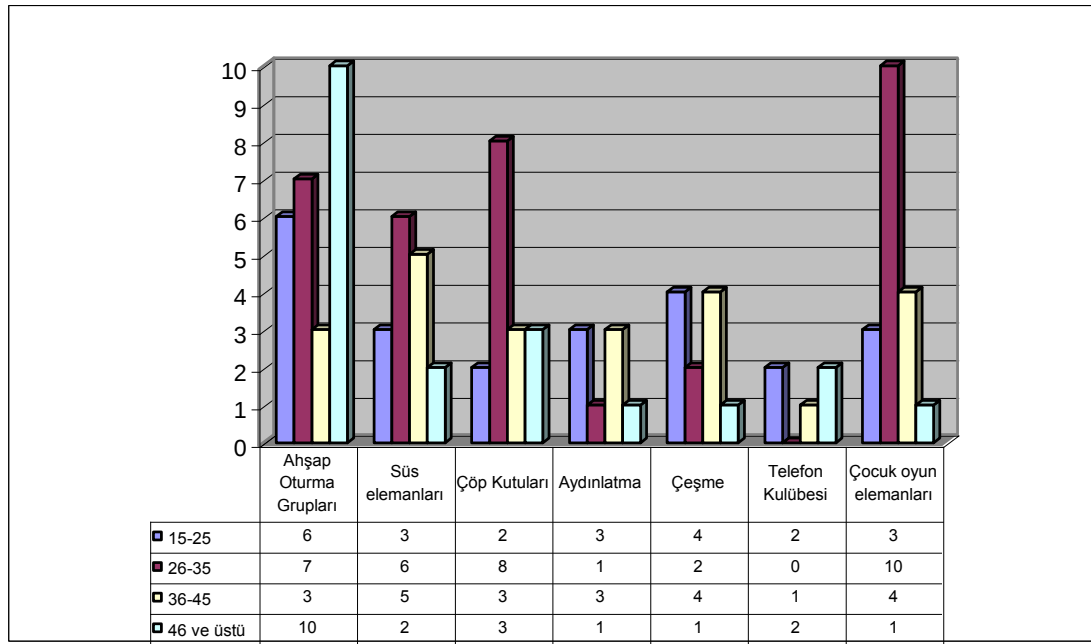
Parka istenilen farklı kullanımları	Toplam	15-25	%	26-35	%	36-45	%	46 ve üstü	%
Daha çok çocuk oyun alanı	21	2	8.7	8	23.5	7	30.4	4	20.0
Oturma ve Dinlenme Alanı	11	1	4.3	4	11.8	2	8.7	4	20.0
Kültür-Sergi alanı	16	1	4.3	7	20.6	4	17.4	4	20.0
Lunapark	7	4	17.4	3	8.8	0	0.0	0	0.0
Piknik Alanı	4	3	13.0	1	2.9	0	0.0	0	0.0
Daha çok spor alanı	7	3	13.0	2	5.9	1	4.3	1	5.0
Yeşil alanlar	16	1	4.3	6	17.6	5	21.7	4	20.0
Su ögesi	5	1	4.3	2	5.9	1	4.3	1	5.0
Yüzme Havuzu	6	4	17.4	0	0.0	2	8.7	0	0.0
Kapalı Mekan	7	3	13.0	1	2.9	1	4.3	2	10.0
TOPLAM	100	23		34		23		20	

Şekil B.5 Park Kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka istenilen farklı kullanımlarının dağılımı diyagramı.

Tablo B6 Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka istenilen donatıların dağılımı.

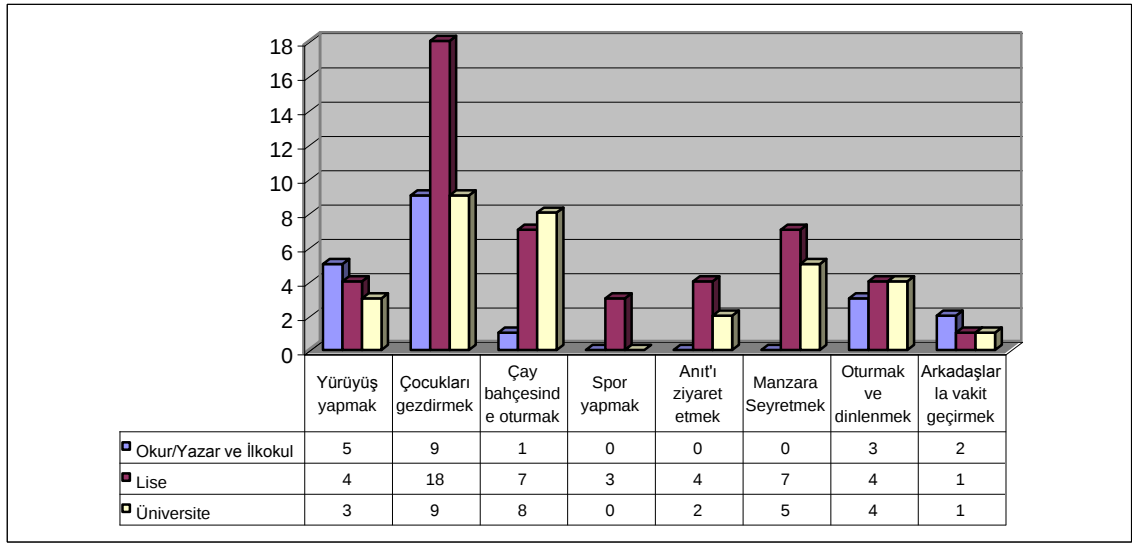
İstenilen Donatılar	Toplam	15-25	%	26-35	%	36-45	%	46 ve üstü	%
Ahşap Oturma Grupları	26	6	26.1	7	20.6	3	13.0	10	50.0
Süs elemanları	16	3	13.0	6	17.6	5	21.7	2	10.0
Çöp Kutuları	16	2	8.7	8	23.5	3	13.0	3	15.0
Aydınlatma	8	3	13.0	1	2.9	3	13.0	1	5.0
Çeşme	11	4	17.4	2	5.9	4	17.4	1	5.0
Telefon Kulübesi	5	2	8.7	0	0.0	1	4.3	2	10.0
Çocuk oyun elemanları	18	3	13.0	10	29.4	4	17.4	1	5.0
TOPLAM	100	23		34		23		20	

Şekil B6 Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre parka istenilen donatıların dağılımı diyafram

Tablo B.7. Park kullanıcılarının eğitildikleri okullarına göre parka geliş amaçlarının dağılımı.

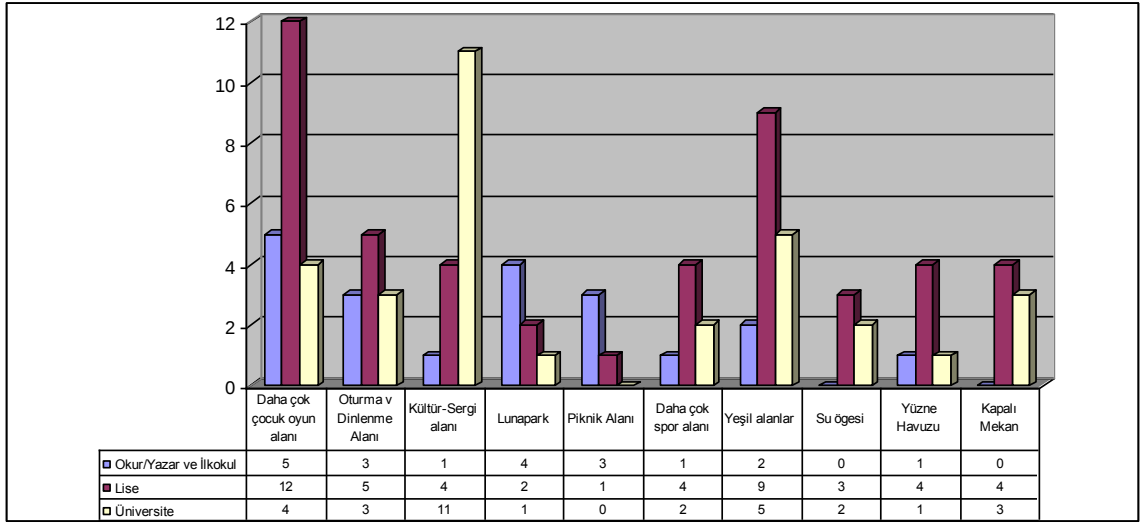
Parka Geliş Amacı	Toplam	Okur- Yazar ve İlkokul	%	Lise	%	Üniversite	%
Yürüyüş yapmak	12	5	25,0	4	8,3	3	9,4
Çocukları gezdirmek	36	9	45,0	18	37,5	9	28,1
Çay bahçesinde oturmak	16	1	5,0	7	14,6	8	25,0
Spor yapmak	3	0	0,0	3	6,3	0	0,0
Anıtı ziyaret etmek	6	0	0,0	4	8,3	2	6,3
Manzara Seyretmek	12	0	0,0	7	14,6	5	15,6
Oturmak ve dinlenmek	11	3	15,0	4	8,3	4	12,5
Arkadaşlarla vakit geçirmek	4	2	10,0	1	2,1	1	3,1
TOPLAM	100	20		48		32	

Şekil B.7. Park kullanıcılarının eğitildikleri okullarına göre parka geliş amaçlarının dağılımı.

Tablo B8 Park kullanıcılarının eğitim durumlarına göre parka istenilen farklı kullanım alanlarının dağılımı.

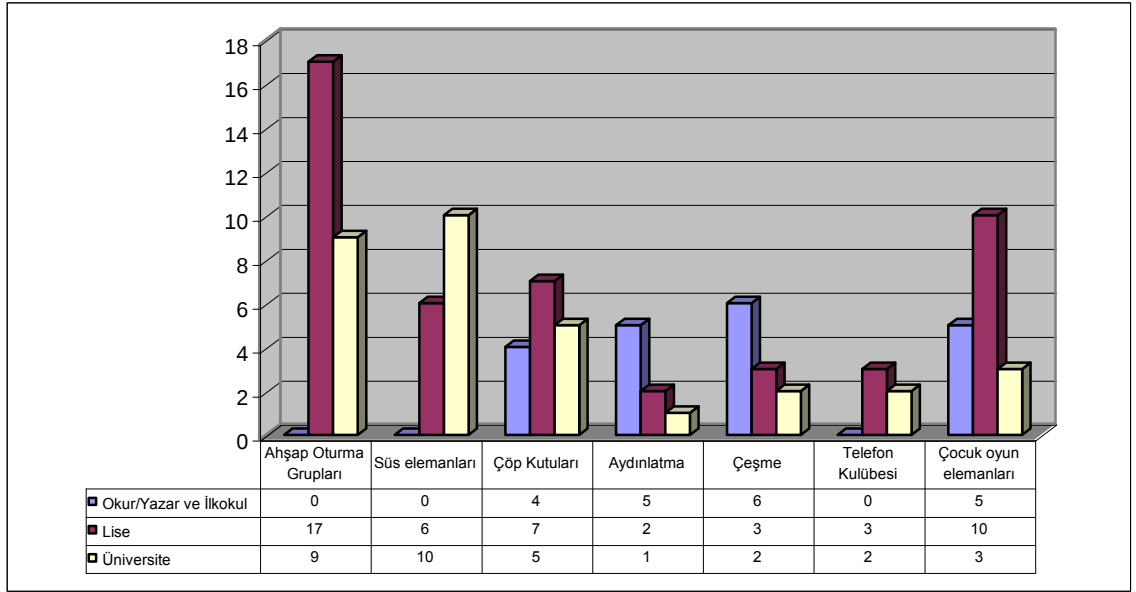
Parka istenilen farklı kullanım alanları	Toplam	Okur- Yazar ve İlkokul	%	Lise	%	Üniversite	%
Daha çok çocuk oyun alanı	21	5	25,0	12	25,0	4	12,5
Oturma ve Dinlenme Alanı	11	3	15,0	5	10,4	3	9,4
Kültür-Sergi alanı	16	1	5,0	4	8,3	11	34,4
Lunapark	7	4	20,0	2	4,2	1	3,1
Piknik Alanı	4	3	15,0	1	2,1	0	0,0
Daha çok spor alanı	7	1	5,0	4	8,3	2	6,3
Yeşil alanlar	16	2	10,0	9	18,8	5	15,6
Su ögesi	5	0	0,0	3	6,3	2	6,3
Yüzme Havuzu	6	1	5,0	4	8,3	1	3,1
Kapalı Mekan	7	0	0,0	4	8,3	3	9,4
TOPLAM	100	20		48		32	

Şekil B8 Park kullanıcılarının eğitim durumlarına göre parka istenilen farklı kullanım alanlarının dağılımı y grafiği.

Tablo B9. Park kullanıcılarının eğitilme durumlarına göre parka istenilen donatıların dağılımı.

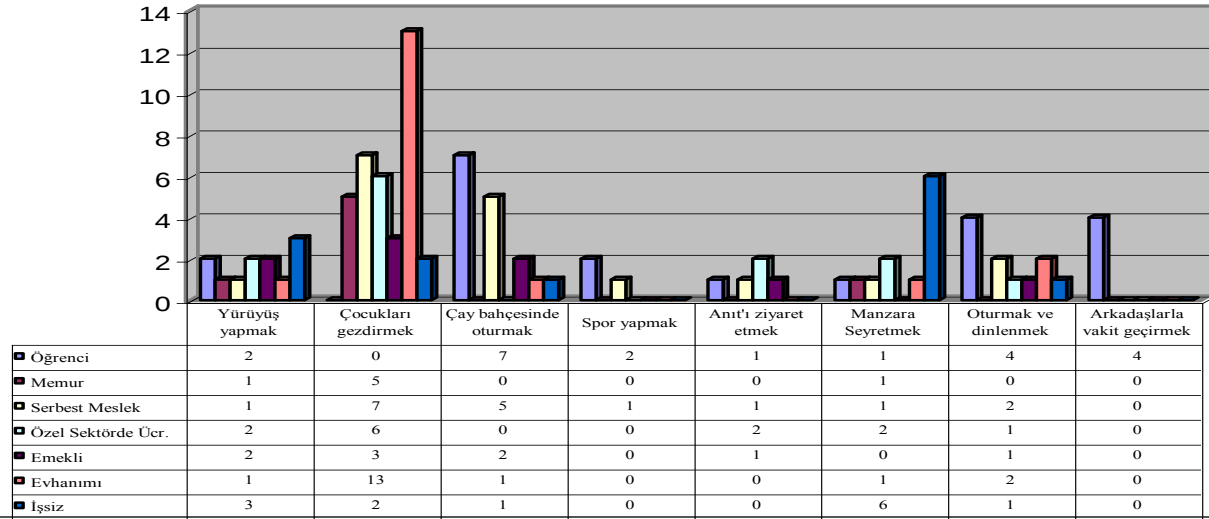
İstenilen Donatılar	Toplam	Okur- Yazar ve İlkokul	%	Lise	%	Üniversite	%
Ahşap Oturma Grupları	26	0	0,0	17	35,4	9	28,1
Süs elemanları	16	0	0,0	6	12,5	10	31,3
Çöp Kutuları	16	4	20,0	7	14,6	5	15,6
Aydınlatma	8	5	25,0	2	4,2	1	3,1
Çeşme	11	6	30,0	3	6,3	2	6,3
Telefon Kulübesi	5	0	0,0	3	6,3	2	6,3
Çocuk oyun elemanları	18	5	25,0	10	20,8	3	9,4
TOPLAM	100	20		48		32	

Şekil B9. Park kullanıcılarının eğitilme durumlarına göre parka istenilen donatıların dağılımı grafiği.

Tablo B 10. Park kullanıcılarının meslek gruplarına göre parka geliş amaçlarının dağılımı.

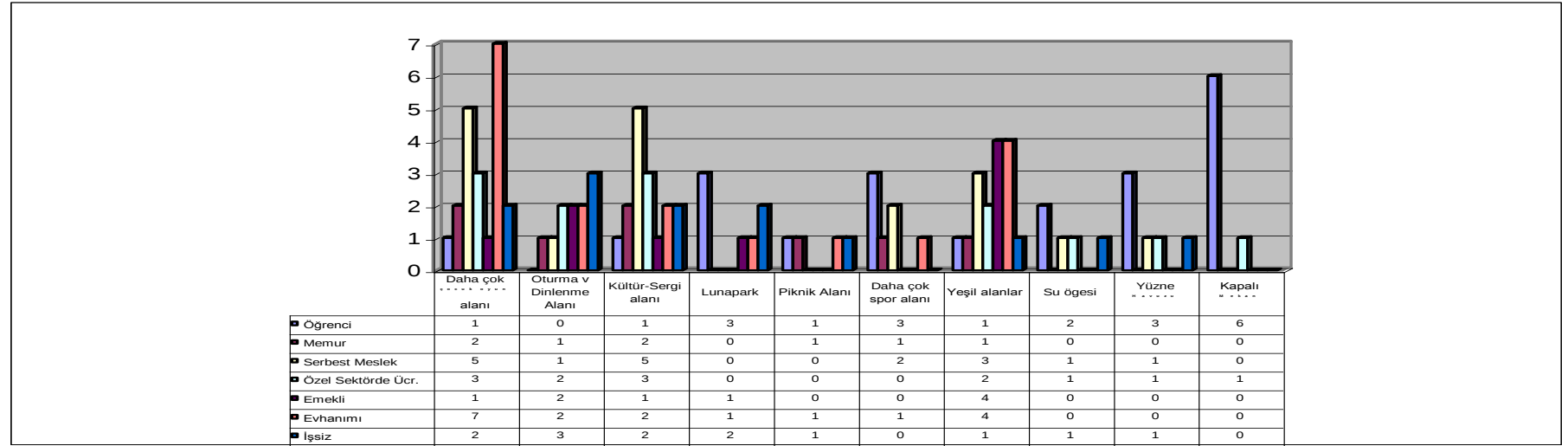
Parka geliş amacı	Toplam	Öğrenci	%	Memur	%	Serbest Meslek	%	Özel Sektörde	%	Emekli	%	Ev hanımı	%	İşsiz	%
Yürüyüş yapmak	12	2	9.5	1	14.3	1	5.6	2	15.4	2	22.2	1	5.6	3	23.1
Çocukları gezdirmek	36	0	0.0	5	71.4	7	38.9	6	46.2	3	33.3	13	72.2	2	15.4
Çay bahçesinde oturmak	16	7	33.3	0	0.0	5	27.8	0	0.0	2	22.2	1	5.6	1	7.7
Spor yapmak	3	2	9.5	0	0.0	1	5.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Anıtı ziyaret etmek	6	1	4.8	0	0.0	1	5.6	2	15.4	1	11.1	0	0.0	0	0.0
Manzara Seyretmek	12	1	4.8	1	14.3	1	5.6	2	15.4	0	0.0	1	5.6	6	46.2
Oturmak ve dinlenmek	11	4	19.0	0	0.0	2	11.1	1	7.7	1	11.1	2	11.1	1	7.7
Arkadaşlarla vakit geçirmek	4	4	19.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
TOPLAM	100	21		7		18		13		9		18		13	

Şekil B 10. Park kullanıcılarının meslek gruplarına göre parka geliş amaçlarının dağılımı y gra m.

Tablo B 11. Park kullanıcılarının meslek gruplarına göre parka istenilen farklı kullanım alanlarının dağılımı.

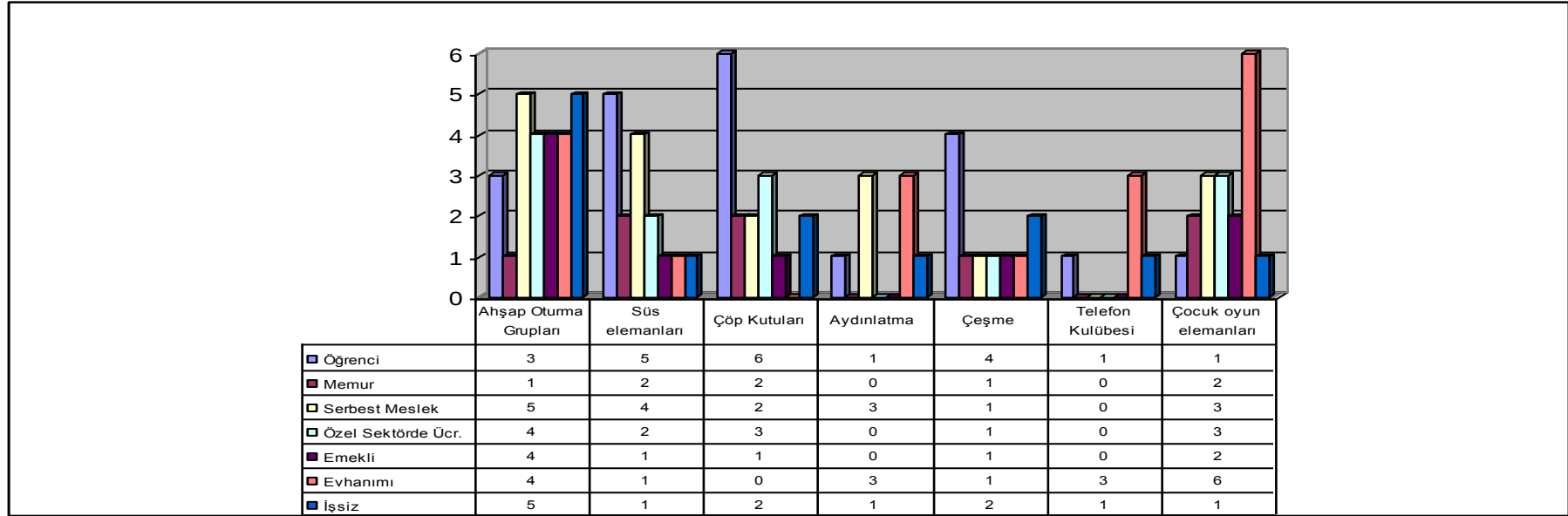
İstenilen Farklı ve Ek Kullanım Alanları	Toplam	Öğrenci	%	Memur	%	Serbest Meslek	%	Özel Sektörde	%	Emekli	%	Ev hanımı	%	İşsiz	%
Daha çok çocuk oyun alanı	21	1	4.8	2	25.0	5	27.8	3	23.1	1	11.1	7	38.9	2	15.4
Oturma v Dinlenme Alanı	11	0	0.0	1	12.5	1	5.6	2	15.4	2	22.2	2	11.1	3	23.1
Kültür-Sergi alanı	16	1	4.8	2	25.0	5	27.8	3	23.1	1	11.1	2	11.1	2	15.4
Lunapark	7	3	14.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	11.1	1	5.6	2	15.4
Piknik Alanı	4	1	4.8	1	12.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	5.6	1	7.7
Daha çok spor alanı	7	3	14.3	1	12.5	2	11.1	0	0.0	0	0.0	1	5.6	0	0.0
Yeşil alanlar	16	1	4.8	1	12.5	3	16.7	2	15.4	4	44.4	4	22.2	1	7.7
Su ögesi	5	2	9.5	0	0.0	1	5.6	1	7.7	0	0.0	0	0.0	1	7.7
Yüzme Havuzu	6	3	14.3	0	0.0	1	5.6	1	7.7	0	0.0	0	0.0	1	7.7
Kapalı Mekan	7	6	28.6	0	0.0	0	0.0	1	7.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
TOPLAM	100	21		8		18		13		9		18		13	

Şekil B 11. Park kullanıcılarının meslek gruplarına göre parka istenilen farklı kullanım alanlarının dağılımı.

Tablo B 12. Park kullanıcılarının meslek gruplarına göre parka istenilen donatıların dağılımı.

İstenilen Donatılar	Toplam	Öğrenci	%	Memur	%	Serbest Meslek	%	Özel Sektörde	%	Emekli	%	Ev hanımı	%	İşsiz	%
Ahşap Oturma Grupları	26	3	14.3	1	12.5	5	27.8	4	30.8	4	44.4	4	22.2	5	38.5
Süs elemanları	16	5	23.8	2	25.0	4	22.2	2	15.4	1	11.1	1	5.6	1	7.7
Çöp Kutuları	16	6	28.6	2	25.0	2	11.1	3	23.1	1	11.1	0	0.0	2	15.4
Aydınlatma	8	1	4.8	0	0.0	3	16.7	0	0.0	0	0.0	3	16.7	1	7.7
Çeşme	11	4	19.0	1	12.5	1	5.6	1	7.7	1	11.1	1	5.6	2	15.4
Telefon Kulübesi	5	1	4.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	3	16.7	1	7.7
Çocuk oyun elemanları	18	1	4.8	2	25.0	3	16.7	3	23.1	2	22.2	6	33.3	1	7.7
TOPLAM	100	21		8		18		13		9		18		13	

Şekil B 12. Park kullanıcılarının meslek gruplarına göre parka istenilen donatıların dağılımı yığılma grafiği.

Tablo B.13. Anket Sorularının Karşılaştırmalı Değerleri

	Cinsiyet		Yaş Grubu				Eğitim Durumu			Meslek Grubu						
	Erkek	Kadın	15-25	26-35	36-45	45 ve üstü	Okur Yazar ve İlkokul	Lise	Üniversite	Öğrenci	Müşur	Serbest Meslek	Özel Sektörde Üretici	Emekli	Ev Hanımı	İşsiz
Parkta Gelişim Amaçları	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Yürüyüş yapmak	13,8	9,5	13,0	8,8	8,7	20,0	25,0	8,3	9,4	9,5	14,3	5,6	15,4	22,2	5,6	23,1
Çocukları gezdirmek	24,1	52,4	21,7	38,2	52,2	30,0	45,0	37,5	28,1	0,0	71,4	38,9	46,2	33,3	72,2	15,4
Çay bahçesinde oturmak	19,0	11,9	17,4	14,7	13,0	20,0	5,0	14,6	25,0	33,3	0,0	27,8	0,0	22,2	5,6	7,7
Spor yapmak	5,2	0,0	8,7	2,9	0,0	0,0	0,0	6,3	0,0	9,5	0,0	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Anıt'ı ziyaret etmek	6,9	4,8	4,3	5,9	8,7	5,0	0,0	8,3	6,3	4,8	0,0	5,6	15,4	11,1	0,0	0,0
Manzara Seyretmek	13,8	9,5	8,7	17,6	4,3	15,0	0,0	14,6	15,6	4,8	14,3	5,6	15,4	0,0	5,6	46,2
Oturmak ve dinlenmek	12,1	9,5	17,4	8,8	8,7	10,0	15,0	8,3	12,5	19,0	0,0	11,1	7,7	11,1	11,1	7,7
Arkadaşlarla vakit geçirmek	5,2	2,4	8,7	2,9	4,3	0,0	10,0	2,1	3,1	19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Parkta istenilen farklı kullanım alanları																
Daha çok çocuk oyun alanı	8,6	38,1	8,7	23,5	30,4	20,0	25,0	25,0	12,5	4,8	25,0	27,8	23,1	11,1	38,9	15,4
Oturma ve Dinlenme Alanı	8,6	14,3	4,3	11,8	8,7	20,0	15,0	10,4	9,4	0,0	12,5	5,6	15,4	22,2	11,1	23,1
Kültür-Sergi alanı	17,2	14,3	4,3	20,6	17,4	20,0	5,0	8,3	34,4	4,8	25,0	27,8	23,1	11,1	11,1	15,4
Lunapark	10,3	2,4	17,4	8,8	0,0	0,0	20,0	4,2	3,1	14,3	0,0	0,0	0,0	11,1	5,6	15,4
Piknik Alanı	5,2	2,4	13,0	2,9	0,0	0,0	15,0	2,1	0,0	4,8	12,5	0,0	0,0	0,0	5,6	7,7
Daha çok spor alanı	12,1	0,0	13,0	5,9	4,3	5,0	5,0	8,3	6,3	14,3	12,5	11,1	0,0	0,0	5,6	0,0
Yeşil alanlar	13,8	19,0	4,3	17,6	21,7	20,0	10,0	18,8	15,6	4,8	12,5	16,7	15,4	44,4	22,2	7,7
Su ögesi	3,4	7,1	4,3	5,9	4,3	5,0	0,0	6,3	6,3	9,5	0,0	5,6	7,7	0,0	0,0	7,7
Yüzme Havuzu	8,6	2,4	17,4	0,0	8,7	0,0	5,0	8,3	3,1	14,3	0,0	5,6	7,7	0,0	0,0	7,7
Kapalı Mekan	12,1	0,0	13,0	2,9	4,3	10,0	0,0	8,3	9,4	28,6	0,0	0,0	7,7	0,0	0,0	0,0
İstenilen Donatılar																
Ahşap Oturma Grupları	29,3	21,4	26,1	20,6	13,0	50,0	0,0	35,4	28,1	14,3	12,5	27,8	30,8	44,4	22,2	38,5
Süs elemanları	19,0	11,9	13,0	17,6	21,7	10,0	0,0	12,5	31,3	23,8	25,0	22,2	15,4	11,1	5,6	7,7
Çöp Kutuları	19,0	11,9	8,7	23,5	13,0	15,0	20,0	14,6	15,6	28,6	25,0	11,1	23,1	11,1	0,0	15,4
Aydınlatma	8,6	7,1	13,0	2,9	13,0	5,0	25,0	4,2	3,1	4,8	0,0	16,7	0,0	0,0	16,7	7,7
Çeşme	8,6	14,3	17,4	5,9	17,4	5,0	30,0	6,3	6,3	19,0	12,5	5,6	7,7	11,1	5,6	15,4
Telefon Kulübesi	5,2	4,8	8,7	0,0	4,3	10,0	0,0	6,3	6,3	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	16,7	7,7
Çocuk oyun elemanları	10,3	28,6	13,0	29,4	17,4	5,0	25,0	20,8	9,4	4,8	25,0	16,7	23,1	22,2	33,3	7,7

EK C

KIYI KANUNU

Kanun No : 3621
Kabul Tarihi : 4 4 1990

R G Sayısı : 20495
R G Tarihi : 17.04.1990

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç

Maddde 1- Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkiğinde olan ve devam niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

Maddde 2- Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlenmeleri ve bu yerlerden kamu yararına yararlanma imkan ve şartlarına ait esasları kapsar.

İstisnalar

Maddde 3- Askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgelerinde veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait hareket ve savunma amaçlı yerlerde (konut ve sosyal tesisler hariç) özel kanun hükümlerine, diğer özel kanunlar uyarınca belirlenmiş veya belirlenecek yerlerde ise özel kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine uyulur.

Tanımlar

Maddde 4- Bu Kanunda geçen deyimlerden;

Kıyı Çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun karaya değdiği noktaların birleşmesinden oluşan çizgiyi,

Kıyı Kenar Çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırı,

Kıyı: Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alan,

Sahil Şeridi: Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alan,

Dar Kıyı: Kıyı kenar çizgisinin, kıyı çizgisi ile çakışması,

Toplumun Yararlanmasına Açık Yapı: Mévzuata göre tespit ya da tasdik edilmiş kural ve ücret tarifelerine uygun biçimde, getirdiği kullanımdan belirli kişi ya da topluluklara ayrıcalıklı kullanıma hakkı tanımaksızın yararlanmak isteyen herkese eşit ve serbest olarak açık bulundurulmuş ve konut dokunulmazlığı olmayan yapıları, ifade eder.

Genel Esaslar

Maddede 5- Kıyılar ile ilgili genel esaslar aşağıda belirtilmiştir.

Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır.

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyıda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Kıyı kenar çizgisinin tespit edilmediği bölgelerde talep vukuunda, taleptarihinin takip eden üç ay içinde kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Sahil şeritlerinde yapılacak yapılar kıyı kenar çizgisine en fazla 50 metre yaklaşabilir.

Yaklaşma mesafesi ve kıyı kenar çizgisinde kalan alanlar, ancak yaya yolu, gezinti, dinlenme, seyir ve rekreatif amaçla kullanılmak üzere düzenlenebilir.

Sahil şeritlerinin derinliği, 4 üncü maddede belirtilen mesafeden az olmamak üzere, sahil şeridindeki ve sahil şeridi gerisindeki kullanımlar ve doğal eşikler de dikkate alınarak belirlenir.

Taşıt yolları, sahil şeridinin kara yönünde yapı yaklaşma sınırı gerisinde kalan alanda düzenlenebilir.

Sahil şeridinde yapılacak yapıların kullanım amacına bağlı olarak yapı m koşulları yönetmelikte belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kıyı, Kıyı Kenar Çizgisi, Sahil Şeridi, Planlama ve Yapılanma

Kıyının Korunması, Yapı Yasağı ve Kıyıda Yapılacak Yapılar

Maddede 6- Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılmaz; duvar, çit, parnaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulmaz.

Kıyılarda, kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılmaz; kum, çakıl, vesaire alınamaz veya çekilemez.

Kıyılara moloz, toprak, çürük, çöp gibi kirlletici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.

Kıyıda, uygulama imar planı kararı ile;

- İskele, liman, barınak, yaşama yeri, rıhtım, dalga kıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkhanesi, tuzla, dalıyan, tasfiye ve pompaj istasyonları gibi, kıyının kamu yararına kullanım ve kıyıyı korumak amacıyla yönelik alt yapı ve tesisler,
- Faaliyetlerinin özellikleri gereği kıyıdan başka yerde yapılmaları mümkün olmayan tersane, gemi söküm yeri ve su ürünlerini üretme ve yerleştirme tesisleri gibi, özelliği olan yapı ve tesisler, yapılabilir.

Bu Yapı ve tesisler yapı amaçları dışında kullanılamazlar.

Doldurma ve Kurutma Yoluyla Arazi Kazanma ve Bu Araziler Üzerinde Yapılacak Yapılar

Maddede 7- Kamu yararı nın gerektirdiği hallerde, uygulama i mar planı kararı ile deniz, göl ve akarsularda ekolojik özellikler dikkate alınarak doldurma ve kurutma suretiyle arazi elde edilebilir.

Bu gibi yerlerde doldurma veya kurutmayı yapacak ilgili idarenin valiliğe iletilen teklifi, valilik görüşü ile birlikte Bayındırlık ve İskan Bakanlığına gönderilir. Bakanlık, konusuna göre ilgili kuruluşların görüşünü de almak suretiyle teklifi inceler. Uygun bulunması halinde ilgili idare tarafından uygulama i mar planı hazırlanır. Bu yerler için yapılacak planlar hakkında İmar Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, bu planlar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından, 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu kapsamında kalan alanlardaki planlar ise, anılan Kanunun 7 nci maddesine göre tasdik edilir. Doldurma ve kurutma işlemleri yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yapılır. Bu araziler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır, özel mülkiyet konusu olamaz.

Bu alanlar üzerinde 6 ncı maddede belirtilen yapılar ile yol, açık otopark, park, yeşil alan ve çocuk bahçeleri gibi teknik ve sosyal alt yapı alanları düzenlenebilir.

Sahil Şeridi nde Yapılabilecek Yapılar

Maddede 8- Uygulama i mar planı bulunmayan alanlardaki sahil şeritlerinde, 4 üncü maddede belirtilen mesafeler içinde hiçbir yapı ve tesis yapılamaz.

Uygulama i mar planı bulunan yerlerde duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. Mloz, toprak, curuf, çöp gibi kirlenici ve çevreyi bozucu etki eden atık ve artıklar dökülemez, kazı yapılamaz.

Ancak bu alanlarda; uygulama i mar planı kararıyla altı ve yedinci maddede belirtilen yapı ve tesislerle birlikte toplu myararı na açık olmak şartıyla konaklama hariç günübirlik turizm yapı ve tesisleri yapılabilir.

Kıyı Kenar Çizgisi Tespiti

Maddede 9- Kıyı kenar çizgisi, valiliklerce, kamu görevlilerinden oluşturulacak en az 5 kişilik bir komisyonca tespit edilir.

Bu komisyon; jeoloji mühendisi, jeolog veya jeomorfolog harita ve kadaastro mühendisi, ziraat mühendisi, mimar ve şehir plancısı, inşaat mühendisi nden oluşur.

Komisyonca tespit edilip valiliğin uygun görüşü ile birlikte gönderilen kıyı kenar çizgisi, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı na onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Komisyonun çalışma usul ve esasları Bayındırlık ve İskan Bakanlığı na hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

Kıyı ve Sahil Şeridi nde Harımlar

Maddede 10- Kıyıda ve sahil şeridi ndeki planlar bu Kanunun ve buna dayanılarak çıkarılacak yönetmeliğin hükümlerine aykırı olamaz. Bu yerlerde düzenlenen planlardan, i mar mevzuatı veya yerin özelliği dolayısıyla 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu kapsamına girenler, anılan Kanunun 7 nci maddesi ne göre onaylanarak kesinleşir.

Kıyıda ve Doludurma ve Kurutma Yoluyla Kazanılan Araziler Üzerinde Yapılanmalara İzin Verilmesi

Madde 11- Bu Kanun hükümlerine göre, kıyıda ve doludurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler üzerinde yapılması mümkün olan yapı ve tesislerin yapılabilmesi için, Maliye ve Gümrük Bakanlığından gerekli iznin alınması zorunludur.

Yapı ruhsatı verilmesinde bu izin belgesi yeterlidir.

İzin verilme şekil ve şartları Bayındırlık ve İskan ve Maliye ve Gümrük Bakanlıklarınca birlikte tespit edilerek çıkarılacak uygulama yönetmeliğinde belirtilir.

Tapuya Şerh Verilmesi

Madde 12- Sahil şeridinde, bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen hükümlere uygun olarak yapılan yapıların bu niteliklerinin, tapu kütüğünün beyanlar hanesine işlenmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kontrol, İmar Mvzuatına Aykırı Yapı ve Ceza Hükümleri

Kontrol

Madde 13- Bu Kanun kapsamında kalan alanlardaki uygulamaların kontrolü, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında ise valilikçe yürütülür. İlgili bakanlıkların teftiş ve kontrol yetkileri saklıdır.

İmar Mvzuatına Aykırı Yapı

Madde 14- Bu Kanun kapsamında kalan alanlarda ruhsatsız yapılar ile ruhsat ve eklerine aykırı yapılar hakkında 3194 sayılı İmar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Ceza Hükümleri

Madde 15-

- a) Kıyıda ve uygulama imar planı bulunan sahil şeritlerinde;
 - 1- Duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engelleri oluşturanlara kum çakıl alan veya çekenlere 5 milyon lira,
 - 2- Moloz, toprak, cüruf, çöp gibi kirlenici ve çevreyi bozucu etkisi olan artık ve artıkları dökenlere 10 milyon lira,
 - 3- Kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapan, kum çakıl alan veya çekenlere 50 milyon lira,para cezası verilir.
- b) Bu Kanun kapsamında kalan alanlarda, Kanun hükümlerine uyulmadan ruhsatsız, ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapılan yapıların sahiplerine ve müteahhidi ne, 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen para cezalarının iki misli para cezası verilir.

Ancak, ruhsata bağlanması mümkün olmaması nedeniyle 3194 sayılı İmar Kanununun öngördüğü süre içerisinde yapısını yıkandan tahakkuk ettirilen para cezası alınmaz.

Para cezası, ilgisine göre doğrudan doğruya Vali veya Belediye Başkanı tarafından verilir.

Cezalara karşı, cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir, İtiraz idarece verilen cezanın uygulanmasını durdurmaz.

Bu Kanunda öngörülen iş ve işlemleri süresinde yapmayan veya geciktirenlere veya Kanunu yanlış uygulayan mahalli yönetici ve diğer kamu görevlileri hakkında ayrıca kanuni tatbikat yapılır.

Para cezalarının ödenmemesi halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

(Para cezaları 3506 s. Kanunla 3 katına çıkartılmış olup 3591 s. Kanunla da me mür maş katsayısı na bağ lanmıştır.)

Yönet melik

Madd e 16- Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yönetmelik, Kanunun yayı mndan itibaren 3 ay içinde Maliye ve Gü mrük, Turizm Bakanlı klarının yazılı görüşü alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlı ğ ına hazırlanır.

Geçici Madd e- Bu Kanunun yürürlüğe girdi ğ i tarihten önce mevzuat hükümlerine uygun olarak onanmış ve kısmen veya tam a men yapılaş mış 1/1000 ölçekli uygulama i mar planlarının sahil ş eritleri ile ilgili hükümleri geçerli dir. Ancak 8 inci maddenin ikinci fı kra hükümleri saklıdır.

Geçici Madd e- Kı smen veya tam a men yapılaş mış alanlarla ilgili i mar planı revizyonları bu Kanunun yürürlüğe girdi ğ i tarihten itibaren 1 yıl içinde tam a ml anır.

Yür ürl ük

Madd e 17- Bu Kanun yayı m tarihinde yürürlüğe girer.

Yür üt me

Madd e 18- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yür üt ü r.

KIYI KANUNUNUN UYGULANMASI NA DAİR YÖNETMELİK

R. G. Sayısı : 22709
R. G. Tarihi : 27. 7. 1996

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Yasal Dayanak

Madde 1- Bu Yönetmelik 1. 7. 1992 tarih ve 3830 sayılı Kanun ile değişik 4. 4. 1990 tarih ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun 5 inci ve 16 ncı maddeleri gereğince düzenlenmiştir.

Amaç

Madde 2- Bu Yönetmeliğin amacı, deniz, tabii ve suni göller ve akarsularda kıyı kenar çizgisinin tespiti, kıyıların kullanılması ve korunması ile kıyılarda, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan alanlarda, deniz ve göllerin kıyılarındaki devam niteliğinde olan sahil şeritlerinde planlama ve uygulama esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 3- Bu Yönetmelik deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile sahil şeritlerini, bu yerlerden kamu yararına yararlanma imkanı ve şartlarını, kıyılarda ve sahil şeritlerinde planlama ve yapılanma esaslarını, doldurma ve kurutma yolu ile arazi kazanma ve kullanma esaslarını, kıyı kenar çizgisi tespit komisyonunun teşekkülü, görev ve yetkileri, çalışma şekli ile Kanunun uygulanmasına açıklık getiren esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte kullanılan deyimler aşağıda tanımlanmıştır.

Kanun: 1. 7. 1992 tarih ve 3830 sayılı Kanun ile değişik 4. 4. 1990 tarih ve 3621 sayılı Kıyı Kanunudur.

Bakanlık: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'dır.

Kıyı Çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun kara parçasına değdiği noktaların birleşmesinden oluşan meteorolojik olaylara göre değişen doğal çizgidir.

Tabii ve suni göllerde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce belirlenen maksimum su kotu kıyı çizgisini belirler.

Kıyı Kenar Çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsuların alçak-basık kıyı özelliği gösteren kesimlerinde kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu, kumal ve kıyı kumullarından oluşan kumuk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırı; dar-yüksek kıyı özelliği gösteren kesimlerinde ise, şev ya da falezi üst sınırıdır.

Bu sınır doldurma suretiyle arazi elde edilmesi halinde de değiştirilemez.

Kıyı kenar çizgisi tespitine konu olmayan akarsuların, deniz, tabii ve suni göllerle birleştiği yerlerde, kıyı kenar çizgisi deniz, tabii ve suni göl kıyı kenar çizgisi olarak tespit edilir.

Kıy: Kıy çizgisi ile kıy kenar çizgisi arasındaki alandır.

a) Dar- Yüksek Kıy: Plaj ya da abrazyon platformu olmayan veya çok dar olan, şev veya falezle son bulan kıylardır.

b) Alçak- Basık Kıy: Kıy çizgisinden sonra da devam eden, kıy hareketlerinin oluşturduğu plaj, hareketli ve sabit kumulları da içeren kıy kordonu lagün gölü, lagün alanları, sazlık bataklık ile kumuk, çakıllık taşlık ve kayalık alanları içeren kıylardır.

Sahil Şeridi: Deniz, tabii ve suni göllerin kıy kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 m genişliğindeki alandır.

İki bölümden oluşan bu alan kullanıma nazı ve doğal eşiklere göre belirlenir.

Sahil şeridinin birinci bölümü; sahil şeridinin tümü ile sadece açık alanlar olarak düzenlenen; yeşil alan, çocuk bahçesi, gezeri alanları, dinlenme ve bu Yönetmelikte tanımlanan rekreatif alanlardan ve yaya yollarından oluşan, kıy kenar çizgisinden itibaren, kara yönünde yatay olarak 50 m genişliğinde belirlenen bölümdür.

Sahil şeridinin ikinci bölümü; sahil şeridinin birinci bölümünden sonra, kara yönünde yatay olarak en az 50 m genişliğinde olmak üzere belirlenen ve üzerinde sadece Kanunun 8. maddesinde ve bu Yönetmelikte tanımlanan toplu kullanımın yararlanmasına açık gününbirlik turizm yapı ve tesislerin, taşıt yolları, açık otoparklar ve arıtma tesislerinin yer aldığı bölümdür.

Toplunun Yararlanmasına Açık Yapı: Mevzuata göre tespit ya da tasdik edilmiş kural ve ücret tarifelerine uygun biçimde, getirdiği kullandımdan belirli kişi ya da topluluklara ayrıcalıklı kullanıma hakkı tanımaksızın yararlanmak isteyen herkese eşit ve serbest olarak açık bulundurulmuş ve konut dokunulmazlığı olmayan yapıdır.

Akarsu: Devamlı akış gösteren ve ekli listede belirlenen akarsulardır.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği: 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince hazırlanan, 4.9.1988 tarih ve 19919 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmeliktir.

Teknik Yönetmelik: 31.1.1988 tarih ve 19711 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliğidir.

Su Ürünlerini Üretim ve Yetiştirme Tesisi: Su ürünleri kaynaklarının ekonomik olarak kullanımı ve üretiminin artırılmasına nazıyla deniz ve iç sularda, deniz, göl yüzeyi ile karada, kulçkahaneli ve kulçkahanesiz oluşuna göre alan büyüklüğü değişen üretim ve yetiştirme faaliyetine yönelik üst yapılara sahip kıy yapılarıdır.

Günübirlik Turizm Tesisleri: Kamping ve konaklama ünitelerini içeren, duş, gölgelik, soyunma kabini, wc, kafe-bar, pastane, lokanta, çayhane, açık spor alanları, spor tesisleri, golf alanları, açık gösteri ve eğlence alanları, lunapark, fuar su oyunları parkı ve 20 m². yi geçmeyen sergi ve satış ünitelerini içeren yapı ve tesislerdir.

Kısmi Yapılaşma:

a) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında; 11 Temmuz 1992 tarihinden önce belirli bir kullanıma nazına dayalı olarak onaylanmış 1/1000 ölçekli mevzii imar planlarının kıy kenar çizgisinden itibaren kara yönünde 100 metrelik kesim içerisindeki imar adalarında; üzerinde yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan plan ve mevzuata uygun olarak tanımlanmış yapılar ile ruhsat alınarak en az subasman seviyesinde inşaatı

tanımlanmış yapıların bulunduğu parsellerin sayısının veya kullanılan toplam taban alanının ni mar adasındaki toplam parsel sayısının veya toplam taban alanının %50'sinden fazlası durumudur.

Üzerinde birden fazla yapı yapılması mümkün olan parseller, en az subasman seviyesinde inşaatı tanımlanmış olmak kaydı ile taban alanı veya yapı sayısı itibarıyla bu kapsamda değerlendirilir.

- b) Kentsel ve kırsal yerleşmelerde; meskun ve gelişme alanlarını kapsamak, yerleşmenin mevcut ve projeksiyon nüfusuna dayalı gerekli tüm kullanım ve fonksiyonları içermek üzere hazırlanmış ve 11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulamaları mar planlarının kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde 100 metrelik bandı içerisinde kalan kesiminde yer alan i mar adalarının sayısının %50'sinden fazlasında, (a) bendindeki tanıma uygun yapılaşma olması durumudur. Aksi halde (a) bendi hükümleri geçerlidir.
- c) Turizmalan ve merkezlerinde; Turizm Bakanlığı nca 11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış turizma amaçlı uygulamaları mar planlarının, kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde 100 metrelik bandı içerisinde kalan kesimindeki i mar adalarının %50'sinden fazlasında (a) bendindeki tanıma uygun yapılaşma olması durumudur. Aksi halde (a) bendi hükümleri geçerlidir.
- d) Turizmalan ve merkezlerinde, turizm dışı kullanımlara yönelik olarak hazırlanmış ve 11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulamaları mar planlarının ilgi ve kapsamına göre (a) veya (b) bentlerindeki tanımlara uygun yapılaşmış olması durumudur.

Taşıt yolu: Mülkiyet taşıt trafiğine açık olan yollardır.

Rekreatif alanlar: Halkın eğlence ve dinlenme gereksinimlerini karşılamaya dönük, açık olarak düzenlenen oturma ve yemek yerleri, yemek pişirme yerleri, çeşmeler, oyun ve açık spor alanları, açık gösteri alanları ve yeşil bitki örtüsü bulunan alanlardır.

Emmal, inşaat alanı katsayısı: Yapı inşaat alanının ni mar parseli alanına oranıdır.

Li man: Gemilerin yolcu indirip-bindirme, yükleme-boşaltma, bağlama ve beklemelerine elverişli yeterli su derinliğine sahip, teknik ve sosyal altyapı tesisleri, yönetim destek, bakım onarım ve depolama birimleri bulunan tabii ve suni olarak rüzgar ve deniz tesirlerinden korunmuş kıyı yapılarıdır.

Tersane: Yük ve yolcu (ticari ve turistik amaçlı) gemileri ile teknelerin (ahşap, polyster, fiberglas, çelik) inşaa, tadil, bakım ve onarım için dalgakıranla durgun su temin edilmiş, yüzer havuzlu teknik ve sosyal altyapısı, yönetim bakım onarım ve depolama birimleri de bulunan kıyı yapılarıdır.

Yat Li man: Yatlara güvenli bir bağlama, her yat a doğrudan yürüyerek çıkılmasına olanak sağlayan, yeterli derinlikte su bulunan ve yatlara teknik ve sosyal altyapı, yönetim destek, bakım ve onarım hizmetlerini sunan rüzgar ve deniz tesirlerinden korunmuş Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı ndan 'işletme belgesi' almış, turizm belgelikli kıyı yapılarıdır.

Balıkçı Barınağı: Balıkçı teknelerinin hizmet vermek amacıyla dalgakıranla korunmuş, yöre balıkçılarının ihtiyacına yetecek kadar havuz ve geri sahaya sahip, bağlama rıhtımları ile suyu, elektrik, ağ kurutma sahası, çekek yeri, deniz ürünlerine geçici depolama ve satış üniteleri bulunan kıyı yapılarıdır.

Yat Çekme Yeri: Yatlara; kışılma, güvenli bir şekilde karaya çekme, denize indirme, karada muhafaza, bakım onarım (tersane ve büyük onarım tesisleri hariç) teknik altyapı ve yönetim hizmetleri sunan kıyı yapılarıdır.

Çekme Yeri: Balıkçı tekneleri, küçük tonajlı tekneler veya yatların bakım ve onarımlarının yapılması için karaya alınmalarına imkan sağlayacak donanma ve bakım ve onarım çalışmalarına yetecek kadar kumsal veya sıkıştırılmış toprak zemin veya katı asfalt veya betonlaşmış meyilli alana sahip olan kıyı düzenlemeleridir.

Yönetim Birimleri: Kıyıda yapılması zorunlu olan ve üst yapı gerektiren yapıların ihtiyacı olan idare birimi ile personele hizmet veren yemekhane, wc, duş birimleridir.

Destek Birimleri: Telekomünikasyon merkezi, meteoroloji servisi, sağlık ünitesi, kiralama ve gümrük hizmeti sunan birimler, helikopter pisti, yeme-içme ve satış üniteleridir.

Bakım Onarım Üniteleri: Hangar, atölyeler, çekme alanı ve drenajlı alt yıkama alanlarıdır.

Teknik ve Sosyal Altyapı: Kıyıda yapılması zorunlu olan yapı ve tesislere hizmet veren ve kıyının kamu yararına kullanılmasını sağlayan, dalgalıran kontrol kulesi, trafik su deposu, çekme rampası, biyolojik ve kimyasal arıtma sistemi, pis su ve siyahı su boşaltma istasyonu, su, PTT, faks, TV teçhizatı, yağ ve çöp toplama konteynerleri, yangın şebekesi, lift sistemi, saniter üniteleri, otomatik yaya yolları, meydan, yeşil alan, çocuk bahçesi ve parktır.

Genel Esaslar

Maddesi 5- Kıyılar ve doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır.

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılmaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz.

Kıyılardan kum çakıl vesaire alınmaz veya çekilemez. Kıyılarda kıyıyı değiştirecek boyutta ve kıyının doğal yapısını bozacak nitelikte kazı yapılmaz. Valilikçe uygun görülmesi ve yazılı iznin verilmesi halinde Valilik denetiminde kıyının doğal yapısını değiştirecek boyut ve nitelikte yapılacak kazı işlemi izin şartlarına bağlıdır. İzin şartlarına aykırı işlem yapılması halinde verilen izni iptal edilir ve yönetmeliğin 21. maddesine göre cezai işlem yapılır.

Kıyılara moloz, toprak, çürük, çöp gibi kirlilik etki eden atık ve artıklar dökülemez. Ayrıca Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümleri de geçerlidir.

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve aynı Kanun gereğince çıkartılan yönetmelik hükümleri saklıdır.

Kıyıda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için onaylı kıyı kenar çizgisinin bulunması zorunludur.

İ K İ N C İ B Ö L Ü M

Ko m i syo nu n Te ş e k k ü l ü , Ç a l ı ş m a Ü s ü l v e E s a s l a r ı ,

K ı y ı K e n a r Ç ı z g i s i n i n T e s p i t i v e O n a y ı

K ı y ı K e n a r Ç ı z g i s i T e s p i t K o m i syo nu nu n Te ş e k k ü l ü

M a d d e 6- K ı y ı K e n a r Ç ı z g i s i T e s p i t K o m i syo nu v a l i l i k l e r c e , k a m u g ö r e v l i l e r i n d e n e n a z b e ş k i ş i d e n o l u ş t u r u l u r . K o m i syo n d a a ş a ğ ı d a b e l i r l e n e n m e s l e k g r u p l a r ı n ı n h e r b i r i n d e n e n a z b i r k i ş i n i n b u l u n m a s ı z o r u n l u d u r .

- a) J e o l o j i m ü h e n d i s i v e / v e y a j e o l o g v e / v e y a j e o m o r f o l o g
- b) H a r i t a v e k a d a s t r o m ü h e n d i s i
- c) Z i r a a t m ü h e n d i s i
- d) M a r m a r v e / v e y a ş e h i r p l a n c ı s ı
- e) İ n ş a a t m ü h e n d i s i

Bu ü y e l e r a r a s ı n d a v a l i n i n b e l i r l e y e c e ğ i b i r ü y e k o m i syo n b a ş k a n l ı ğ ı n ı y ü r ü t ü r .

K ı y ı K e n a r Ç ı z g i s i n i n T e s p i t i v e O n a y ı

M a d d e 7- O n a y l ı k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i b u l u n m a y a n a l a n l a r d a k i t e s p i t i ş l e m l e r i n i n v a l i l i k l e r c e b i r p r o g r a m d a h i l i n d e v e e n k ı s a s ü r e d e g e r ç e k l e ş t i r i l m e s i e s a s t ı r . V a l i l i k l e r c e y ı l l ı k t e s p i t p r o g r a m l a r ı h a z ı r l a n ı r .

T e s p i t i ş l e m l e r i n i n k a n u n , y ö n e t m e l i k v e b u p r o g r a m l a r a u y g u n o l a r a k y ü r ü t ü l m e s i v e t a n a m l a n m a s ı i ç i n h e r t ü r l ü ö n l e m a l ı n ı r . A n c a k i l g i l i l e r i n t e s p i t t a l e b i h a l i n d e , y ı l l ı k p r o g r a m d a o l u p o l m a d ı ğ ı n a b a k ı l m a k s ı z ı n k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i t e s p i t i b u Y ö n e t m e l i k e s a s l a r ı n a g ö r e ö n c e l i k l e y a p ı l ı r .

K ı y ı k e n a r ç ı z g i s i t e s p i t l e r i , m u h t e m e l k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i n d e n i t i b a r e n k a r a y ö n ü n d e e n a z 200 m e t r e l i k a l a n ı i ç e r e n h a l i h a z ı r h a r i t a l a r ü z e r i n d e p a f t a b ü t ü n ü n d e g e ç i r i l i r .

- a) V a l i l i k l e r c e y ı l l ı k p r o g r a m l a r ı n a u y g u n o l a r a k y a p ı l a c a k k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i t e s p i t l e r i , 1 / 1000 ö l ç e k l i o n a y l ı h a l i h a z ı r h a r i t a ü z e r i n e , y o k s a 1 / 5000 ö l ç e k l i o n a y l ı h a l i h a z ı r h a r i t a ü z e r i n e , b u n u n d a b u l u n m a s ı h a l i n d e 1 / 1000 v e y a 1 / 5000 ö l ç e k l i s t a n d a r t t o p o ğ r a f i k h a r i t a ü z e r i n e y a p ı l ı r .
- b) İ l g i l i l e r i n c e k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i t e s p i t t a l e b i h a l i n d e , k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i n i n 1 / 1000 ö l ç e k l i o n a y l ı h a l i h a z ı r h a r i t a ü z e r i n e g e ç i r i l m e s i z o r u n l u d u r .

1) D a h a e v v e l 1 / 2000 v e y a 1 / 5000 ö l ç e k l i h a l i h a z ı r , f o t o g r a m e t r i k k a d a s t r a l v e y a ş e r i t v a r i h a r i t a ü z e r i n e g e ç i r i l e r e k o n a y l a n m ı ş k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i v a r s a ; i l g i l i l e r i n c e , t e s p i t e k o n u a l a n ı n 1 / 1000 ö l ç e k l i h a l i h a z ı r h a r i t a s ı y a p t ı r ı l ı r v e o n a y l a t ı l ı r v e k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i 1 / 1000 ö l ç e k l i o n a y l ı h a l i h a z ı r h a r i t a s ı n a a k t a r ı l a r a k b u Y ö n e t m e l i ğ i n 9 u n c u m a d d e s i h ü k ü m l e r i n e g ö r e o n a y l a n ı r .

2) O n a y l ı k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i b u l u n m a y a n , 1 / 1000 ö l ç e k l i h a l i h a z ı r h a r i t a s ı b u l u n a n y e r l e r d e k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i , m u h t e m e l k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i n d e n i t i b a r e n k a r a y ö n ü n d e e n a z 200 m e t r e l i k a l a n ı i ç e r e n k ı s ı m ı n 1 / 1000 ö l ç e k l i h a l i h a z ı r h a r i t a s ı i l g i l i s i n c e t a n a m l a t ı r ı l a r a k o n a y l a t ı l d ı k t a n s o n r a g e ç i r i l i r .

3) O n a y l ı k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i v e 1 / 1000 ö l ç e k l i o n a y l ı h a l i h a z ı r h a r i t a s ı b u l u n m a y a n y e r l e r d e , k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i , m u h t e m e l k ı y ı k e n a r ç ı z g i s i n d e n i t i b a r e n k a r a y ö n ü n d e e n a z 200 m e t r e l i k a l a n ı i ç e r e n 1 / 1000 ö l ç e k l i h a l i h a z ı r h a r i t a s ı i l g i l i s i n c e y a p t ı r ı l a r a k o n a y l a n d ı k t a n s o n r a g e ç i r i l i r .

4) Daha önce 1/1000 ölçekli onaylı halihazır harita paftaları üzerinde kıyı kenar çizgisi olmayan kısımların haritası yaptırılarak onaylatılır. Kıyı kenar çizgisi pafta bütününe tanımlanarak geçirilir.

5) Daha evvel 1/1000 ölçekli veya daha büyük ölçekli kadastro paftaları üzerine çizilerek onanmış kıyı kenar çizgilerinin 1/1000 ölçekli halihazır harita üzerine aktarılması istenirse; kıyı kenar çizgisi, muhtemel kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde en az 200 metrelik alanı içeren 1/1000 ölçekli halihazır harita ilgisince yaptırılarak onaylatıldıktan sonra bu harita üzerine aktarılır ve arşivlenmek üzere Bakanlığa gönderilir. Aktarma işleminde hata tespiti halinde düzeltilmek üzere valiliğe iade edilir.

Tespit talepleri, haritaya ilişkin koşulları tanımlanarak valiliğe tesliminden sonra valiliğin 3 ay içinde sonuçlandırılır.

Kıyı kenar çizgisi tespiti talep üzerine yapılmış ise, Bakanlığa gönderilen ozalit paftalar üzerine talep konusu taşınmaz veya taşınmazların mülkiyet sınırları da işlenir.

Kıyı Kenar Çizgisinin Arazi de Tespiti ve Haritalara Geçirilmesi

Maddde 8- Kanunun ve bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde belirlenen esaslara göre kıyı kenar çizgisi arazi de tespit edilir. Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen onaylı halihazır haritalar üzerine işlenir.

Arazi de teknik yönetmelik esaslarına göre tespit edilen noktaların meydana getirdiği kıyı kenar çizgisi, usulüne uygun olarak harita üzerine geçirilir. Bu şekilde düzenlenen kıyı kenar çizgisi geçirilmiş halihazır haritalar ve bunların dayanağı belgeler komisyon tarafından incelenir.

Arazi de tespit edilen ve harita üzerine geçirilen kıyı kenar çizgisinin hangi esas ve verilere göre geçtiğini açıklayan bir tutanak düzenlenir ve komisyon tarafından incelenir.

Kıyı Kenar Çizgisinin Onayı

Maddde 9- Orijinal pafta, bu paftadan çoğaltılmış bir takım ozalit pafta, mahallinde düzenlenen tutanak ve ölçü işlemleri ile ilgili belgeler valiliğe sunulur. Valilik uygun görüşü ile birlikte bu belgeleri ve konu ile ilgili diğer belgeleri Bakanlığa gönderir.

Uygun görülen kıyı kenar çizgileri Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer. Onaylı orijinal pafta valiliğe gönderilir. Bakanlıkça uygun görülmeyen kıyı kenar çizgisi paftaları, gerekli düzeltmeler veya yeniden tespit yapılması üzere valiliğe iade edilir.

Paftaların Çoğaltılması ve Dağıtılması

Maddde 10- Bakanlıkça valiliğe gönderilen onaylı orijinal kıyı kenar çizgisi paftaları, valilikçe çoğaltılarak tapu sicil müdürlüğüne, yerel maliye teşkilatına ve tespit belediye hudutları içinde ise, ilgili belediyesine gönderilir. Onaylı orijinal kıyı kenar çizgisi paftaları valilikçe muhafaza edilir.

Tespit sonucunda, kıyıda kalan özel mülkiyete konu arazilerle ilgili tapu iptal işlemleri ilgili defterdarlıkça yürütülür.

Kıyı Kenar Çizgilerinin Aleniyeti

Madde 11- Kıyı kenar çizgisi paftaları alenidir. Belediye ve valilikler kıyı kenar çizgisi paftalarının tamamını veya bir kısmının kopyalarını tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kıyıda ve Doludurma ve Kurutma Yoluyla Kazanılan Arazilerde Planlama ve Yapılama

Kıyıda Planlama

Madde 12- Kıyılarda 1/1000 ölçekli uygulama imar planı yapıp onaylanmadan uygulama ve yapılanmaya geçilemez. Kıyıda, gerektiğinde ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak sadece Kanunun 6 ncı maddesi ve bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesindeki yapı ve tesislerin inşası amacıyla imar planı yapılabilir.

2634 sayılı Turizm Teşvik Kanununa göre belirlenen turizm bölge, alan ve merkezlerindeki turizm dönük kullanımları ile aynı alanlarda yer alan sahil şeritlerindeki günübirlik turizm alanlarının veya sahil şeridi dışındaki konaklama tesislerinin tamamlayıcısı ve devam niteliğinde olan ve bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin (a) bendinde sayılan yapı ve tesislere ait uygulama imar planları, aynı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca Turizm Bakanlığına onaylanarak yürürlüğe girer.

İkinci fıkraya kapsam dışında kalan uygulama imar planları, 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca Bakanlık, valilik veya belediyesi onaylanarak yürürlüğe girer.

Kıyıda Yapı

Madde 13- Kıyıda onaylı uygulama imar planlarına göre ve çevre kirliliğinin önlenmesi ile ilişkin tüm önlemler alınmak koşulu ile aşağıdaki yapı ve tesisler yapılabilir:

- Kıyının kamu yararına kullanıma ve kıyıyı korumak amacıyla yönelik altyapı ve tesisler; iskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalga kırma, köprü, nefes istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayık hane, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları.
- Faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıdan başka yerde yapılması mümkün olmayan yapı ve tesisler: Tersane, gemi söküm yeri, su ürünlerini üretme ve yetiştirme tesisleri, yat limanı, balıkçı barınakları ve yat çekek yeri.
- Kıyılarda ayrıca uygulama imar planı yapılmadan sabit olmayan duş, gölgelik, soyunma kabini aralarında en az 150 metre mesafe olmak kaydı ile 6 m² yi geçmeyen büfe ve kirlilik etkisi olmayan fosseptik yapılarını gerektirmeyen seyyar tuvalet ve ahşap iskeleler yapılabilir.

(a) ve (b) bentlerinde sayılan yapı ve tesis alanlarında, bu kullanımların tamamlayıcısı niteliğinde ve yapılmaması zorunlu alt ve üst yapı ve tesisleri yapılabilir. Günübirlik turizm yapı ve tesisleri yapılmaz.

Sahil şeridinin ikinci bölümünde ve sahil şeridi gerisinde kalan özel kullanımlara ait arıtma tesisleri kıyıda yapılır. Bu alanlarda sadece kamu yararlı arıtma tesisleri yer alabilir.

Kıyılarda yapılan yapı ve tesisler, yapı amaçları dışında kullanılamazlar.

Doldurma ve Kurutma Yoluyla Arazi Kazanma

Maddde 14- Denizlerde, içme ve kullanma suyu kaynağı olmak kaydı ile tabii ve suni göllerde ve akarsularda; sadece kamu yararı gerektirdiği hallerde, daha uygun alternatifler bulunması veya kıyı alanının yetersizliği nedeniyle ve uygulamayı mar planı kararı ile bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde belirtilen yapı ve tesislerle, Kanunun 7 nci maddesi gereği yapılabilecek kara, deniz, hava ulaşımına yönelik altyapı tesisleri, yeşil alan düzenlemeleri kapsamında park, çocuk bahçesi, açık spor alanları ile açık alan ağırlıklı olmak üzere ve emsali aynı amaçla ayrılan alanın %3'ünü yüksekliği 5.50 m. yi aşmayan taklup sökülebilir elemanlarla inşa edilen; lokanta, gazino, çay bahçesi, sergi üniteleri ve idare binalarını içeren fuar, piknik, eğlence alanları düzenlemek amacıyla doldurma ve kurutma işlemini yapılarak arazi kazanılabilir.

Planların hazırlanması, incelenmesi ve doldurma ve kurutma işleminin gerçekleştirilmesi aşamalarında, ekolojik dengenin korunması, deniz, tabii ve suni göl ve akarsularla bunların çevrelerinin ve bu çevredeki canlı hayatın olumsuz etkilenmesi esastır.

Doldurma ve kurutma işleminin yapılabilmesi için

- a) Doldurma ve kurutma işlemini yapacak olan ilgili idarece doldurma ve kurutma işleminin ilişkin talep valiliğe iletilir.
- b) Valilik, doldurma ve kurutma yapılmasında sakınca olup olmadığına dair gerekçeli görüşünü teklifle birlikte Bakanlığa iletir.
- c) Bakanlık, konusuna ve bölgenin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşünü alarak teklifi inceler.
- d) Teklifin Bakanlıkça uygun bulunması halinde, doldurma ve kurutma alanını ve bu alandaki uygulamayı içeren uygulamayı mar planı, talep sahibi idarece yapılır veya yaptırılır.
- e) Doldurma ve kurutma suretiyle kazanılacak arazi, 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanununa göre belirlenen turizm bölge, alan ve merkezlerinden ve bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan kullanımlara, yapı ve tesislere ait ise, uygulamayı mar planları aynı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca Turizm Bakanlığına onaylanır.

Turizm bölge, alan ve merkezlerinde turizm dışı kullanımları içeren uygulamayı mar planları ile doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanılan diğer alanlardaki uygulamayı mar planları 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uyarınca yapılır veya yaptırılır. Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer.

- f) Doldurma ve kurutma işlemleri onaylı imar planlarına uygun olarak yapılır.

Kıyıda, Doldurma ve Kurutma Yoluyla Kazanılan Arazilerde İnşaat Ruhsatı

Maddde 15- Kıyıda, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler üzerinde yapılacak olan ve bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesi ile 14 üncü maddesinin (e) bendinde sayılan yapı ve tesislere yapı ruhsatı verilebilmesi için Maliye ve Gümrük Bakanlığından gerekli iznin alınması zorunludur.

‘ ‘Maliye Bakanlığınca bu iznin verilebilmesi için yatırımcı kişi veya kuruluşça yatırılma ilişkisi

- Onaylı uygulama imar planının,
 - Dolgu veya kurutmanın plan ve projesine uygun olarak gerçekleştirildiğine ilişkin plan ve projeyi onaylayan ilgili idare yazısının,
 - Turizm alan ve merkezlerinde yer alan yapıları için Turizm Bakanlığı’ndan alınacak yatırım belgesinin,
- bu Bakanlığa verilmesi şarttır.’ ’

İnşaat ruhsatı verilmesi için Maliye ve Gümrük Bakanlığınca kiralama, irtifak hakkı tesisi veya

taahsis işleminin yapılmış olması şarttır. Bu belgeler tapu yerine geçecek belgeler olarak kabul

edilir. İnşaat ruhsatı işlemleri 3194 sayılı İmar Kanununun ilgili hükümlerine göre yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sahil Şeridi, Sahil Şeridinde Hareket ve Yapılma

Sahil Şeridinin Belirlenmesi

Madde 16- Sahil şeridinin belirlenmesinde aşağıdaki esaslara uyulur.

- a) Uygulama imar planı ilk defa yapılacak alanlarda, köy yerleşik alanlarında ve iskandışı alanlarda sahil şeridi, kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğinde olmak üzere belirlenir. Bu alanlar kapsamında daha önce mevzii imar planı onaylanmış alanların kalması durumunda, mevzii imar planının kısmen veya tamamen yapılaşma bulunmayan imar adalarında da sahil şeridi en az 100 metre olarak belirlenir.
- b) 11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulama imar planı bulunan kentsel ve kırsal yerleşmelerde, turizm merkez ve alanlarındaki turizmaçlı alanlar ile turizm merkez ve alanlarındaki kentsel ve kırsal yerleşmelerde kısmen veya tamamen yapılaşma varsa, onaylı imar planındaki sahil şeridi geçerlidir. Aksi halde sahil şeridi (c) bendi uyarınca belirlenir.
- c) 11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış mevzii imar planı ve turizm merkez ve alanlarındaki turizm dışı kullanımlara yönelik mevzii imar planı bulunan alanlarda; planlarda belirlenen sahil şeridinin başlangıcından itibaren ilk sırada yer alan imar adalarının kısmen veya tamamen yapılaşmış olması durumunda, gerisindeki imar adalarında kısmen veya tamamen yapılaşma olup olmadığına bakılmaksızın onaylı plandaki sahil şeridine uyulur.

İlk sırada yer alan imar adalarında kısmen veya tamamen yapılaşma olması durumunda geriye doğru diğer imar adalarının durumu değerlendirilerek kısmen veya tamamen yapılaşma bulunanlarının kıyı yönündeki cephe hattı esas alınarak sahil şeridi belirlenir.

11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulama imar planlarının kısmi yapılaşma bulunmayan alanları ile ilgili gerekli revizyonlar en çok 1 yıl içinde Kanun

ve bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılır. Boş ve kısmi yapılaşma bulunmayan alanlarda bu işlemler yapılmadan yapı ruhsatı verilmez.

Sahil şeridinde kıyıya geçişi engelleyecek şekilde; duvar, çit, parmaklık tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. Moloz, toprak, curuf, çöp gibi çevreyi bozucu etkisi olan atık ve artıklar dökülmez, kazı yapılmaz.

Sahil şeridinde 11 Temmuz 1992 tarihinden önce, yürürlükteki plan ve/veya mevzuata uygun olarak yapılmış veya inşaat ruhsatı alınarak en az subasman seviyesine kadar inşaatı tamamlanmış yapılarıdaki müktesep haklar saklıdır. Bu hüküm üzerine birden fazla yapı yapılmak üzere ruhsat alınmış parsellerdeki en az subasman seviyesindeki yapılar için de geçerlidir.

Sahil şeridinin birinci bölümünde yeni taşıt yolları açılmaz. Ancak 11 Temmuz 1992 tarihinden önce mevzuat hükümlerine uygun olarak onaylanmış planlara göre yapılmaya başlanmış veya kullanılmakta olan Devlet Karayolları ile yapılmaya gerçekleştirilmiş i mar yollarındaki müktesep haklar saklıdır. İnşaatına başlanmış i mar yollarında ise mümkün olan en kısa mesafede iç yollarla bağlantı sağlamak üzere i mar planı revizyonu yapılır. Sahil şeridi birinci bölümünde ancak iç yollarla dolgu alanlarındaki yapılmış veya yapılacak yolları bağlayan kısa geçişler için i mar yolları planlanabilir.

Sahil Şeridinde Hanelama

Madde 17- Sahil şeridinde uygulama i mar planı yapıp onaylanmadan uygulamaya geçilemez. Tamamen veya kısmen yapılaşmış sahil şeritlerinde yapılacak planlar; Kanunun 5 inci maddesindeki esaslar dikkate alınarak aşağıdaki şekilde düzenlenir.

Sahil şeritlerinin birinci bölümünü içeren uygulama i mar planları, tümüyle açık alan olarak toplumun kullanımına tahsis edilecek şekilde düzenlenir. Bu alanlarda sadece yaya yolları, gezi yolları ve dinlenme alanları, seyir teras ve alanları ile bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlanan rekreatif amaçlı kullanımlar ile bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde belirlenen yapı ve tesisler yer alabilir. Bu alan içinde toplumun yararlanmasına açık yapılar da dahil olmak üzere başka hiçbir yapı ve tesis yapılmaz.

Sahil şeridinin ikinci bölümünde yapılacak planlar, bu Yönetmeliğin 13 ve 14 üncü maddesinde sayılan yapı ve tesisler ile toplumun yararlanmasına açık olmak şartı ile konaklama hariç bu Yönetmelikte tanımlanan günübirlik turizm yapı ve tesislerini kapsayacak şekilde düzenlenir.

Sahil şeridinin ikinci bölümünde yapılacak günübirlik turizm yapı ve tesisleri için en az 0,20'yi, bir (1) katı, H=4,50 metreyi, asma katlı yapılması halinde H=5,50 metreyi geçmemek üzere plan kararları getirilebilir.

2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu'na göre belirlenen turizm bölge, alan ve merkezlerinden sahil şeridini kapsayanlarda uygulama i mar planları, aynı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca düzenlenip onaylanarak yürürlüğe girer.

Yukarıdaki fıkra kapsamı dışında kalan uygulama i mar planları, 3194 sayılı İmar Kanununun ilgili maddeleri uyarınca Bakanlık, Valilik veya Belediyesince onaylanarak yürürlüğe girer.

“Bu Yönetmeliğin 13. Maddesinde sayılan ve üst yapı gerektiren yapı ve tesisler; gerek arazinin coğrafi durumu ve topografik yapısı, gerekse sahil şeridi gerisindeki yerleşme dokusunun elverişsizliği nedeniyle, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile diğer ilgili bakanlık ve kuruluşların uygun görüşü alındıktan sonra uygulama i mar planı kararı ile sahil şeridinde de yapılabilir.

Bu Yönetmeliğin 16. maddesinin (b) bendine göre sahil şeridi belirlenen alanlarda, yat li namlarının ihtiyacı olan üst yapı tesisleri için toplam emsal, kara alanının %20'sini, yükseklik (1) katı, H= 4.50 m yi aşma katlı yapılması halinde H= 5.50 metreyi aşmaz. Satış üniteleri için emsal, kara alanının %5'ini geçmez.

Bu Yönetmeliğin 16. maddesinin (a) ve (b) bentlerine göre sahil şeridi belirlenen veya belirlenecek olan alanlarda, yat li namlarının ihtiyacı olan üst yapı tesisleri için toplam emsal, kara alanının %5'ini, yükseklik (1) katı, H= 4.50 m yi, aşma katlı yapılması halinde H= 5.50 m yi aşmaz. Satış üniteleri için emsal, kara alanının %1'ini geçmez.

Kara alanı ise; dalgakıranlar da dahil olmak üzere, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler ile kıyıda ve sahil şeritlerinde yat li namlarının kullandığı toplam alanı ifade eder.”

Sahil Şeridinde Yapılanma

Maddde 18- Bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesine göre belirlenen sahil şeritlerinde uygulama i mar planı d naksız hiçbir yapı ve tesis yapılmaz.

Bu Yönetmeliğin 17. Maddesinde sayılan nedenlerle, sahil şeridinde 13. Maddede sayılan ve üst yapı gerektiren yapı ve tesisler yapılabilir.

Sahil şeridinin ikinci bölümünde veya sahil şeridi gerisinde kalan alanlarda yer alan özel yapı ve tesislere ait arıtma tesisleri sahil şeridinin birinci bölümünde yer alamaz. Bu tür arıtma tesisleri ait oldukları tesislerin mülkiyetinde ve kamuya terk edilmesi gerekli olmayan alanlarda inşa edilebilir.

Sahil şeridinin ikinci bölümünde sadece onaylı uygulama i mar planında belirlenmiş toplumun yararlanmasına açık günübirlik turizm tesisleri, bu Yönetmeliğin 13. ve 14. maddelerinde belirtilen yapı ve tesisler ile ilgili kıyı ve deniz güvenliğini sağlamak amacıyla lç nan, konaklama ve benzeri tesisler içere nerek üzere inşa edilecek karakol ve bu gibi güvenlik yapıları yer alabilir.

Onaylı uygulama i mar planı bulunan sahil şeritlerinde; kıyıya geçişi engelleyecek şekilde oluşturulmuş duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engellerin derhal kaldırılması, ilgili valilik ve belediyelerce sağlanır.

Sahil şeridinde inşaat ruhsatı verilebilmesi için, onaylı uygulama i mar planı hükümlerine uygun olarak 3194 sayılı İ mar Kanunu ve Yönetmeliklerine göre işlem yapılarak i mar parsellerinin oluşturulması ve kamuya açık alanların, kamu eline geçmesi şarttır.

İnşaat ruhsatı ve yapı kullanma izni ile ilgili işlemler 3194 sayılı İ mar Kanunu hükümlerine göre yürütülür. Sahil şeridinde inşaata başlanabilmesi için yapılacak yapıların toplumun yararlanmasına ayrılmış yapı olduğunun tapu kütüğünün beyanlar hanesine işlenmesi zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kontrol, İmar Mvzuatına Aykırı Yapı ve Ceza

Kontrol

Maddde 19- Kıyılarda, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan alanlarda ve sahil şeritlerindeki uygulamalar ve bunların kontrolü, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye yer, bu alanlar dışında valiliklerce yürütülür.

İlgili Bakanlıkların teftiş ve kontrol yetkileri saklıdır. Yapılan işlemlerden Bakanlığa bilgi verilir.

Kanun kapsamında kalan alanlar belediye veya valiliklerce imar mevzuatına aykırı yapıların önlenmesi amacıyla sürekli denetim altında tutulur. Bu amaçla gerekli tüm önlemler valilik ve belediyelerce alınır.

İmar Mvzuatına Aykırı Yapı

Maddde 20- Kıyılarda, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan alanlarda ve sahil şeritlerinde Kanun, plan ve bu Yönetmelik hükümlerine uyulmadan, ruhsatsız, ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapılması halinde, 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci maddesi hükümleri uyarınca, aynı Kanunda belirlenen yasal süreler içinde gerekli işlem yapılır.

Ceza

Maddde 21- Kanunun 15 inci maddesindeki açık ve ayrıntılı olarak belirtildiği gibi;

- a) Kanunla getirilmiş olan para cezaları, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye başkanları, belediye ve mücavir alan sınırları dışında valiler tarafından verilir.
- b) Kıyıda ve doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan alanlarda ve sahil şeritlerinde,

Bu Yönetmeliğin 20 nci maddesi kapsamında kalan yapıların sahiplerine ve müteahhidi ne ayrı ayrı para cezası verilir. Para cezası, 3194 sayılı İmar Kanununun 42 nci maddesinde aynı durum için belirlenen cezanın 2 misli olarak tahakkuk ve tahsil edilir.

Bu Yönetmeliğin 20 nci maddesi kapsamında işlem gören ve inşaat ruhsatına bağlanması mümkün olmayan yapıların sahiplerince süresi içinde yıkılması halinde mal sahibi adına tahakkuk eden para cezası tahsil edilmez.

Ruhsat ve eklerine aykırı olan ve ayları kısımları yıkılarak ruhsat ve eklerine uygun hale getirilmesi gereken yapılarla ilgili yıkım işlemlerinin süresi içerisinde sahiplerince yerine getirilmesi halinde mal sahibi adına tahakkuk eden para cezası tahsil edilmez. Fenni mesuller hakkında 3194 sayılı İmar Kanununun 42 nci maddesi uyarınca ceza uygulanması yapılır.

- c) Kıyıda ve uygulamaya imar planı bulunan sahil şeritlerinde;

- 1) Duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engelleri oluşturanlara izinsiz veya izin şartlarına aykırı olarak kum, çakıl vesaire alan veya çekenlere 5 milyon TL,
- 2) Moloz, toprak, çürük, çöp gibi kirlletici ve çevreyi bozucu etkisi olan atıkların dökülmesine 10 milyon TL,

3) Kırımı değiştirecek boyutta kazı yapan, kum çakıl alan veya çekenlere 50 milyon TL para cezası verilir.
Para cezalarında 7.12.1988 tarihinde kabul edilen 3506 ve 6.12.1989 tarihinde kabul edilen 3591 sayılı Kanun hükümleri geçerlidir.

- d) (b) ve (c) bentlerinde belirtilen para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde idare mahkemesi nezdinde itiraz edilebilir. Ancak itiraz verilen cezanın uygulanmasını durdurmaz.
- e) Kanunda ve bu Yönetmelikte öngörülen iş ve işlenleri süresinde yapmayan veya geciktirenler veya Kanunu yanlış uygulayan mahalli yönetici ve diğer kamu görevlileri hakkında ayrıca kanuni takibat yapılır.
- f) Para cezalarının ödenmesi halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Madd e 22- Valilikler bu Yönetmeliğin uygulanmasını Bayındırlık ve İskan Müdürlükleri kanalıyla yürütür.

Yürürlük

Madd e 23- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürüt me

Madd e 24- Bu Yönetmelik hükümlerini Bayındırlık ve İskan Bakanı yürütür.

EK LİSTE

AKARSULARI M ZI N‘ ‘NEHİR’ TANIM NA GİREN KESİMLERİNİ BELİRTEN LİSTE

- 1- **Meriç Nehri:** Ana kolunun, toprakları mza girdiğı nokta ile Ege Denizi arasındaki kesimi.
- 2- **Sakarya Nehri:** Sakarya Nehri ana kolunun, Gökçekaya Barajı ile Karadeniz arasındaki kesimi.
- 3- **Filyos ayı:** Devrek ve Yenice ayları kavşağı ile Karadeniz arasındaki kesimi.
- 4- **Kızılırmak Nehri:** Kızılırmak Nehri ana kolunun, Delice Irmağı ile birleştiğı nokta ile Karadeniz arasındaki kesimi.
- 5- **Yeşilırmak Nehri:** Yeşilırmak- Kelik ayı kavşağı ile Karadeniz arasındaki kesimi.
- 6- **Çoruh Nehri:** Çoruh Nehri ana kolunun Ot u ayı ile birleştiğı nokta ile Türkiye-Sovyetler Birliğı sınırı arasındaki kesimi kesimi.
- 7- **Dicle Nehri:** a) Dicle Nehri ana kolunun Bismil ilçesi ile Türkiye-Suriye-Irak sınırı arasındaki kesimi.
b) Batman kolunun Serkan (Hzan Deresi) kavşağı ile Dicle Nehri ana kolu kavşağı arasındaki kesimi.
c) Botan kolunun Büyükdere (Hzan Deresi) kavşağı ile Dicle Nehri ana kolu kavşağı arasındaki kesimi.
- 8- **Fırat Nehri:** a) Ana kolun Keban Barajı ile Türkiye-Suriye sınırı arasındaki kesimi.

- b) Karasu kolunun Ke mah İlçesi merkezi ile Keban Barajı Göl ü arasındaki kesi mi.
- c) Murat kolunun Mı ş' un kuzeyindeki Karasu Deresi ile birleşti ğ i nokta ile Keban Barajı Göl ü arasındaki kesimi.

9) Asi Nehri: Antakya Şehri ile Akdeniz arasındaki kesimi.

10) Ceyhan Nehri: Ceyhan Nehri ana kolunun Aksu Çayı ile birleşti ğ i nokta ile Akdeniz arasındaki kesi mi.

11) Seyhan Nehri: Zamanlı (Yenice) ve Göksu Ir mıkları Kavşa ğ ı ile Akdeniz arasındaki kesi mi.

12) Göksu Nehri: Mıt civarında, aynı adı taşıyan iki kol un (Göksu Çayları) birleşim noktasıyla Akdeniz arasındaki kesi mi.

13) Mınavgat Çayı: Oymapınar Barajı ile Akdeniz arasındaki kesi mi.

14) Köprüçay: DSİ Köprüçay regül atör ü ile Akdeniz arasındaki kesi mi.

15) Büyük menderes Nehri: Büyük menderes ana kolunun Çi ne Çayı ile birleşti ğ i nokta ile Ege Denizi arasındaki kesimi.

16) Sı mav Çayı: Sı mav Çayı ana kolunun Apolyont Göl ü aya ğ ı ile birleşti ğ i nokta ile Marmara Denizi arasındaki kesi mi.

EK D

YALOVA MERKEZ REVİ ZYON NAZIM İMAR PLANI

Şekil D.1. Yalova Merkez Nazım İmar Planı Revizyonu (1/2)

Şekil D.2 Yalova Merkez Nazım İmar Planı Revizyonu (2/2)

ÖZGEÇMİŞ

Erkin Mısayev 1975 yılında Bakü / Azerbaycan'da doğmuştur. 20 Nolu Bakü Teknik Lisesinde eğitimi ni tamamladıktan sonra 1993 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlaması Bölümüne girmeye hak kazanmıştır. 1998 yılında bu bölümü bitirdikten sonra 1999 yılında İ.T.Ü. Fen Bilimleri enstitüsüne bağlı Şehir ve Bölge Planlaması Anabilim Dalı Peyzaj Planlama yüksek lisans programında eğitimi ni devam ettirmiştir. Halen özel bir kuruluştaki şehir plancısı olarak çalışmaktadır.